

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCI., št. 4
april – mali traven

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik

Marjan Toš

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

*Tomaž Burazer, Franc Černigoj,
Martin Krajnc, Anton Križ, Ivan
Kuljaj, Boštjan Pokorny, Lojze
Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-pošti (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ŽLD/LD, in fotografi-
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo telefonsko številko.
Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec

Župančičeva 9 – p.p. 505

1001 Ljubljana

e-mail: lovce@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:

<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,

od 15 do 25 besed 5 €,

od 25 do 30 besed 6 €.

Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba poslati pisno in

plačati vnaprej na transakcijski

račun Lovske zveze Slovenije,

Župančičeva 9, Ljubljana,

pri NLB, d.d., Ljubljana,

02010-0015687097.

Foto: L. Skvarča – Diana

IZ VSEBINE:

<i>B. Kurnik:</i>	»Kdor se pusti vpreči, mora tudi vleči ...«	180
<i>M. Toš:</i>	Kje nas čevlji žulijo?	181

IZ DNEVNEGA TISKA

MNENJA IN PREDLOGI	184
---------------------------	-----

<i>B. Rajčević:</i>	Je v Sloveniji uravnavanje populacije medveda ustrezno?	184
<i>D. Pogorelc:</i>	Država Slovenija razprodaja državno lastnino!	185
<i>M. Fortin:</i>	Naš intervju – dr. Miran Čas: Gozd in divjad sta od vseh!	186
<i>B. Krže:</i>	Racak je don Juan	189
<i>T. Mihelčič:</i>	Velika uharica v Sloveniji	191
<i>R. E. Širnik:</i>	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...	194

PO LOVSKEM SVETU

<i>V. Kavčič:</i>	Bolezen kroničnega hiranja jelenjadi zaenkrat za ljudi še ne pomeni nevarnosti	195
<i>F. Golija:</i>	O vsem, kar zadeva kakovostno divjačino ...	195
<i>J. Mehle:</i>	Na kratko iz tujega tiska	197

LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO

<i>S. Grč:</i>	Kri za kri!	198
----------------	-------------	-----

LOVSKA ORGANIZACIJA

<i>S. F. Kropce:</i>	Začeli smo dobro ...	201
<i>D. Lepšina:</i>	Novi po novem v Posavju	203
<i>M. Toš:</i>	Priporočila zaradi prevelikega deleža izkazanih izgub smjadi	203
<i>B. Birsa:</i>	Usposabljanje goriških lovcev tudi za delo z Lisjakom	204
<i>F. Rotar:</i>	Druženje koroških lovcev in policistov	204
<i>E. Lenarčič:</i>	Srečanje v Lividragi	205
<i>F. Rotar:</i>	35., jubilejno srečanje lovskih pevcev in rogistov bo na Dolenjskem!	205
<i>P. Flis:</i>	Naj bo strelstvo spet privlačno!	206
<i>F. Rotar:</i>	Tretji ples LD Dravograd	206
<i>B. F.:</i>	LD Porezen – Cerčno dobila Bevkovo priznanje	207
<i>B. Tucovič:</i>	Tradicionalni lov v Dobravi	207
<i>F. Nagode:</i>	60 let LD Planina	208
<i>A. Pucihar:</i>	60 let LD Ig	209
<i>S. Gorenc:</i>	60 let LD Šentjernej	209
<i>A. Japelj:</i>	60 let LD Vrhnika	210
<i>A. Kegljčević:</i>	60 let LD Kostanjevica na Krki	211

JUBILANTI

MLADI PIŠEJO	213
---------------------	-----

LOVSKI OPRTNIK

<i>V. Hrovatič:</i>	Povožena vidra nam »pove« več, kot menimo!	214
<i>B. Strmole:</i>	Živi volk na Pokljuki?	215
<i>R. Košir:</i>	Kugy in trentarski lovci	216
<i>S. Smolič:</i>	Razstava likovnih del Andreja Militarova	217
<i>F. Svetelj:</i>	V kraljestvu kozoroga	218
<i>L. Kramberger:</i>	Pet desetletij zvest ženi in lovski bratovščini	219
<i>F. Rotar:</i>	Grajska bajta nad Dravogradom	220
<i>D. Lepšina:</i>	Drugič trije ali kako je lisjak pojedel petelina	221
<i>B. Kavčič:</i>	Daljnogled, ne dvogled!	221

V SPOMIN

LOVSKA KINOLOGIJA	223
--------------------------	-----

<i>M. Roter:</i>	Dragi Srečko, dragi Branko, dragi Marjan ...	223
<i>S. F. Kropce:</i>	Odgovor	224
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	224

Slika na naslovnici:

Fazan – *Phasianus colchichus*

Foto: K. Schneider

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozec, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozec, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

»Kdor se pusti vpreči, mora tudi vleči ...«

Glede na to, da smo vstopili v »stoprvo« leto svojega obstoja, menim, da je prav, da se še enkrat spomnimo poslanstva in ciljev peščice slovenskih lovcev, na čelu z dr. Ivanom Lovrenčičem, ki so zgolj zaradi nesebičnih interesov želeli urediti takratne nevzdržne razmere v lovstvu. Že takrat, pred sto leti, so se zavedali, da je to mogoče le tako, da poskrbijo predvsem za znanje znotraj svojih vrst in za »lovsko tovarištvo«, pa seveda za disciplino, kajti lov ni samo »streljanje«, ampak predvsem skrb za varstvo narave in s tem tudi skrb za ohranitev divjadi. Ne nazadnje je za uresničitev takih ciljev potrebna podpora celotnega članstva, predvsem pa naklonjenost in razumevanje splošne javnosti. Ne pozabimo, da so bili takratni slovenski lovci, ki so to predlagali, v tistem času »veliki gospodje«.

Dejstvo pa je, da takrat ni nihče razmišljal o varstvu narave tako, kot je to nujno potrebno dandanes, saj je bilo pred sto leti povsem razumljivo, da lahko človek brez slabe vesti izkorišča vse, kar mu ponuja narava.

Ali je po sto letih prehojene poti kaj drugače? Moje prepričanje je, da ni! Poslanstvo in cilji so še vedno enaki, bistvena razlika je v tem, da se »ne moremo« ali »nočemo« sprijazniti z dejstvom, da je prvih sto let že za nami. Da, bilo je lepih sto let, uspešnih, bogatih, ampak pustimo zdaj to, kajti naši cilji in poslanstvo so usmerjeni v naslednjih sto.

Ob prebiranju našega glasila v prejšnjem obdobju takoj ugotovimo, da je naš temeljni problem, da se ukvarjamo sami s seboj, da delamo vedno iste napake, stopicamo na mestu in da predvsem zaradi enega drevesa ne vidimo gozda. Vse že večkrat zapisane trditve so povsem resnične. Sam sem že pred nekaj leti take misli strnil v stavek: »Stojimo na postaji, vlak je že zdavnaj odpeljal, za nas pa je najpomembnejše, da imamo vozovnico v žepu!« Spoštovani lovski tovariši, pravkar bo prispel tudi »rezervni vlak, zato hitro vstopimo nanj in skušajmo vnovčiti vozovnico.

Prepričan sem, da nam bo uspelo, vendar le tako, da bomo med seboj strpnejši, da bomo začeli upoštevati medsebojne človeške odnose, različnost prepričanj in pogledov, predvsem pa pri našem vsakdanjem lovskem delu spoštovali strokovnost, ki včasih ni ravno naša vrlina, na katero pa zelo radi pri-segamo.

Novo vodstvo naše krovne organizacije, ki smo ga izvolili na začetku leta, se zelo odgovorno zaveda omenjenih slabosti naše organizacije iz preteklosti. Mogoče tudi zato, ker je nekoliko mlajše od povprečja naše organizacije, vsekakor pa zavedajoč se znanega slovenskega pregovora, ki pravi: »Kdor se pusti vpreči, mora tudi vleči.«

Če želimo doseči cilje in poslanstvo naše organizacije, moramo najprej opraviti »inventuro«, da bomo vedeli, kje smo, kaj bi radi in kaj želimo. Vse to nam je znano, zato si na začetku mandata želimo postaviti cilje, ki bodo zagotavljali pravo smer delovanja za naslednji mandat in bodo temelj tudi za nadaljnjih sto let; seveda ob obilici vsakdanjih dogodkov in težav, ki tarejo slehernega člana naše organizacije.

Menim, da je bil »start« ekipe, ki smo jo izvolili, dober, kar nam daje tudi veliko upanja za dober končni rezultat. Člani

ekipe se zavedajo, da niso izvoljeni na »častne funkcije«, ampak na položaje, na katerih je potrebna velika delovna in organizacijska odgovornost. V manj kot mesecu smo sestavili in oblikovali vse zahtevane organe in delovna telesa, kar nam narekujejo naša pravila. Vsi izvoljeni in imenovani so pokazali zanimanje in voljo za strokovno delo, kar naše članstvo želi in tudi upravičeno zahteva. Pripravljeni so vsi programi dela posameznih komisij za letos s cilji, ki so usmerjeni k rezultatom celotnega štiriletnega mandata.

Predvsem pa je razveseljivo, da smo uspeli preseči nekajletno razhajanje in miselnost, da lovška stroka ni samo naša organiziranost, ampak da je »upravljanje z divjadjo« tista zadeva, zaradi katere smo v bistvu sploh tako organizirani. Prepričan sem, da je čas razmišljanja, ali so pomembnejše nekatere komisije ali območne lovske zveze ali območna združenja upravljavcev lovišč, za nami. Čas, v katerem živimo, od nas zahteva, da se začnemo intenzivno ukvarjati z vitalnimi pro-

blemi divjadi, narave in okolja, kajti samo to nam bo lahko zagotavljalo obstoj in prihodnost največje naravovarstvene organizacije v naši deželi.

Seveda pa je za doseg tega glavnega cilja prav tako pomembno, kako bomo organizirani, da bo imel sleherni član lahko na vseh nivojih, glede na svoje potrebe in želje, možnost, da jih zadovolji v izobraževanju, lovski kinologiji, strelstvu, lovski kulturi, umetnosti ipd.

Menim, da ambiciozno sestavljeni programi dela posameznih komisij in organov LZS zagotavljajo doseg postavljenih ciljev. Seveda bo za izvedbo vsega tega treba zagotoviti tudi finančno podporo, ki pa je ne bo zagotovil zgolj članski prispevek. Zato razmišljamo, da je tudi čas financiranja samo iz članskega prispevka »preživet« in bo treba razmišljati in delovati »gospodarsko« ter iskati in najti vire tudi od drugod. Še posebno nas k temu sili dejstvo, da so zdajšnji prostori naše krovne organizacije že neustrezni. Nujno potrebni so obnove, slovenski lovski muzej tudi nima ustreznih prostorov, informacijsko smo še vedno slabo opremljeni, za hojo »vštric današnjemu času« pa bo potrebna tudi večja profesionalizacija dela.

Skratka: potreb, idej, želja in ciljev nam ne manjka. Dela je veliko, »zavijamo rokave«; a ne samo tisti, ki smo jih izvolili! Ob prihajajočih pomladnih aktivnostih vam želim veliko delovnih uspehov pri upravljanju z divjadjo in lovišči, predvsem pa »varno in uspešno« pristrelitev lovskega orožja, veliko lepega na lovu in še več lovskega tovarištva v organizaciji, ki ji je enotna zelena barva ...

Branko Kurnik,
podpredsednik LZS

Foto: M. Sambar

Iz urednikovega zornega kota

KJE NAS ČEVELJ ŽULI?

Potem ko je Upravni odbor LZS imenoval komisije oziroma delovna telesa, se je na prvi seji v novi sestavi sestel tudi Uredniški odbor Založništva LZS. Vanj so prišli tako rekoč povsem novi ljudje, ki bodo s svojim znanjem, kreativnostjo, kritičnim razmišljanjem in delovnim optimizmom sooblikovali vsebinsko podobo našega glasila v prihodnjih štirih letih. Če nam bo seveda dano opraviti mandat do konca – nikoli se namreč ne ve, kaj se lahko pripeti, saj je dinamika v krovni lovski organizaciji večkrat tudi nepredvidljiva in ne dolgo tega smo že bili priče nenadnim in radikalnim kadrovskim zamenjavam. Upajmo, da so tisti časi mimo in da bo(mo)do člani uredništva lovskega založništva lahko v skladu s pristojnostmi in nenazadnje tudi veljavno medijsko zakonodajo izpolnili pričakovanja članstva, torej vas, spoštovani bralci. V dneh po imenovanju sem prejel veliko klicev in e-pošte z dobrimi željami, da bi nadaljevali začeto delo, da bi še naprej ostali pluralni, mnenjsko odprti, vendar korektni in objektivni. Da bi nadaljevali skoraj stoletno tradicijo in se ob množici uredniških in z njimi povezanih opravil posvetili še pripravam na 100-letnico izhajanja Lovca. To bo leta 2010 znova velik praznik za zeleno bratovščino.

Sicer pa smo na prvem uredniškem sestanku poleg vseh formalnosti (žal je včasih še vedno preveč normativizma in neproduktivnega administriranja) poudarili, da bomo sledili programski zasnovi glasila (vse pogosteje lahko beremo tudi »revije«, kar sploh ni narobe), ki ga že lep čas nismo spreminjali, le dopolnjevali smo ga z vsebinami, ki so sledile zahtevam sodobnega časa. Za vse drugo je pristojen Upravni odbor LZS, ki bo zagotovo za mnenje o morebitnih večjih spremembah vprašal ljudi, ki se na te reči spoznajo, imajo izkušnje, znanje in strokovne ocene. Menim, da je posebno pomembno izpostaviti, da naš osrednji lovski medij, torej Lovec kot uradno glasilo slovenske lovske organizacije, dejavno razširja programske vsebine, ki so (bile in bodo) pomembne za kulturo javnega dialoga, za razvoj izobraževanja in znanosti ter lovske kulture. Naša dejavnost bo še naprej temeljila na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti ter dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti glasila (kot osrednjega in pomembnega lovskega javnega medija) za različna mnenja, prepričanja in raznolike vsebine, na avtonomnosti uredništva, urednikov in sodelavcev ter drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi. Upoštevač tudi osebno odgovornost urednikov, sodelavcev in vseh avtorjev prispevkov za posledice njihovega (našega) dela. Gre za veliko odgovornost po eni strani in nemajhna pričakovanja po drugi, pri čemer ima oziroma nosi temeljno odgovornost za izvajanje programske zasnove izdajatelj, to pa je Lovska zveza Slovenije. Kakršnega koli podrejanja in odvisnosti uredniškega dela od čiste dnevne (lovske) politike zagotovo ne bo, saj so tudi člani uredništva vsi po vrsti poudarili, da bo Lovec predvsem strokovno glasilo, ki se bo na veliko izogibal takšni ali drugačni dnevni politiki. In v tem je najbrž naša skupna prihodnost.

Naj izpostavim še pobude nekaterih najvišjih predstavnikov LZS, da bi se Lovec čim prej pojavil na trgu. Zakaj pa ne, tudi to je mogoče, le da z drugačno vsebinsko ponudbo, saj širše javnosti ne moremo obremenjevati z vsemi našimi »jubilanti, prvenstvi, prašičjimi in jelenjimi pravdami, balističnimi ekspertizami, družinskimi obleticami in osmrtnicami. Zato smo dejali, da bomo pred tem opravili temeljito tržno in še kakšno raziskavo. Obenem pa smo novo vodstvo spomnili na še vedno uporabne izsledke ankete agencije Pristop iz leta 1999. Verjamem, da se jih mnogi še spominjate. Več kot polovica anketiranih (vzorec je zajemal analizo 8.539 vprašalnikov) je odgovorila, da v Lovcu dobi dovolj informacij s področja lovtva in kar 80 % anketiranih je ocenila, da so članki v glasilu razumljivi. Obseg člankov je bil ustrezen, več pa bi si bralci želeli strokovnih člankov in tudi zapisov o lovskih doživljajih iz domačega okolja. Doslej smo poskušali to upoštevati. In še tole: večina vprašanih je pred skoraj desetimi leti odgovorila, naj glasilo Lovec še naprej izhaja v skladu z dosedanjim prakso. A v desetih letih se res lahko marsikaj spremeni, zato le povejte, kje vas čevelj žuli. Kaj naj spremenimo in dopolnimo? Veseli bomo vaših predlogov, pobud in stališč. Več glav več ve!

Dr. Marjan Toš

Foto: M. Krofel

Volkovi rejcem drobnice povzročajo vedno več skrbi, je bilo slišati na okrogli mizi v Senožecah.

ŽIVETI MED MEDVEDI BI MORAL BITI PRIVILEGIJ

Delo, 2. 2. (Klara Škrinjar). – Država vsako leto sprejme pravilnik, v katerem določi odvzem medvedov iz okolja. Zadnja leta so si bila mnenja Zavoda za varstvo narave in državo precej nasprotujoča, letos se bodo morebiti vendarle uskladila. Zavod za gozdove je namreč bistveno zmanjšal predlog odvzema za leto 2008; številke se sučejo okrog 70 živali, medtem ko jih je bilo lani več kot sto. »Ves čas smo opozarjali, da je treba biti previdnejši pri upravljanju z medvedjo populacijo, zlasti zato, ker imamo *Akcijski načrt*, a izvajamo bolj tisti njegov del, ki govori o odvzemu, druge dele manj upoštevamo,« pravi doc. dr. Darij Krajčič, direktor Zavoda za varstvo narave. »Živeti med medvedi bi moral biti poseben privilegij, ki si ga, recimo, noben Nizozemec ne more privoščiti,« je še dodal.

SLOVENSKA MEDVEDKA JURKA – OSEBNOST LETA 2007 V ITALIJI

Primorske novice, 30. 1. 2007 (Mojca Leskovšek - Svete). – V italijanskem Trentinu so za osebnost leta 2007 izbrali slovensko medvedko Jurko. Leta 2001 v Italijo preseljena slovenska medvedka je med desetimi kandidati prejela kar 44 % glasov. Jurko so konec junija lani ujeli

in jo zaprli v ogrado v romarskem kraju San Romedio v Val di Nom, ker naj bi delala škodo, saj je pri iskanju hrane razdirala čebelnjake, prevračala smetnjake, ukradla pa je tudi ovco in nekaj kokoši. Nasprotniki njene ga zaprtja so opozarjali, da medvedka do ljudi ni bila nikoli agresivna in da jih ni ogrožala.

Primorske novice so objavile tudi članek **Veronike Rupnik** z naslovom Risa lahko ponovno izgubimo. »V začetku 20. stoletja je izumrl, v osemdesetih letih pa smo ga ponovno uspešno naselili,« pravi dr. **Ivan Kos**, član projekta DinaRis, namenjen oblikovanju skupne strategije upravljanja z risom. »A se nam lahko spet zgodi, da ga izgubimo.«

»PREDVSEM ŽELIM DATI POZITIVEN PEČAT ČASU, V KATEREM ŽIVIMO IN DELAMO!«

Večer, 31. 1. 2008 (Urška Šprogar). – »Predvsem želim dati pozitiven pečat času, v katerem živimo in delamo,« je med drugim dejal novi predsednik LZS **Srečko Felix Kropce**, ko je odgovarjal na vprašanja novinarke Večera. »Ne bom sprejemal na hitro in slabo pripravljenih sklepov ... Vodenje lovske organizacije vidim v nujni ureditvi posameznih podsistemov v okviru lovske organizacije, ki tvori velik sistem lovcev z velikim znanjem in kadrovskim potencialom ... Vsi sklepi in stališča morajo biti dobro preučeni

in jasni ... Lovska zveza mora pridobiti mnenja, želje, hotenja lovcev, jih izoblikovati, pripraviti in z jasnimi stališči, usklajenostjo med lovskimi organizacijami postaviti na pravo mesto. Samo na ta način lahko enotno nastopamo in tudi dosežemo željeno stanje.«

PROST DOSTOP DO GOZDOV IN KONCESIJA ZA 20 LET

Dnevnik, Večer, 9. in 14. 2. (Tatjana Pihlar, Urška Šprogar). – Oba časnika sta poročala, da je bila v republiškem zboru sprejeta novela zakona o divjadi in lovstvu. Poslanci so z 32 glasovi za in 28 proti sprejeli vladno novelo zakona o divjadi in lovstvu. Vlada je predlog novele zakona pripravila predvsem zaradi odločbe Ustavnega sodišča iz novembra 2006, ki je zakonodajalcu naložila odpravo določenih nepravilnosti tedanjega zakona. Ker naj bi se s sprejetjem dopolnila omogočila dejanska privatizacija lovišč, so proti zakonu glasovali v poslanskih skupinah LDS, SD, SNS in DeSUS ...

Srečko Felix Kropce, predsednik Lovske zveze Slovenije, je ob sprejetju novega zakona dejal, da je slovenska lovska organizacija v 100-letni zgodovini dokazala, da zna gospodariti z divjadjo, upravljati lovišča ter skrbeti za habitate in živalske vrste. »Mi se ne sprašujemo, kje bo padla žival, temveč nam gre za ohranitev te živalske vrste. Lovci nismo popolnoma zado-

voljni s sprejeto novelo zakona, čeprav smo dosegli zahtevano koncesijsko dobo 20 let. Pri drugi podelitvi koncesije vidimo več problemov, zagotovljen bi moral biti enakopraven položaj vseh, prednost pa bi morala imeti tista lovska družina, ki zagotavlja strokovne pogoje za upravljanje lovišča ...« je še dejal **Srečko F. Kropce**.

Kmečki glas je v poročilu 13. 2. navedel stališče **Inke Stritar**, predsednice Združenja lastnikov gozdov in lovskih upravičencev. Med drugim napoveduje, da bodo sprožili ustavno pritožbo popravljenega zakona in da bodo svojo lastniško pravico iskali tudi v evropskih institucijah.

BOBER V SLOVENSКИH REKAH: KRKI, MURI IN DRAVI

Večer, 7. 2. (Urška Šprogar). – Še pred dobrim desetletjem je veljalo, da v Sloveniji ni bobrov, saj jih je človek z lovom iztrebil. Pred desetimi leti se je v okviru Zavoda za ohranjanje narave pojavil projekt ponovne naselitve bobra v Sloveniji, ki ga je vodil biolog mag. **Matjaž Jež**, a ker ni bilo denarja, projekt ni zaživel. Zdaj so naravovarstveniki ugotovili, da se je v Slovenijo bober ponovno naselil, in sicer sam. Pred devetimi leti so ga namreč opazili na več lokacijah v zgornjem toku Krke na Dolenjskem, zadnja leta pa ga opazujejo tudi ob Dravi in Muri. Pri nas spremlja stanje tega glodavca dr. **Boris Kryštufek** iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

BOHINJSKEGA MEDVEDA SO PRESELILI, TISTI NA POHORJU PA BO OSTAL

Gorenjski glas, Slovenske novice, Večer, februarja. – V ponedeljek, 12. 2., je intervencijska skupina za hitro ukrepanje pri spodnji gondoli na Vogel uspravala pet let starega in 142 kg težkega medveda, ki se je ves teden potikal po Ukancu, je v Gorenjskem glasu poročala **Petra Lotrič**. Kosmatinca so uspravali s puško za imobilizacijo, ga opremili z ovratnico in preselili na območje gozdov visokega krasa, kjer je njegovo osrednje življenjsko območje. Medveda so med drugim opazovali celo na cesti k slapu Savica. Bohinjci vedo povedati, da se je medved vsako leto v zgodnjih pomladanskih mesecih sprehodil prek smučišča Kobla v smeri Soriške planine.

Slovenske novice (Aleš Andlovič) 7. 2. so obširno poročale, da se je po dvajsetih letih medved spet naselil na Pohorju. O tem je prepričan **Bojan Urbančič**, starihina LD Ruše, ki pravi, da se je medved naselil na Pohorju in da ga je toplo vreme prebudilo iz zimskega spanca. **Urška Šprogar** je v Večeru objavila daljši članek, v katerem pravilno ugotavlja: »Če ne bi bilo odstrela, bi bilo medvedov manj.« Tudi **dr. Miha Adamič** z Biotehniške fakultete v Dnevniku ugotavlja: »Zdi se mi, da so se tokrat vsi akterji, ki določajo od-

strel medvedov, streznili.« Letos predlagani odstrel 75 medvedov je za stroko sprejemljiv.

Večer je poročal tudi o pripravi novega Zakona o Triglavskem narodnem parku, ki bo menda kmalu sprejet. Nadomestil bo zdaj že 27 let star in preživet zakon.

MI O VOLKU, VOLK MED ČREDO ...

Primorske novice, 27. 2. (Helena Race). – »Volkovi so ušli nadzoru. Bojimo se, da je volk že neobvladljiv. Koga bomo varovali: volka ali ovco? Uradniki prelagajo škodno odgovornost na kmete. Iščejo dlako v jajcu, le da ni treba plačati odškodnin. Ko vozim bale silaže, me je strah jat krokarjev,« ... je le nekaj izjav ogorčenih kmetov, naveličanih preštevanja drobnice in govedih, ki jih pokončajo volkovi in medvedi, v zadnjem času tudi krokarji. »Če bodo kmetje obupali, se bo pokrajina zarasla in ne bo več privlačna ne za nas, ki živimo tu, ne za obiskovalce,« je v uvodu okrogle mize, ki je napolnila dvorano KS v Senožečah, dejal **Davida Štok**, predsednik Sveta Območne enote Kmetijsko-gozdarske zbornice Koper.

V daljšem poročilu o okrogli mizi je **Janez Kastelic** iz okoljskega ministrstva kmetom obljubil, da bodo ustrezni organi »prevetrili« odškodninski sistem. S številkami so postregli tudi na Zavodu za gozdove. »Število primerov se veča: 80 do 90 % škode povzročijo velike zveri, vedno več pa tudi krokarji,« je povzel **Marko Jozonovič** z Zavoda za

gozdove. Kot je povedal **Andrej Sila** z Območne enote ZGS v Sežani, je letos nastal že peti pokol volkov na tamkajšnjem območju.

Marjan Toš pa je v Večeru obširno poročal o pokolu ovc v Zavrhu in Selcah ter v Ocizlu.

Borut Tavčar je v Delu 2. 2. poročal o svetovnem dnevu mokrišč pod geslom *Vitalna mokrišča – zdravi ljudje*. V Sloveniji je z upoštevanjem klasifikacije iz Ramsarske konvencije določenih več kot 3.500 mokrišč, od katerih so za zdaj med mednarodno pomembnimi tri – Sečoveljske soline, Škocjanske jame in Cerkljansko jezero z okolico.

Miha Šostarič je v Večeru 28. 2. poročal, da so potepuški psi na kmetiji v Bolehnečicah v Občini Sveti Jurij ob Ščavnici pokončali šest stokilogramskih nojev. **Marjan Toš** je v Večeru 28. 2. poročal o strokovnem izobraževanju lovskih pripravnikov, ki je potekalo v mariborski dvorani Tabor.

Urška Šprogar je v Večeru poročala, da je bil v soboto, 2. 2., na Meranovem pregled odstrela divjadi za vsa lovišča na vzhodnem delu Pohorja. Tam je desetčlanska komisija ob prisotnosti lovskega inšpektorja **Draga Križana** pregledala poslovanje 16 lovskih družin. Lovske družine s Pohorja in Kozjaka so med najbolj natančnimi v Sloveniji; komisija na njihovo delo ni imela pripomb.

V Dnevniku smo zasledili še

vest o že drugi stekli lisici na Bizeljskem, v Primorskih novicah poročilo o zimskem ornitološkem taboru za mlade v OŠ Škofije in v Nedeljcu, z dne 2. marca, daljšo reportažo z naslovom V družbi snežne jerebice, ki si jo je prav tako vredno prebrati.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 29. februarja 2008 so bile z območja 81 občin v naši državi laboratorijsko preiskane na prisotnost virusa stekline 203 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 167 lisic, 1 dihurja, 1 glavo govedih, 3 jazbece, 2 kozi, 2 kuni, 9 mačk, 4 ovce, 12 psov in 2 srni.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri **9 lisicah, 1 jazbecu in 1 psu** (necepljenemu) na območju občin: Brežice – 2 lisici, 1 pes; Bizeljsko, Drenovec pri Bukovju, Župelevce; Ilirska Bistrica – 1 lisica; Koritnice; Majšperk – 3 lisice, 1 jazbec; Sitež, Naraplje, Bolečka vas, Stoperice; Mirna Peč – 1 lisica; Globočdol; Rogatec – 2 lisici; Trlično, Rogatec.

Jedrta Maurer Wernig, dr. vet. med., vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali

Foto: M. Krofel

Je v Sloveniji uravnavanje populacije medveda ustrezno?

Rjavega medveda (*Ursus arctus*) ne prišteva mo med divjad, za katero velja Zakon o divjadi in lovstvu. Medved je zavarovana živalska vrsta, zato poseganje v del naše populacije poteka po Zakonu o ohranjanju narave. V Sloveniji skrbi za strategijo upravljanja s populacijo rjavega medveda Ministrstvo za okolje, ki na predlog Zavoda za gozdove Slovenije odloča o potrebnih letnih izločitvah (odvzemih) medvedov iz osrednjega območja njegovega življenjskega prostora v Sloveniji.

Izločanje medvedov iz narave je izpostavljen, težaven in občutljiv ukrep. Del javnosti izločitvam z odstrelom nasprotuje in zahteva popolno varstvo medveda. Prebivalcem, ki živijo na območju, kjer je medved stalno prisoten, pa se dozdeva, da je odstrel medvedov številčno premajhen. Kdo ima prav?

Povečan odstrel medvedov v zadnjih nekaj letih je pri mnogih sprožil preplah in obenem bojazen za obstoj populacije ter hkrati poglobil nezaupanje v način ugotavljanja številčnosti populacije medveda. Po njihovem mnenju medved še nikoli ni bil tako ogrožen kot prav zdaj.

Nasprotno pa menijo tisti, ki se z medvedji srečujejo skoraj vsak dan. Čudijo se brezbriznosti pristojnih služb glede na svoj težaven položaj, (ne)zaščito in varnost pred pretirano številčnostjo medvedov. Čutijo se ogrožene, podcenjene in zapostavljene, onemogočeno jim je celo v miru opravljati nujna zunanja dela. Omejena je njihova svoboda gibanja, prevevata jih strah in tesnoba.

Različne ocene na pojav in številčno stanje medvedov, njihov vpliv na okolje in ekološka pomembnost v skup-

nem prostoru izhajajo iz neurejene problematike z našim delom populacije medveda.

Zato je v Sloveniji treba za učinkovito upravljanje z medvedom to problematiko obravnavati vsestransko. Pravilno je treba razumeti težave, povezane z njegovo povečano številčnostjo in širitvijo, razjasniti je treba različne domneve in trditve o njegovi številčnosti ter morebitni ogroženosti, predvsem pa ustreznejše in celoviteje obravnavati vpliv naše subpopulacije medveda na okolje, ki ga zaseda, in človekovo vlogo v njem. Odločneje je treba opredeliti tudi rabo prostora.

Temelj ukrepanja je vsekakor poznavanje številčnosti medveda pri nas. **Številčnost je vselej najbolj sporen in najzahtevnejši del razreše-**

vanja problematike prostoživečih živali. Še posebno je to vprašanje tehtno pri krovnih vrstah zveri. V Sloveniji je brez dvoma izjemno pomembno temeljito poznavanje številčnosti populacije medveda (v povezavi z razmerami v njegovem habitatu). Dosedanji način ocenjevanja številčnosti populacije medveda se je doslej izkazal za manj zanesljivega.

Sodobni populacijski genetski in fitogenetski pristopi naj bi omogočili pridobitev zanesljivejših podatkov o številčnosti medveda, poleg tega pa naj bi z njimi pridobili tudi druge pomembne informacije (spolni sestav, parjenje v sorodstvu, gensko raznovrstnost ter geografski izvor osebkov). To je metoda vzorčenja medvedov z DNK glede na zbrane vzorce medvedjih iztrebkov.

Znanstveniki so pilotski poskus opravili na vzorčnem območju Glažute v izmeri 17.000 ha in na območju Snežnika s površino 27.000 ha. Raziskovalci so na Glažuti ugotovili, naj bi bilo od 14 do 25 medvedov, na Snežniku

pa od 30 do 39 medvedov. Preračunano na 1.000 ha gozdne (lovne) površine je bilo na območju Glažute od 0,8 do 1,4 medveda, na območju Snežnika pa od 1,1 do 1,4 medveda.

V Sloveniji življenjski prostor medveda meri 600.000 ha; to je 30 % slovenskega prostora oziroma 50 % zaraščene sveta na jugozahodnem in severozahodnem delu države. Območje je razdeljeno na osrednji del s strnjnimi gozdnimi površinami, kjer naj bi živelo največ medvedov, in na obrobni del, ki je prepleten z mnogimi kraji in zaselki ter ga zaseda tudi manj medvedov. Razlik med obema prostorskima deloma, v pogledu številčnosti medvedov, ni več: oba prostora sta se med seboj zlila (povezala). Medved se je razširil domala do ravnin tudi na »neznačilne medvedje površine« (grmišča, bližino vasi in prometnic).

V osrednjem delu življenjskega prostora populacije medveda so na obeh poskusnih ploskvah rezultati ugotavljanja številčnosti medvedov ogledalo za celoten življenj-

ski prostor populacije medveda v Sloveniji, torej za vseh 600.000 ha. Glede na to je v Sloveniji na celotnem območju življenjskega prostora medveda več kot 700 teh živali. To je pravzaprav toliko, kolikor jih je ugotovil (preštel s pomočjo lovcev) Zavod za gozdove Slovenije v minulem letu. Tako številčna populacija medveda je za habitat, ki ga pokriva naša subpopulacija, resna težava. Ker pa tudi zbiranje vzorcev (iztrebkov) ne more biti popolno (težko dostopen, razdrapan teren), je verjetno medvedov še mnogo več.

Rezultate raziskovalcev prek vzorčenja DNK in štetja po metodologiji Zavoda za gozdove je mogoče podkrepiti z oceno stanja medvedov iz prejšnjih let. V Sloveniji je leta 1957 Švigelj ocenil populacijo medveda na 160 živali. Leta 1970 je LZS navedla številčnost 300 medvedov. Številčno povečanje medvedov v teh letih (13 let) je znašalo 140 osebkov. Do leta 2007 ni podatkov o številčnem stanju populacije medveda v Sloveniji. Po sklep-

nem izračunu se je populacija medvedov v tem obdobju (37 let) povečala za 400 živali oziroma do lani na 700 osebkov (z vsemi izločitvami vred). Znano je, da matematično ni mogoče ugotavljati številčnosti katere koli, v naravi prostoživeče vrste živali, pa vendar izračun dokazuje vzpon populacije medveda v Sloveniji in ga model vzorčenja samo še potrjuje.

Tudi načrtne izločitve, izgube zaradi prometa in biološke izgube očitno niso okrnile številčnosti populacije medveda v Sloveniji, kajti populacija je očitno močna, stabilna in v fazi številčnega večanja. K temu prispeva še izredna reprodukcijska sposobnost medvedov, saj znašajo letni prirasti 30 % na številčno stanje populacije. Kljub znanemu znatnemu poginu mladičev so letni prirasti večji kot izločitve.

Razširjena in številčno velika populacija medveda vpliva na okolje otipljivo in celo ostro. Okolje je namreč zelo občutljiv in ranljiv prostor za vsako preveč številčno vrsto. Spomnimo se prevelike številčnosti jelenjadi, povečane škode na gozdnem mladju in ukrepanja po letu 1976. **Nedvomno je populacija medveda v Sloveniji zavzela in pridobila tolikšno razsežnost, da je treba njeno številčnost uskladiti z zmogljivostjo okolja.**

Slovenija oziroma njen pretežno gozdnati del je poseljena krajina s svojevrstno značilnostjo delovnih opravil in življenja, s kulturno in zgodovinsko tradicijo in etnografskimi vrednotami ter je, glede zasedenosti in zasičenosti z medvedi, ne moremo primerjati z divjimi prostranstvi nekje drugje. Zato jo je treba obravnavati temu primerno!

Navzlic zakonskemu varstvu, ki velja za medveda, je usklajevanje številčnosti medvedov z okoljem pomemben naravovarstveni ukrep. **Ustrezno ravnovesje bo treba doseči s konsenzom vseh delujočih v prostoru.**

Obremenitev prostora je

precejšnja, z množenjem populacije se bo le še povečala. Povečana koncentracija živali v določenem prostoru lahko škoduje biološki vrsti kot taki (bolezni, incesti, izrojevanje, pomanjkanje hrane), zaradi česar bo porušeno načelo trajnosti in stabilnosti. Ob veliki gostoti naše subpopulacije medveda na relativno majhnem prostoru (manj kot 1/3 Slovenije) ni presenetljiva ugotovitev, da je medved ogrožen v svojem življenjskem prostoru in da ohranjanje njegovega življenjskega

okolja neizogibno trči ob različne interese izrabe prostora (kmetijstva, turizma, prometa). Preveč bohotna populacija medvedov povzroča motnje v precejšnjem delu človekovega življenjskega prostora. Od tod tudi številni medsebojni konflikti, **ki bodo trajali toliko časa, dokler populacija medveda ne bo zmanjšana na tisto stopnjo, ki bo ustrezala nosilnosti življenjskega prostora v Sloveniji.**

*Božidar Rajčević
LD Rakek*

Država Slovenija razprodaja državno lastnino!

Tudi prostoživeče živali!

V zadnjih 17 letih so se spremenile gospodarske razmere. Skoraj ni več državne lastnine! Zasebno lastništvo naj bi bilo v vsem veliko uspešnejše?! To naj bi bilo vidno na vsakem koraku, saj je znano, da je država slab gospodar. Tako niti KAD niti SOD nimata več kaj veliko dobiti in kam dati, recimo še nekaterim denacionaliziranim upravičencem. Vse to traja že dolgih 15 let. Vse dosedanje vlade so razprodajale in vse stranke so odobravale privatizacijo. In tako ni kaj več dosti ostalo. Le malo kreganja je še, ali naj bo novi lastnik tujec ali Slovenec.

Po starem so državna last tudi prostoživeče živali! **Torej čigave naj bodo v prihodnje, ko se bo država poslovila tudi od te svoje lastnine?** Seveda so tu že zainteresenti; to so zemljiški posestniki. Trdijo, da je vse na njihovi zemlji nad njo in pod njo njihova last. Tako tudi, na primer, če pride divjad na njihovo zemljo le na sprehod in se ob tem še malo popase. Pozabljajo, da državno pravo ne pozna absolutne lastnine zemljiške posesti, ker je vedno

omejena zaradi veliko širših javnih interesov družbe, torej vse države. Na primer: zasebna lastnina ne more preprečiti gradnje javnih cest, vodovodov, širitve električnega omrežja, pa tudi hiš in gospodarskih poslopij brez dovoljenja ne moremo graditi, kjer bi si lastnik to zaželel.

Tako pustimo državi, da ostane lastnik vsaj prostoživečih divjih živali in Slovenecem ohranimo kulturne odnos do divjadi, za katero ima država tako ali tako v brezplačni službi zaposlenih okrog 22.000 delavcev lovcev z opravljenim strokovnim – lovskim izpitom! Kaj takega ne pozna skoraj nobena država v Evropi!

Ne dovolimo prodati vse Slovenije zaradi nekaj špekulantov!

*Drago Pogorelec,
univ. dipl. inž. gozd.*

P.S.: Bogu hvala, da predlog vlade za novi lovski zakon ni šel niti čez prvo branje v parlamentu! Ali pa je morda koga od politikov v vladi zaskrbelo za volilne glasove omenjenih 22.000 Slovencev – varuhov narave in divjadi?!

Gozd in divjad sta od vseh!

Dr. Miranu Času je bila ljubezen do narave položena tako rekoč v zibelko. Doma je s Šaleka pri Velenju, s polja, ki je zdaj pozidano s stolpniciami. Njegov oče je bil tudi gozdar in lovec, njegov stric dr. Dušan Mlinšek velja za enega največjih strokovnjakov za gojenje gozdov na svetu, zato ne čudi, da se je tudi Miran odločil za gozdarski poklic. Diplomiral je leta 1979 na temo gojenja in varstva gozdov, za kar je dobil tudi študentsko Prešernovo nagrado, leta 1996 je zagovarjal magistrsko nalogo, pred dobrim letom pa še doktorsko disertacijo – oboje na temo vpliva spreminjanja gozdov v alpski krajini na primernost habitata divjega petelina. Je tudi član LD Bistra. Dela kot raziskovalec na Gozdarskem inštitutu Slovenije. V posebnem članku, ki ga bomo objavili v prihodnji številki Lovca, vam bo avtor sam predstavil svoja razmišljanja o naravi, gozdovih, divjadi in ogroženih živalskih vrstah, pozneje, za naslednje številke, pa je najavil še nekaj strokovnih člankov. Zaposili smo ga za pogovor.

Vemo, da si velik ljubitelj narave, živali in gozda; to verjetno izvira iz tvoje mladosti?

Res je, narava me je privlačila od nekdanj, večino mladosti sem preživel v naravi. Stikal sem za živalmi, jih opazoval v naravnem okolju, po gozdovih in poljih ter ob vodah. Urejal sem zbirke hroščev, metuljev in kačjih pastirjev, lovil sem ribe, zbiral kamne. Pri sebi sem imel vedno kakšno divjo žival in psa. Udomačil sem tudi lesno sovo, ki je sicer živel pristo v naravi in me je obiskovala na klic, pa tudi med spanjem ... Oče je bil gozdar, najdlje v Belih Vodah nad Šoštanjem, mama gospodinja in ljubiteljica vrta, obdelovali smo njivo in imeli domače živali. Doma smo živeli skromno in se lepo razumeli, pogosto je bilo živahno in veselo. Ate me je večkrat vodil s seboj v gozdove in mi kot lovec pripovedoval skrivnostne zgodbe o srnjakih, jelenih, pa o lovu lisic in kun ter o ruševcih, gozdnih jerebih in divjih petelinah na Pohorju ali na Smrekovcu. Že takrat sem se odločil, da bom biolog ali pa gozdar. Na gimnaziji Velenje sem vodil biološki krožek in urejal zbirke žuželk, kamnin in fosilov, med vikendi sem skrbel za šolski akvarij. Srečo sem imel, da so me učitelji in profesorji, prav tako pa tudi domači in stric v osnovni šoli in gimnaziji razumeli in me spodbujali pri mojem zanimanju.

Oče in mama sta bila z bogatih kmetij, prav tako ste doma imeli nekaj zemlje. Kljub temu si vedno ohranil in pokazal razumevanje za malega človeka. Poleg tega imaš razvit nacionalni ponos, ni ti vseeno, ali bodo gozdovi v slovenskih ali tujih rokah.

Čeprav sta bila oče in mama iz premožnejših družin, sta nas, pet otrok, vzgajala v skromnosti, pravičnosti in resnici ter v razumevanju do ljudi v stiski. Imeli smo veliko prijateljev. Kot zavedna Slovenca sta izžarevala ljubezen do

Dr. Miran Čas

domovine in vrednot naroda. Gozd in divjad sta del narave in narava je od vseh, sta nam govorila. Zato moramo naravi prisluhniti kot narod in jo ohranjati, da nas bogati in ne osiromaši. Seveda obstajajo lastninske pravice. Lastnik ima pravico do materialnih dobrin v skladu s strokovnim delom gozdarjev, ki zagotavlja trajno večnamensko vlogo gozda v prostoru. Upoštevati je treba vse funkcije gozda, od gospodarske do varovalne in habitatne. Zato lastnik nima pravice zapirati gozdov pred javnostjo! Tako sem se po osamosvojitvi leta 1991 skupaj z zavednimi Korošci in Štajerci, ob denacionalizaciji, zavzel proti podarjanju slovenskih gozdov tujim grofom, ki so v letih 1848 do 1914 ob pomoči oblasti spravljali slovenske kmetije na »boben«. Za posestva, ki so jih izgubili po 2. svetovni vojni, so že dobili primerne odškodnine v svojih državah po mednarodnih pogodbah. Po vojni nacionalizirane

gozdove bi lahko podarili kvečjemu tistim, gozda opeharjenim slovenskim gorskim kmetijam, ki žal še zdaj životarijo sredi zdajšnjih državnih gozdov brez donosov gozda, pa vendarle ohranjajo našo nacionalno identiteto.

Čeprav si doma s štajerskega konca in z druge strani Smrekovca, so ti omejeno pogorje in koroški gozdovi neizmerno pri srcu. Tam si začel svojo pravo gozdarsko pot, večino tematike za magistrsko in doktorsko nalogo si zbral na Koroškem. Tam si se včlanil v LD Bistra, katere član si še vedno; zanimivo, prek lovcev in lovskih doživljanjev si spoznal tudi ženo.

Res je. Čeprav zdaj že nekaj časa živim v Kamniku, delam pa v Ljubljani kot raziskovalec na Gozdarskem inštitutu Slovenije, moje gozdarsko in lovsko srce še vedno ostaja na Koroškem. Smrekovško pogorje, za katerega pravimo, da je zadnji ugasli ognjenik v Sloveniji, je izjemno bogastvo narave in impresivno doživetje. Balvanske skale, neprepustne kamnine, ki omogočajo tisočere studenec in svežino tudi v največji poletni peki, redke vrste, enkratno Črno ali Končnikovo jezero sredi gostih smrekovih gozdov, orjaške smreke, najstarejša slovenska – Najevska lipa, vse to so čudoviti biseri tamkajšnje narave. Bistra je čudovita alpska dolina, z gorskim potokom med Smrekovcem in Orožijo. Ko sem leta 1980 prišel kot gozdarski inženir na pripravništvo v Črno na Koroškem, sem lahko dobil sobo le v gozdarski koči na Smrekovcu, na osem kilometrov oddaljenem Pudgarskem. Kmalu sem vstopil v lovske vrste in se redno zaposlil kot referent za gojenje in varstvo gozdov na Gozdarstvu Črna, Lesna - Slovenj Gradec. V Zgornji Mežiški dolini pod Peco, Smrekovcem in Olševo sem skrbel za gojenje in obnovo propadajočih gozdov na območju, kjer je bil zrak

onesnažen z žveplom (Rudnik svinca Mežica), ter za razvoj gorskih gozdov macesna, smreke in bukve.

In tudi to je res, da sem prek družbe lovskih prijateljev spoznal svojo ženo Silvo. Zdaj greva včasih skupaj z otroki, Vito, Katarino in Gabrom, čez planine na nekdanje poti. Radi se srečamo z domačimi v Šaleku ali z njenimi v Beli krajini, s tantom se rada podava na ribolov ob Kolpi.

Dandanes bolj kot o uspešno zavarovanih vrstah in dobrem varovanju okolja govorimo o težavah, o popravljanju ran, ki smo jih zadali naravi. Smo v Sloveniji lahko ponosni na stanje gozdov in živalskih vrst v njem?

Slovenija po površini res ni velika evropska država, smo pa lahko izjemno ponosni na gozdove, ki prekrivajo kar 60 % njene površine, in na vso naravo z veliko pestrostjo rastlinskih in živalskih vrst, ki nas obdajajo. Po zadnjih družbenih spremembah so ponekod poskušali z gozdom gospodariti površno, na hitro, tudi nenačrtno in pridobitniško (roparsko). Zdaj se je gozdarstvo s trdom poštenih gozdarskih strokovnjakov bolj ali manj strokovno že uredilo ter ostalo na mednarodno priznani poti trajnostne sonaravne rabe.

Lahko smo ponosni tudi na našo domorodno divjad (srnjad, gamsa), ki po obdobju zdesetkanih populacij po 1. in 2. svetovni vojni in prejšnjih eksistenčnih časih ter zasebnega lova živi v stabilnejših in vitalnejših populacijah. V povojnem obdobju so nastajali tudi odkloni od sonaravno naravnega lovstva. Zato se je po letu 1960 do okrog 1993 številčnost nekaterih vrst parkljaste divjadi izjemno povečala, kar je povzročilo ogrožanje drugih vrst avtohtone divjadi; ponekod še vedno povzročata motnje pri naravnem pomlajevanju in razvoju mladega gozda ter škodo v kmetijstvu. Za stabilen večnamenski razvoj gozdnih ekosistemov sta v intenzivnem širjenju in preveč številna zlasti jelenjad in divji prašič. Neraziskani so spremenjeni odnosi med populacijami divjadi, ki so ponekod tudi nenaravni. Toda na splošno smo v strokovnih krogih z usklajenostjo gozdarstva in lovstva lahko zadovoljni.

Napredek človeštva je vedno terjal svoj davek. Slovenija je bila v primerjavi z Evropo in svetom tehnološko, industrijsko manj razvita. Nam je to pri ohranjanju narave in živalskih vrst morda celo prednost?

Po svoje smo imeli v Sloveniji res veliko srečo. Petdeset let je bilo 2/3 gozdov v družbeni lasti. Po sprejetih načrtih smo z njimi lahko lepo gospodarili in jih gojili načrtno in bolj sonaravno, saj ni bilo

dobičkonosnih pritiskov, ki bi uničevali naravo. V zasebnih gozdovih pa se je gospodarilo podrejeno širšim družbenim interesom, po enakih strokovnih načelih. Gozdovi so bili urejeni in negovani kot redkokje v Evropi. Po drugi svetovni vojni smo za več kot 100 % povečali lesno zalogo gozdov in zmanjšali nenaraven delež iglavcev (smreka, jelka), ki so jih pospeševali veleposestniki, s prevelikega 57-odstotnega deleža na 49 %. Zaradi fitogeografsko raznolike lege Slovenije in prejšnje sonaravne rabe gozdov je pri nas, v primerjavi z drugimi evropskimi deželami, ohranjena velika življenjska pestrost narave. Leta 2004 smo med sprejemanjem usmeritev (direktiv) EU izločili tudi posebna varstvena območja NATURA 2000, kjer so ohranjene evropsko pomembne redke živalske in rastlinske vrste ali habitatni tipi. Glede tega bo treba gospodariti še bolj ekološko in še bolj bomo morali skrbeti za ohranjanje stabilnega stanja populacij. Kar 50 % površin vseh slovenskih gozdov je v območjih NATURA 2000. Po deležu zavarovanih območij je Slovenija glede na svojo površino med vodilnimi evropskimi državami, kar pa nam prinaša tudi nove obveznosti.

V tej smeri je pri nas ozaveščenost vedno večja, saj problematiko vedno bolj sprejemajo tudi nestrokovnjaki in so za to pripravljeni tudi kaj žrtvovati. Zaradi vsega sta slovensko gozdarstvo in lovstvo v petih, šestih desetletjih pridobila sloves vodilnih v evropskih sonaravno usmerjenih državah.

V življenju nastaja večni konflikt interesov. Kakor koli je čudno slišati, so lovci največji zaščitniki in varstveniki divjadi. Kmet brani svoje pridelke, gozdar gozd ... Kakšna je povezava med lovcem, gozdarjem in kmetom? Veliko gozdarjev in kmetov je tudi lovcev.

Potrebno je celovito strokovno gospodarjenje. Kmet, ki meni, da ima pravico imeti njive brez divjadi, ni pravi kmet. Kako pusto bi bilo polje brez vsake živali? Tudi gozdarji si ne želimo gozda brez avtohtone divjadi in drugega prostoživečega živalstva. Morata pa biti gozd in živalstvo v ravnovesju, da ne nastajajo prevelike škode in motnje pri naravnem razvoju gozda ali na poljih. Konflikt nastane tam, kjer je naravna pestrost gozda že od prej uničena ali spremenjena v monokulture smreke, jelke ali tam, kjer je na obeh straneh ozkost lastnih interesov. Res pa je, da večina lovcev ni gozdarjev, saj prihajajo iz številnih drugih poklicev. Zato je potrebno njihovo nenehno kakovostno izobraževanje in organiziranje strokovnih seminarjev, ki pa so žal prava redkost. Lovci smo tisti, ki po strokovnih smernicah in načrtih izobraženih gozdar-

jev Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) uravnavamo razmerja. V naravi skušamo ljudje nadomestiti člen velikih naravnih plenilcev, ki smo jih bolj ali manj iztrebili. Pravzaprav gospodarimo s kulturno krajino.

Med ljudmi pa tudi med lovci se bije plat zvona, češ da v zadnjih desetletjih izginja divji petelin; ti si to raziskoval. Koliko je resnice v tem? Morda je bila na začetku prejšnjega stoletja njegova številčnost nenaravno velika, kot ugotavljaš v svoji doktorski disertaciji?

Po raziskavah leta 2000 je divji petelin v Sloveniji zelo ogrožen; ohranjenih je le še 43 % znanih rastišč, od leta 1960 pa se njegova številčnost neprestano manjša. V moji disertaciji je ena glavnih ugotovitev res spoznanje, da je bil divji petelin v srednji Evropi v prvih desetletjih 20. stoletja na vrhuncu številčnosti zaradi čezmerno razširjenega habitata, ki je nastal z razvojem iglastih gozdov na opuščenih pašnikih vse do predgorja. S podnebnimi spremembami in vračanjem avtohtonih listavcev ter izginjanjem iglavcev se habitat krči nazaj v območja prvotnih iglastih gozdov v alpskem visokogorju.

Divji petelin je občutljiv za delež zanj ustreznih gozdov, drobljenje habitatnih gozdov ter za določene, zanj nujne življenjske razmere. Poleg prevladujočih površin velikih habitatnih krp starega vrzelastega gozda z borovničevjem in podrtimi drevesi (gnezdenje, skrivališča) potrebuje popoln mir vse leto ter zmerno številčnost plenilcev in rastlinojede divjadi (konkurenca pri prehrani). Pri rabi gozdnega prostora ga lahko ohranimo le z upoštevanjem *treh zlatih pravil* za zagotavljanje njegovih osnovnih življenjskih zahtev.

Prvi pogoj za ohranjanje njegovega habitata je več kot 50 % gozdnatost in več kot 60 % delež površin z odraslim gozdom z naravno zgradbo starega gozda, ki mora biti vrzelasta in obenem dovolj pestra, s kisloljubno podrastjo, s prehransko nepogrešljivo borovnico in drugim gozdnim jagodičjem ter z mravljišči. To pa zagotavlja star, mešan iglast gozd s posameznimi listavci. Smrekove monokulture ali gozdovi z večjimi pomlajenimi goloseki (večja gostota plenilcev, omejeno gibanje) zanj niso primerne. V domovalnih okoliših subpopulacij te ptice v gorski krajini gospodarskih gozdov mora biti vsaj 60 % odraslega gozda z okoli 45 do 95 % deležem iglavcev ter z okoli 5 % površin mozaično razporejenih gozdnih jas brez tujkov (žičnih ovir). Nekoč smo menili, da so gozdne ceste hud udarec za divjega petelina in drugo divjad. To dandanes ni nujno res, če bi bile gozdne ceste zaprte in namenjene le sečnjam v daljših obhodnjah,

ljudje pa dovolj odgovorni. Gorski gozd se zdaj namreč zarašča že do zadnjih jas, npr. na Koroškem ali na Kočevskem, ceste, obrasle z zelišči in jagodičjem pa živalim tako nadomeščajo jase (mesta za hranjenje) nekdanjih starih gozdov.

Drugi pogoj za vse vrste gozdnih kur pri nas je zagotavljanje miru oz. odmaknjenost habitatnih gozdov brez cest ali strogo zaporo cest tudi za gozdarje, lovce in druge obiskovalce narave. Zdaj divjega petelina najbolj ogroža motoriziran turizem, ki nezadržno prodira v vse kotičke gorskega gozdnega sveta Slovenije, tudi v nekdanj neokrnjeno naravo. Uporaba motornih sani, štirikolesnikov, motorjev za motokros po brezpotjih – vse to preganja in razdira stabilne subpopulacije divjega petelina. Dodatno ga vznemirjajo pohodniki in nabiralci borovnic (tudi z odvzemom deleža hrane).

Tretji pogoj za naravno ohranjanje gostote divjega petelina je primerno oziroma zmerno število plenilcev in parkljaste divjadi. Predvsem se moramo odločiti, ali bomo gospodarili z divjadjo večnamensko, v skladu z razvojem gozdnih ekosistemov in zato ohranjali vse vrste, ali pa bomo v gozdu gojili le trofejne živali gospodarsko donosnih vrst, kot so

divji prašič, jelenjad in medved, druge, občutljivejše živalske vrste pa bodo zato izginile.

Nekoč sta na ugodno stanje gozdnih kur vplivala tudi intenziven lov in majhna številčnost njihovih naravnih plenilcev, na katero je vplivalo tudi dragoceno krzno lisic in kun. Po 60-ih letih 20. stoletja je zaslediti prva večja ekološka oza-veščanja, pozneje so nastali naravovarstveni zakoni. Po 80-ih letih so že začeli opuščati lov na lisice in kune, zato se je njihova številčnost, podobno kot pri gojeni parkljasti divjadi, naglo večala.

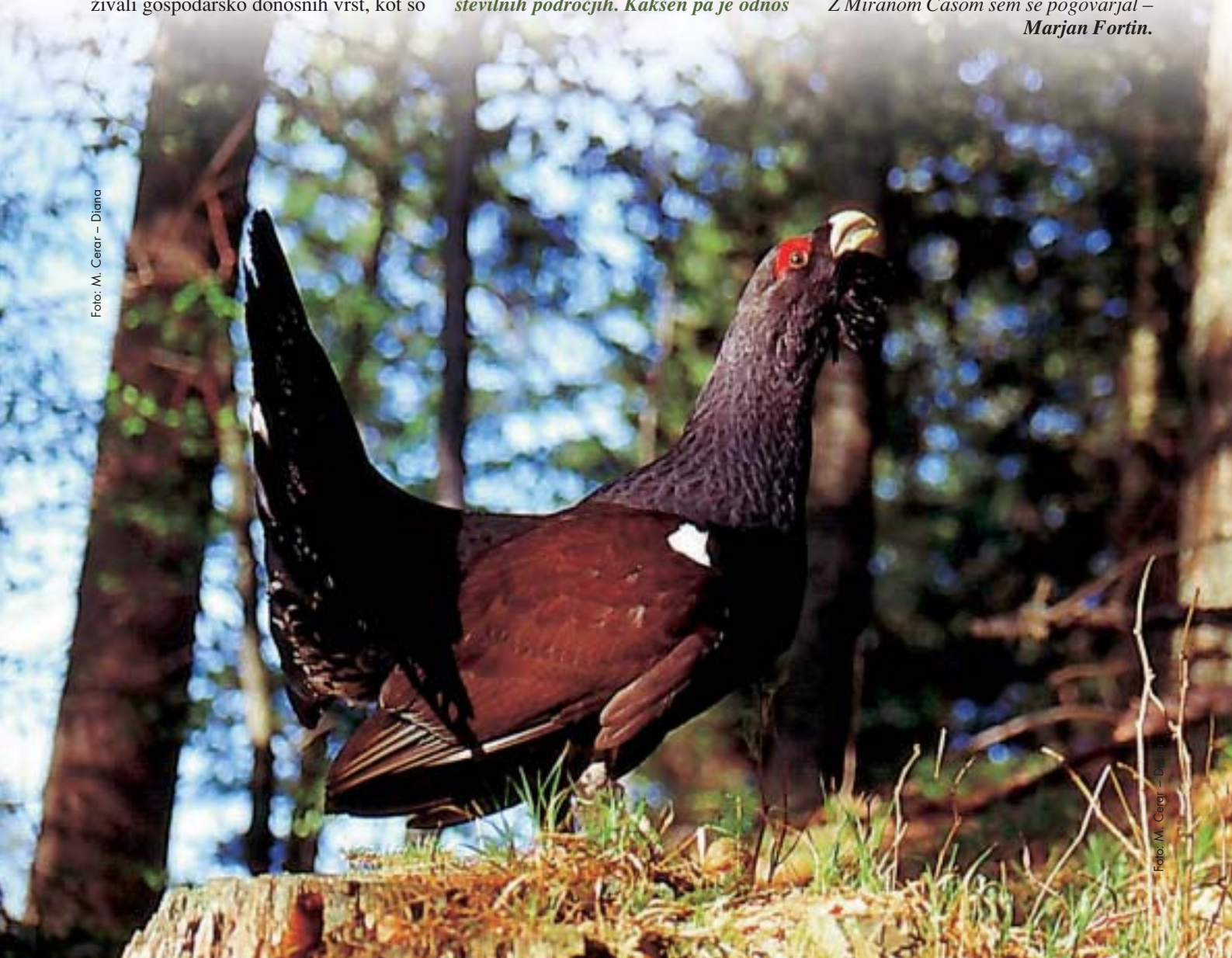
Leta 1993 je bilo z Uredbo (Ur. l. RS, 1993/57) urejeno celovito varovanje vseh vrst ujed in sov, gozdnih kur in ptic pevk ter drugih redkih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Odnosi med populacijami male divjadi in preostalega živalstva so se začeli spreminjati; nekatere vrste so se preveč namnožile, druge so se razredčile in postale ogrožene. Omenjene odnose in trende bi bilo treba natančneje raziskati in usmerjati!

V Sloveniji je stroka s področja lovstva in varstva narave izjemno močna. Slovenski strokovnjaki so vodilni na številnih področjih. Kakšen pa je odnos

raznih ministrstev oz. vladnih organizacij. Opaziš dovolj posluha za takšno delo oz. tematiko? (dolg premor)

Velikokrat ni posluha; vsaj za nekatere projekte ne. V Sloveniji divjega petelina spremljamo od leta 1979 (vključno z začetki inž. Vitomira Mikuletiča in prof. Mihe Adamiča). Popis stanja smo opravljali vsaj na vsaka štiri leta ali manj, tako da so bila naša spoznanja med najbolj natančnimi v Evropi. Zdaj pa popis ni bil opravljen že sedem let! In to ob vseh, za to zadolženih službah, vladnih in nevladnih, okoljevarstvenih organizacijah; ostaja le pri obljubah. Skrb za območja NATURA 2000 je po tej strani le na papirju! Na številna opozorila, da moramo spremljati trende populacijske gostote redkih živalskih vrst že zaradi podpisanih evropskih pogodb, ni odgovora. Obljube za spremljanje stanja (monitoring) pri gozdnih kurah so, toda čas, ki ga ne bo mogoče nadomestiti, nezadržno beži. Podobno je opaziti tudi pri podpori drugih aktualnih raziskav na področju ekologije gozdnega živalstva in usmerjanja razvoja populacij avtohtone divjadi, ki jih opravljamo na Gozdarskem inštitutu.

Z Miranom Časom sem se pogovarjal – Marjan Fortin.

Racak je don Juan

Iz paritvenega vedenja rac mlakaric

Poznavanje različnih vrst divjih rac ne povzroča težav zgolj mladim lovcem, pač pa tudi starejšim, čeprav je to pogosto le znanje o vrstno posebnih značilnostih.

Tudi vse boljše in podrobnejše teoretično poznavanje biologije vrste še ne pomeni večje preglednosti in razpoznavanja v naravi. To velja tudi za spoznavanje spolnega vedenja in gnezditvene biologije. Navkljub številnim vrstno specifičnim posebnostim so nekatere lastnosti skupne vsem vrstam.

Tako se divje race – za razliko od gosi in labodov, pri katerih par ostane skupaj vse življenje – sparijo le za eno razmnoževalno obdobje. Ob tem pa so pri vseh omenjenih pticah različni paritveni rituali dokaj podobni; ne nazadnje so pri vseh vrstah pri gnezdenju, vzreji in vodenju mladičev dominantne samice.

Ker je pri nas najpomembnejša vrsta divja rasa mlakarica (*Anas platyrhynchos*), je prav, da jo bolje poznamo, prav tako pa tudi značilnosti njenega paritvenega vedenja.

Prvi znaki zaročnega, to je predparitvenega vedenja so opazni že pred pomladjo, ko se sicer pari večina ptic. V rastitvenem času se oblikujejo pari. Ta čas se konča z neke vrste »zaročnim« ob-

dobjem. Ko si racaki po jesenski golitvi nadenejo svatovsko perje, se združujejo v večje ali manjše jate, v katerih občasno družno dvorijo eni ali več racam. Za ta čas so pogosti in ponavljajoči gibi, predvsem svojstvena telesna drža. Poleg tega poskušajo racaki svoje telo navidezno še povečati. Potrebušno in bočno perje se jim našopiri, peruti lahko privzdignejo, privzdigne se jim naglavno perje, hkrati pa intenzivno otrešajo s podrepkom. Ob tem hitro spreminjajo telesne in vedenjske oblike. Kljun otrešaje potapljajo v vodo, hip zatem pa se že sunkovito vzpenjo in se pri tem oglašajo, kar je slišati kot globoko, neke vrste kruljenje. Značilna je tudi hitro spreminjajoča drža glave do povsem spuščene,

ko je nekako poravnana z vodno gladino, čemur sledi hiter vzvratni sunek. Pri tako spreminjajočem vedenju je celotna družba racakov v nenehnem gibanju. Navzočnost rac očitno še bolj stopnjuje njihovo vznemirjenje. Sicer tudi race sodelujejo v paritvenem vedenjskem ritualu, ko z nizko, na vodo spuščeno glavo švigajo med racaki.

Med mlakaricami poteka izbira partnerjev na dva načina. Pri prvem racak iz skupine zaplava proti raci, ki mu sledi (ali pa tudi ne). Pri drugem načinu pa zaplava rasa in sledi racaku, čemur bi s pretiravanjem lahko dejali, da ga »preganja«. Ob tem rasa izrazito usloči vrat in glavo. Racak se vedno ne odzove takemu dvorjenju. Takšno približevanje in oddaljevanje lahko traja kar nekaj dni. Kadar se konča uspešno, je to začetek tesnega partnerstva.

Podobno paritveno vedenje je znano že jeseni precej pred gnezdenjem. Belzzel (1959–1972) je trdil, da je nekaj rac sparjenih že oktobra in novembra, kar je pogosto opaziti tudi na preletu. Delež se potem poveča do marca oziroma aprila. Zaradi selilskega vedenja mlakaric se jih veliko spari daleč od gnezdišč oz. se tja vračajo že v parih, kar je

značilno tudi za nekatere druge vrste divjih rac.

Trdnost račjih parov je izrazita. Pari se zadržujejo na obrobju jat nesparjenih rac, poleg tega pa racak borbena odganja vsiljivce. Tudi rasa se izmika njihovemu dvorjenju. Pogosto je opaziti, da se par vsiljivca loti družno in se pri tem oglašava sikajoče. Par vedno sočasno išče hrano, družno preletava in počiva. Pomen tako imenovanega razvrščanja, kar velja za čas predparitvenih in paritvenih dogajanj, ni povsem pojasnjen, še zlasti ne, ker se začne že jeseni, pozimi in spomladi pa se taka dogajanja le še stopnjujejo. Pri »razvrščanju« več racakov in rasa letijo v povsem ravni vrsti ali pa z rahlim zamikom za raco. Način letenja je očitno različno motiviran. Prvi razlog je že rastitev sama, ko se rasa, zlasti v času nastajanja para, poskuša izogniti več snubcem. Druga možnost je, da tuj par pristane v območju domačega para, v katerem racak napade tujo raco in jo njen partner poskuša braniti tudi v letu. V takem primeru je opažena razvrstitev pri letu pogojena predvsem zaradi teritorialno-obrambnih razlogov.

Tretja mogoča različica razvrščanja se kaže v očitni pro-

miskuiteti racakov (promiskuiteta = svobodno, neurejeno spolno občevanje). Ob tem lahko med racaki nastajajo togotni spopadi. Poleg tega so poskusi, pa tudi dejanska posilstva tujih, pogosto že sparjenih rac. Rutschke (1989) je opisal primere, ko je racak brez predhodnega dvorjenja in svatbenega plesa napadel in poskušal posiliti tujo raco. Posilstva nastajajo

meljito pregleduje primerno območje in naposled izbere gnezdišče. Takrat je povezanost para še posebno trdna. Pri izbiri gnezdišča so race različnih okusov in dokaj prilagodljive; pogosto celo izvirne. Največkrat gnezdiijo v trstičju, gosto poraslem bregu, na travniku, na kopicah sena ali pa tudi na mestnem balkonu, raznih strehah, v drevesnih duplih, v starih

Po opisanem zaročnem in rastiivnem vedenju (obdobju) pa se zgodi, da v jeseni in pozimi nastanejo tudi »ločitve«, kar vedno pomeni odstopanje od normalnega vedenja. Pogost razlog za to je izguba enega od partnerjev. Po navedbah Bezzla (1959) je pred rastiivjo nesparjenih manj kot 10 % rac, kar pomeni, da je delež trajnih parov dokaj velik.

čih enoletnicah. Visoka izvaljivost jajc ni v ničemer povezana s prihodnjim življenjem mladih račk. Obsežna obročanja in raziskave populacijske dinamike pri raci mlakarici so pokazale, da jih kar polovica ne preživi prvega leta. Povprečna pričakovana življenjska doba race mlakarice je okrog 2 leti. Izjemo ma raca doživi tudi 10 let in več. To so predvsem racaki, ki imajo precej manjšo umrljivostjo kot race. S tem je pojasnjena pogosta številčna prevlada racakov v račjih populacijah, ki je posledica večje smrtnosti rac med gnezditvijo.

Nekdaj so z lovom na race začenjali že sredi poletja. Tako so jih naši predniki lovili tudi v času golitve, ko zlasti race niso mogle leteti. S čolni so jih izganjali na odprto vodo iz trstičja, kjer so bile lahek plen. Ob tem so uplenili tudi pozno valeče race, saj je med golitvijo slabše vidna razlika med spoloma. Poleg tega je tak način lova zelo motil tudi naravno življenje drugih vrst rac in druge vodne in obvodne, pozneje gnezdeče ptice.

V nemško govorečem območju je bil lovopust na race prvič določen že leta 1705, in sicer od 1. maja do 30. junija; to je pretežni čas gnezdenja in odraščanja račk. Običajen je bil tudi poletni lov na racake in še do nedavnega dovoljen tudi lov na race v mesecih februar, marec in deloma maj, kar je še vedno običajno v Belorusiji. V večini Evrope je lov na mlakarico dovoljen od septembra do januarja. Razprava znanege lovskega mojstra Diezla (leta 1846) o julijskem lovu na mlade račke in o tem, ali je v času gnezditve bolje ta lov opustiti, so del zgodovine. Prav tako je del zgodovine tudi nasvet, kako race loviti na način, pri katerem jih je mogoče z enim strelom upleniti kar največ. Dandanes divja raca mlakarica zavzema pomemben delež med malo divjadjo, s katero moramo gospodariti in jo loviti na času primeren, lovsko pravičen način!

Blaž Krže

Foto: M. Cerar – Diana

Kadar se račji par učvrsti dovolj zgodaj, imata ptici dovolj časa za iskanje gnezditvenega območja.

tudi, kadar par poskuša vdreti v že zaseden gnezditveni predel. Takrat se zgodi, da se to nadaljuje z zasledovanjem in posilstvom ali pa le zgolj s poskusom; če tega ne uspe preprečiti partner preganjane race. Obstaja še en povod za poskus posilstva tuje race. V takem primeru raco napade več racakov in se poskušajo pariti z njo. Pogosto racaki zasledujejo vsako raco zunaj njenega gnezditvenega območja. Zasledovanje lahko traja vsega nekaj sekund, lahko pa tudi več minut. Anatomska posebnost, ki očitno olajša parjenje, je racakov penis, ki je pregiben in pri kopulaciji razmeroma hitro prode v samičin stok (kloako).

Kadar se račji par osnuje in učvrsti dovolj zgodaj, imata ptici dovolj časa za iskanje gnezditvenega območja. To se dogaja od začetka do sredine marca, po milih zimah že februarja. Par večkrat in te-

vranjih gnezdih, pa tudi gnezdih ujed ter v umetnih gnezdilnicah.

Majewski (1986) je poročal o velikem deležu gnezdnosti o velikem deležu gnezdnosti na drevesih, kar naj bi bila prilagoditev na pogoste spomladanske poplave v tamkajšnjem predelu Poljske.

Z začetkom gnezditvenega obdobja začne popuščati čvrsta povezanost para. Ko raca začne nesti jajca, se racak zadržuje v bližini in se ji pridruži takoj, ko zapusti gnezdo, pa tudi vedno več časa posveča druženju z vrstniki. Skupine racakov se od maja zadržujejo na tistih površinah, kjer družno čim varneje pričakajo čas golitve. Z začetkom valjenja se par pravzaprav povsem razide. Kadar v času gnezditve še naletimo na račji par, je to verjetno zato, ker je raca izgubila gnezdo. Ponovna sparitev je namreč pogoj za naknadno gnezdenje (Kalchreuther, 1987).

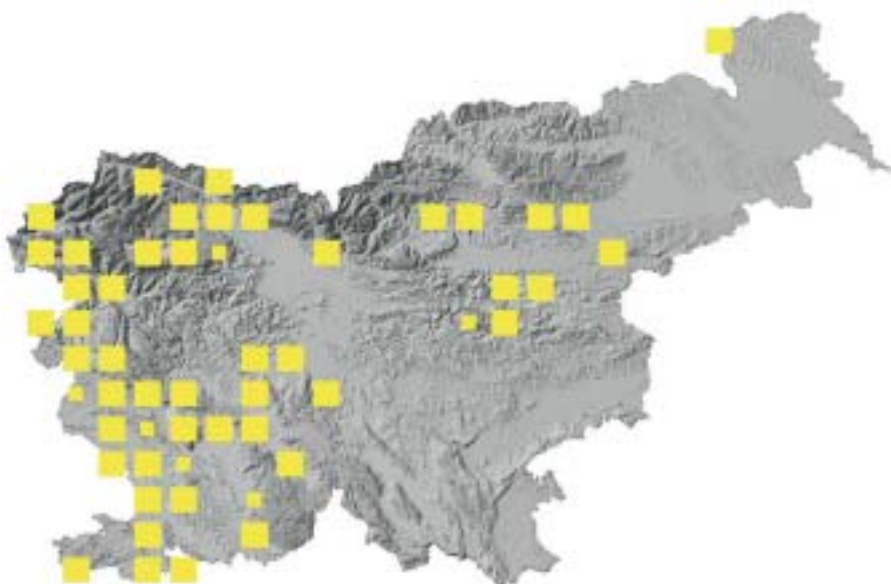
Malo manj je znano dejstvo, da se skoraj pri vseh vrstah rac pojavljajo t. i. »mešana gnezda«. V takem primeru v isto gnezdo ležeta jajca po dve raci ali tudi več. V gnezdih, kjer opazimo več kot 15 jajc, je zelo verjetno, da vanj ni izlegala jajc le ena raca. Pri takem »gnezdilnem zajedavstvu«, kot imenujemo tako vedenje, se lahko celo zgodi, da v isto gnezdo izlegajo jajca race različnih vrst.

Mlakarice so praviloma spolno zrele že v prvem letu starosti oziroma naslednje leto že prvič gnezdiijo. Številne raziskave pri različnih vrstah divjih rac pa so pokazale, da ob visoki gnezditveni gostoti starejših rac gnezdi le malo enoletnic. In če že, začno gnezditvi pozneje, z manj jajc ter slabšim rezultatom izvaljivosti. Cowardin (1985) je pri dveletnih in starejših racah ugotovil še enkrat večjo izvaljivost kot pri prvič vale-

Velika uharica v Sloveniji

Je prihodnost največje vrste sove pri nas negotova?

Največjo sovo na svetu nam je dano opazovati tudi v Sloveniji. Kljub izjemni redkosti je njena razširjenost razmeroma dobro raziskana. V zadnjih desetih letih se v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) sistematično ukvarjamo s študijem njene razširjenosti in ekologije, cilj zbiranja podatkov pa je predvsem učinkovitejše varstvo vrste. Vrsto najlažje spoznamo, če najprej ugotovimo, kje živi, nato pa skušamo ugotoviti, kaj ji tod omogoča življenje in kateri dejavniki preprečujejo njeno poselitev tudi drugod.

Razširjenost velike uharice v Sloveniji v obdobju 2002–2007. Manjša oznaka pomeni potrjeno prisotnost velike uharice znotraj 10-kilometrskega kvadrata, večja oznaka pa označuje gnezditve.

Pojavljanje v Sloveniji

V Sloveniji je bila velika uharica (*Bubo bubo*) še pred stoletjem splošno razširjena in pogosta vrsta, katere številčnost in razširjenost sta pozneje hitro zmanjšali. Tako so že sredi 20. stoletja njeno pojavljanje omejevali predvsem na južno Slovenijo, njeno zmanjševanje pa se je nadaljevalo, tako da je ob koncu stoletja ostala značilna samo še za jugozahodni del države. Še vedno je težišče njene razširjenosti predvsem jugozahodna Slovenija, sistematično zbiranje podatkov pa je razkrilo njena gnezdišča tudi v osrednji Sloveniji. Zdaj največ velikih uharic živi na Krasu, v Vipavski dolini, okolici kraških polj Notranjske, v Posočju in na Gorenjskem.

Najdemo jo predvsem v nižinskem svetu, kjer je veliko negozdnih površin, na katerih lažje lovi. Za njeno gnezditve so primerne stene, ki so očitno eden od pomembnih dejavnikov, ki omogočajo njeno razširjenost.

Izbira gnezdišča

Večinoma gnezdi v skalovju, zato je razpoložljivost gnezdišč precej pogojena z orografijo. Kljub temu manjši delež populacije, navadno manj kot desetina, gnezdi tudi na drugih lokacijah: na tleh v gozdu oz. na drevju v vejnatih gnezdih

ali duplinah. Pri izbiri skalovja za gnezdišče ni posebno izbirčna, vseeno pa lahko izluščimo nekaj lastnosti, ki so pri izbiri pomembne. Pri analizi skalnih gnezdišč se je pokazalo, da praviloma izbira visoke, suhe, dobro razčlenjene stene. Razčlenjenost omogoča njeno gnezdenje, saj gnezda ne plete sama, zato lahko gnezdi samo na primerni skalni polici ali votlini. Najpogosteje jo bomo našli v južno orientiranem in previsnem skalovju. Gnezdi tudi v kamnolomih, najraje opuščeni, prenese celo prisotnost ljudi in mehanizacije v posameznem predelu kamnoloma. Zanimivo je, da se lažje prilagodi na stalno prisotnost gradbenih strojev, avtomobilov ali vlaka v bližini gnezda kot pa na prisotnost sprehalcev. Še vedno torej velja, da morajo biti gnezdišča odmaknjena in mirna. Par uharic je v gnezdišču prisoten vse leto. Gnezditvene aktivnosti se velikokrat začnejo že decembra, čeprav v naših razmerah vali jajca šele marca.

Primerno lovišče okrog gnezda

Velika uharica za lov plena potrebuje pretežno odprt svet. Uspešna je tudi pri lovu v gozdu, kljub temu pa je ena od skupnih lastnosti gnezdišč njihova povezanost z odprtimi lovnimi površinami. Pri izbiri skalovja ima poleg lastnosti samih skal pomembno vlogo tudi njihov položaj v prostoru. Ker so negozdne površine predvsem ravninskih predelih nižin, moramo tudi njena gnezdišča iskati v nižjih legah. V zadnjem času je vse več podatkov, ki kažejo, da velika uharica vsaj za lov uporablja tudi čistine v visokogorju. Čeprav je bilo pri nas veliko uharico že opaziti nad 2.000 metri in smo na visokih legah našli že kar nekaj njenih izbljuvkov in peres, pa doslej še nismo našli gnezdišča nad 1.000 m nad morjem. Mogoče je, da tudi pri nas uharice take predele uporabljajo predvsem kot letna lovišča, gnezdijo pa v bistveno nižjih legah, kot je bilo to ugotovljeno za nekatere predele Alp.

Pri plenjenju ni izbirčna in pleni predvsem najlažje dostopen plen. V prehrani velike uharice so najpomembnejše vrste ježi, polhi in podgane, med ptiči pa pleni predvsem vrane, drozge, manjše ujede in tudi sove. Med njenim plenom se neredko znajdejo kanje, krokarji in sive čaplje.

Lovi predvsem v večernem in jutranjem mraku. Pri lovljenju se navadno izogiba gostih gozdov. Plen lovi s čakanjem na preglednih mestih, podobno kot za plenom čez dan opreza kanja. Teren lahko preiskuje tudi v nizkem preletavanju nad tlemi ali nad krošnjami.

Je teritorialna vrsta, njeni teritoriji pa so dokaj veliki. V Sloveniji so gnezda

navadno od 4 do 5 kilometrov vsaksebi, v dobrih razmerah pa lahko najdemo na 100 kvadratnih kilometrov veliki površini okrog 5 gnezdečih parov.

Njena preživetvena strategija

Če zelo poenostavljeno predstavimo dve temeljni življenski strategiji vrst, spoznamo, da nekatere vrste vlagajo svojo energijo v ogromno število potomcev, zanje pa prav posebno ne skrbijo. Takšni so, na primer, mali glodavci. Druge vrste imajo potomcev zelo malo in zanje bolj skrbijo; pravimo jim K-strategi. Uspešni so predvsem v stabilnih okoljih, kjer je umrljivost odraslih majhna. Velika uharica je značilen K-strateg, saj ima malo potomcev, zanje pa pred osamosvojitvijo par odlično poskrbi.

Skrb za uspešno vzrejo potomcev se začne že pri valjenju. Samica med valjenjem nikoli ne zapusti gnezda, saj bi tako tvegala, da bi ji plenilci pobrali jajca. Vso skrb za prinašanje hrane prevzame samec. Za samico pa se tedaj začne skoraj dva meseca dolgo obdobje, ko sploh ne zapušta gnezda. Varnost mladičev je torej na prvem mestu do trenutka, ko so mladiči veliki že skoraj kot odrasli osebk in se začnejo lahko sami braniti pred

plenilci, kakršni so, npr., lisica, kuna ali jazbec. Prav obramba pred plenilci je tudi razlog za gnezdenje v nedostopnih stenah. Mladiči še vse poletje sledijo samici na lovu in si pri tem pridobivajo odlične lovske (življenjske) izkušnje. Jeseni mladiči zapustijo teritorij staršev. V okolici v naslednjih letih iščejo ustrezen, a še nezaseden prostor. Zato take živali do njihovega 4. leta, ko spolno dozori, najdemo tudi zunaj klasične razširjenosti te vrste.

Ogroženost

Ker je vrsta v svoji evoluciji razvila tipično K-preživetveno strategijo, se zelo slabo odziva na motnje v okolju. Posebno jo prizadene vsaka smrtnost osebkov v populaciji ali pa motnje, ki jo prizadenejo v občutljivem razmnoževalnem času.

Vrsta je plaha in izjemno občutljiva za človekovo prisotnost v bližini njenih gnezdišč; že najmanjša motnja lahko povzroči propad gnezda. Eno največjih groženj je vznemirjanje na gnezdiščih. Plezanje v skalnih stenah, planinarjenje in druge aktivnosti preživljanja prostega časa ljudi pogosto pripeljejo tudi v bližino gnezd v sicer oddaljenih in nedostopnih krajih. Taka območja so za uharico

Samec velike uharice navadno še v mraku označuje teritorij, najpogosteje s skalnih grebenov ali z izpostavljenega drevja.

Foto: T. Miheleč

poslednja zavetišča v gosto poseljeni Evropi.

Vrsta je najbolj občutljiva v predgnezditvenem in gnezditvenem obdobju, še posebno v času valjenja in zgodnjega odraščanja mladičev. V tem času člove-

obsežnih območjih preostale Evrope. Dodatno jo ponekod ogrožajo tudi krivolov, kraja jajc in mladičev iz gnezd, pomembno pa k smrtnosti osebkov pripomorejo tudi trki s prometom in nesreče na električnih daljnovodih.

Nevarni električni daljnovodi

Ena od največjih groženj, s katero se v sodobnem svetu sooča velika uharica, so električni daljnovodi srednjih napetosti. Ker vrsta najraje lovi tako, da preži s preže, so stebri daljnovodov odlična mesta za oprezanje. So stabilni, kar je pri velikih vrstah pomembno, z njih imajo odličen razgled in so pogosto tudi edina vzvišena mesta na planjavah. Zato velike uharice pri lovu pogosto sedajo prav nanje, ne zavedajo pa se, da so ravno daljnovodi zanje ena izmed najbolj nevarnih pasti. Ob priletavanju ali vzletanju z daljnovoda se namreč velika uharica zaradi svoje velikosti pogosto dotakne električnih žic, medtem ko se z nogami že ali še vedno drži za prečko stebra. Na železnih in betonskih stebrih to pomeni zanesljivo smrt, vrsta pa ni varna niti na lesenih stebrih. Ponoči, ko je vrsta aktivna, so stebri pogosto mokri od rose. Taki pa postanejo prevodni in prav tako smrtonosni! Mrtve ptice navadno padejo na tla takoj pod stebrom, znani pa so primeri, ko so električni udar sicer preživele, vendar so pozneje poginile zaradi nekroz na perutih in nogah.

V Sloveniji je tovrstnih primerov zlasti strašujoče veliko. V zadnjih treh letih, kolikor časa smo pozornejši na to problematiko, nam je uspelo dokumentirati več kot 20 primerov. Če k temu pripišemo še majhno verjetnost, da ubito ptico v naravi najdemo, je vse skupaj še toliko bolj zaskrbljujoče.

V sodobnem svetu se velika uharica torej sooča s povsem novim povzročiteljem smrtnosti. Verjetno vrsta zaradi svoje samotarske narave in grožnje, ki ubija nenadoma, brez predhodnega opozorila, ne bo mogla razviti naravnih obrambnih mehanizmov, zato ji moramo pri tem pomagati. Ponekod v svetu problematiko uspešno rešujejo s stebri, na katerih so izolatorji obrnjeni navdol ali pa z izolacijo vodnikov v bližini stebra.

Tomaž Mihelič

Foto: T. Mihelič

Stebri električnih daljnovodov so ena največjih groženj veliki uharici.

kova prisotnost v bližini gnezda pogosto povzroči, da samica zapusti jajca ali mladiče, kar pomeni propad legla ali celo zapustitev gnezdišča. Vznemirjanje pozimi pa lahko povzroči, da vrsta niti ne začne gnezdit.

V mnogih območjih Evrope je velika uharica postala redka oz. je že izginila. Njeno število se zaskrbljujoče manjša predvsem v južni in vzhodni Evropi. Povečanje v srednji in severni Evropi v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja velja pripisati predvsem ponovni oživitvi (reintrodukciji) in precejšnjim prizadevanjem za njeno ohranitev. Brez omenjenega varstva bi ta vrsta že izumrla v velikem številu držav Zahodne Evrope in na

Nujnost zbiranja podatkov - Nam boste pomagali!?

Problematika smrtnosti velike uharice je velika, zato je pomembno zbrati čim več podatkov o njenem pojavljanju v Sloveniji in o primerih elektroudara, ki lahko prizadene tudi nekatere druge vrste ptic (npr. belo štorčlo, kanjo).

Poznavanje razširjenosti nam bo pomagalo, da bomo problem začeli reševati najprej tam, kjer živijo velike uharice. Primeri ubitih ptic nam bodo pomagali oceniti razsežnost problema in značilnosti: kje, kako in zakaj poginjajo.

Podatke o nahajališčih velike uharice ali primerih njihove smrti zaradi električnega udara, prosimo, sporočite na naslov:

Tomaž Mihelič, DOPPS, p.p. 2990, SI 1001 Ljubljana

e-mail: tomaz.mihelic@dopps-drustvo.si; GSM: 031/438-545.

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatič Širnik

(Nadaljevanje)

Pravi boj se je vnel med divjimi in legalnimi lovci v Planini pri Kozjem. Graščinski lovci so lovske tatove presenetili ob uplenjeni srni. Začelo se je streljanje, ranjen je bil divji lovec. Kljub temu je vsem uspelo pobegniti, ne da bi jih prepoznali (Slovenec, 12. oktober 1912). V istem mesecu je gozdar v gozdovih ljubljanskega knezoškofa na Raduhi v Savinjski dolini presenetil divjega lovca z uplenjenim gamsom in ga ustrelil v nogo. Divji lovec je zbral dovolj moči za beg (Slovenec, 21. oktober 1912).

Na Pohorju so divji lovci sledili divjad v lovišču falske graščine. Sumili so tridesetletnega drvarja. Orožniki so mu preiskali hišo in našli dovolj dokazov za kaznivo početje. Drvar je ponavadi lovil v spremstvu zamaskiranih kolegov, vodja divjih lovcev pa je bil sam. Vodjo in enega od njegovih pajdašev so kaznovali z zaporom, za druge so zbirali dokaze (Slovenec 18. november 1904). V Celju so obsodili divje lovce, ki so se branili z orožjem. Enega so obsodili na dve leti in pol zapora, druga dva na enajst mesecev (Slovenec, 22. december 1904). V konjiškem okraju so ujeli in kaznovali lovca, ki je v lovišču kneza Windischgraetza na Pohorju uplenil najmanj trideset srn (Slovenec, 11. april 1913). V Pernici pri Muti so v lovišču nekoga Žida trije drvarji streljali srne in jerebice. Prvega je to stalo štiri, druga dva pa tri mesece strogega zapora (Slovenec, 16. januar 1906).

Lovec nemškega viteškega reda se je v vasi Cvetkovci blizu Ormoža spopadel z divjimi lovci; eden od njih ga je zadel v pljuča (Slovenec, 24. december 1904). Leta 1915 so našli ustreljenega lovskega čuvaja v bližini Celja (Slovenec, 29. januar 1915). Istega leta je v Zgornji Beli divji lovec med ruvanjem z nožem zabodel lovskega čuvaja do smrti (Slovenec, 2. junij 1915). Naslednje leto je divji lovec ustrelil logarja v Glinškem pri Ljubčeni. Logar je umrl v bolnišnici Celje (Slovenec, 27. september 1916).

Manj nevarni so bili divji lovci, ki so lovili z zankami. Preužitkarju, ki je v Galetovem lovišču z zankami lovil srne, so dodelili tri mesece zaporne kazni, od tega mesec strogega zapora (Slovenec, 7. junij 1902). Blizu Unca je neki delavec našel poginulo srno in sedem nastav (zank). Srna je že razpadala, kar je zelo razburilo divjega lovca, v katerega zanke se je srna ujela. Prepričan je bil, da bi ga morali nemudoma obvestiti o plenu. Za dogodek so izvedele oblasti in sodišče ga je obsodilo na štiri mesece zaporne kazni (Slovenec, 1. julij 1904).

Zanimiva je tudi novica o nevspehnostih na enem od lovov na Krimu. Lova se je udeležilo štirideset lovcev, veliko jih je bilo brez lovskega kart in orožnih listov. O lovu so bili obveščeni orožniki, ki so lovcem nastavili zasedo. Nekatere so dobili, še več jih je pobegnilo. Zvečer so se legalni lovci vračali z lova z dvema ali celo tremi puškami, saj se nelegalni lovci niso upali vrniti z orožjem (Slovenec, 23. oktober 1907). Precejšnje smolo sta imela mladeniča iz Drage. Lovcu sta ukradla psa, da bi jima izsledil zajca. Lov je uspel, na nesrečo pa so za njun podvig izvedele oblasti (Slovenec, 27. september 1913).

Dogajale so se tudi za zdajšnje čase povsem nerazumljive reči. Lovski čuvaj iz Mokric je srečal mladega fanta s puško in ga obdolžil zalezovanja divjadi. Fantovih argumentov ni upošteval, odločil se mu je odvzeti orožje, mladenič pa mu je zagrozil z nožem. Čuvaj ga je ustrelil v spodnji del trebuha. Zapustil je prizorišče, o dogodku pa poročal v Mokricah. Ranjen-

ca so našli vaščani, ki so se vračali od jutranje maše (Slovenec, 30. avgust 1912).

Lovski čuvaji in orožniki so opravljali hišne preiskave. Pri osumljencu v Želimljah so našli več kilogramov prekajene divjačine; živali je divji lovec lovil z zankami (Slovenec, 10. november 1916). Nekatere kršitelje so ujeli pri prodaji divjačine. Na Mestnem trgu v Ljubljani so aretirali tri ženske, ki so prodajale jerebice in zajce (Slovenec, 30. december 1899), v Krakovem v Ljubljani pa je ženska iz vodiške fare po hišah ponujala poljske zajce. Zasačil jo je policijski stražnik in kmalu ugotovil, da so bili zajci ujeti na zanko. Zajce je zaplenil, žensko pa odpeljal na zaslišanje. O višini kazni niso poročali (Slovenec, 25. november 1910). Policijski stražnik je ujel divjega lovca z Loga pri Brezovici, ki je nesel v prodajo dva v zanko ujeta zajca (Slovenec, 18. november 1908).

Kdor ne zna v zajce meriti, naj raje ostane doma!

(Nesreče na lovu)

Časopisi so pogosto poročali o nesrečah na lovih. Največ nesreč, ki so si zaslužile objavo, so se pripetile tako imenovanim imenitnim lovcem ali se končale s smrtjo. Nekateri primeri so bili posledica neizkušenosti, drugi neprevidnosti, tretji so se zgodili zaradi objestnosti. Žrtve so bile lovci, gonjači, pa tudi nič hudega sluteči domačini. Ponavadi so bile vesti o lovske nesrečah kratke; navedli so ime žrtve, včasih tudi povzročitelja in vzrok nesreče. Komentarjem so se praviloma izogibali. Prav tako niso poročali o kaznih, ki so morebiti doletele povzročitelje nesreč.

Največkrat so jo skupili gonjači. Ponavadi so bili to mladoletni fantje, ki so jih lovci za nekaj drobiža najeli za gonjače. Od številnih primerov jih bomo navedli le nekaj. Tragična nesreča se je zgodila na Cerknškem jezeru. Pri lovu na race sta lovca spremljala kmečka fanta. Šestnajstletnemu gonjaču je na jezeru popustil led in fant se je utopil (Slovenec, 31. januar 1903). Iz Cerknice so o smrtni nesreči znova poročali čez pet let. Na lovu so obstrelili gonjača, ki je zatem umrl v bolnišnici (Slovenec, 6. januar 1906). Istega leta jo je skupil šestnajstletni fant v Kranjski Gori (Slovenec, 4. oktober 1906), leto pozneje pa gonjač v lovišču Občine Mošnje (Slovenec, 12. november 1907). Junija 1914 je lovec ustrelil gonjača na Dravskem polju (Slovenec, 16. januar 1914). V Retjah pri Ribnici so lovci ranili spremljevalca lovske psov; zadelo ga je trinajst šiber, na srečo pa rane niso bile smrtne (Slovenec, 18. oktober 1912).

Izjemoma so imeli tragični primeri – posebno če so bili v njih soudeleženi lovci, osebe iz javnega življenja – velik odmev. Eden takšnih je bila nesreča na Mežaklji leta 1904. Lovili so gamse, za gonjače pa najeli domače fante. Enega od njih je v trebuh ustrelil devetnajstletni sin dr. Ivana Tavčarja. Ranjenca so odpeljali v bolnišnico, ga operirali, upanja za njegovo okrevanje pa ni bilo. Fant je umrl, doma pa je ostal ostarelo oče brez naslednika. Pri Slovincu so bili do dogodka zelo kritični; spraševali so, ali je umestno mladim fantom dajati dovoljenje za orožje. Pri tem so opozarjali na diskriminatorne pogoje.

(Se nadaljuje.)

Bolezen kroničnega hiranja jelenjadi zaenkrat za ljudi še ne pomeni nevarnosti

Lani je bil v junijskem Lovcu objavljen članek o bolezni kroničnega hiranja (BKH), v katerem je mag. **Ivan Ambrožič** iz Veterinarske uprave Slovenije opisal začetek študije o ugotavljanju prisotnosti BKH pri jelenjadi v Sloveniji, skladno s priporočili Evropske komisije za varno hrano. Študija naj bi v bistvu ugotovila, ali je BKH prisotna pri slovenski jelenjadi in prispevala svoj delež k sklepom vseevropske študije. Ugotavljam, da smo v Lovcu o prionskih boleznih poročali veliko prej, preden so v Evropi BKH vzeli resno (Lovec, 5/2001, str. 225 in Lovec, 3/2006, str. 129). Po mojem mnenju je taka študija na evropskih, še posebno domačih tleh potrebna in koristna, saj brez primerne metodološke pristopa ni mogoče zagotavljati, da ta bolezen ni morda prisotna tudi pri evropski jelenjadi. Kot sem omenil že v uvodu (Lovec, 3/06), morebitna prisotnost BKH ne bi bila le resen problem pri gojitvi jelenjadi, ampak bi bila lahko tudi resen javni zdravstveni problem.

Na severnoameriški celini poznajo BKH že skoraj 50 let, zato tam potekajo obširne študije o tej bolezni. Ameriški organi, ki so zadolženi za upravljanje z divjadjo, opravljajo epidemiološke študije o širitvi te bolezni, različni znanstveniki pa poskušajo z laboratorijskimi študijami osvetliti biologijo in patologijo bolezni. Zato so za nas ameriške ugotovitve o različnih vidikih BKH lahko zelo dobrodošle in poučne.

Bolezen kroničnega hiranja in človeško zdravje

Eno izmed najpomembnejših vprašanj je, ali je BKH

prenosljiva z jelenjadi na človeka. Kot je bilo že večkrat omenjeno, BKH spada med prionske bolezni, ene izmed najkrutejših možganskih (neurodegenerativnih) bolezni. V našem spominu imamo še vedno dokaj sveže dogodke in poročila o pojavu 'bolezni norih krav' (BSE) in primerih prenosa te bolezni z goveda na človeka. Glede na to, da je bila ta bolezen nova in dokaj nepojasnjena, so strokovnjaki predvidevali in napovedovali marsikaj; vse do resne epidemije, ki naj bi terjala sto tisoč človeških življenj. Na srečo so bile vse napovedi zmotne, tako da zdaj vemo, da je za boleznijo norih krav umrlo le 200 ljudi.

Zaenkrat so novice glede prenosa BKH na človeka ugodne: BKH je prenosljiva le med jelenjadjo, ne pa tudi na druge živalske vrste ali človeka. V ZDA je bilo nekaj zelo odmevnih primerov smrti zaradi prionske bolezni pri

mladih lovcih in tistih, ki so zaužili divjačinsko meso, meso jelenjadi, ki je bolehalo za BKH. A pri nobenem od primerov niso mogli odkriti neizpodbitne povezave z BKH.

V uvodnem članku o BKH sem omenil teoretični dogodek 'lovske veselice', pri katerem naj bi več ljudi zaužilo z BKH okuženo meso jelenjadi, in posledično katastrofo, če bi bila bolezen prenosljiva na človeka. Podoben dogodek se je dejansko zgodil v državi New York, ZDA. Na 'letni veselici' marca 2005, ki so jo organizirali gasilci iz mesteca Verona, so več kot 350 udeležencem postregli s hrano (zrezki, pasulj, klobase), v kateri je bilo tudi divjačinsko meso. Pozneje so ugotovili, da je bil eden izmed belorepih jelenov (*Odocoileus virginianus*) okužen z BKH. Po zagotovilih lokalnih zdravstvenih organov doslej še ni nobenih dokazov, da bi bila hrana, pripravljena iz mesa

okuženega belorepega jelena, v povezavi s kakršno koli boleznijo pri udeležencih veselice. Zaužita okužena divjačina zato ne pomeni nobene nevarnosti za prenos BKH. Da je temu tudi res tako, bo verjetno treba počakati še nekaj let, saj je znano, da imajo prionske bolezni dolgo inkubacijsko dobo.

Čeprav zaenkrat še ni poročil o prenosu BKH na človeka in ker zdravstveni organi zagotavljajo, da BKH ni nevarna, pa se nam, ki imamo radi divjačino, le postavlja vprašanje, ali bi jedli okuženo morda le v izjemnih primerih, če ne bi bilo na voljo druge hrane. Podobna mnenja slišim tudi od znancev.

Verjetno ni odveč biti previdnejši pri tehtanju argumentov glede zdravstvenih vprašanj. Pri boleznih, kot je BKH, je koristno vodilo, 'da pomanjkanje dokazov o bolezni še ni dokaz o odsotnosti bolezni'. Tako je torej študija o morebitni prisotnosti BKH pri slovenski jelenjadi na mestu in zelo koristna. Če se izkaže, da zaenkrat te bolezni ni pri naši jelenjadi, potem bomo meso uživali z mirno vestjo.

*Dr. Vojko Kavčič
New York*

O vsem, kar zadeva kakovostno divjačino ...

56. zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora

O d 15. 11. do 17. 11. 2007 je **Delovna skupnost lovskih zvez Jugovzhodnega alpskega prostora AGJSO** pripravila že svoje 56. zasedanje v Lienzu.

Skupnost sestavljajo Štajerska lovska zveza, Tirolska lovska zveza, Koroška lovska zveza, Lovska zveza Sloveni-

ja, Južnotirolska lovska zveza, Italijanska lovska zveza ter območne lovske zveze Trento, UNCSZA, Gorica, Udine in Belluno.

Delovna skupnost zastopa 130.000 lovcev v jugovzhodnem alpskem loku, kjer usklajuje zanje skupne interese ter jih seznanja s sprememba-

mi v prostoru ter novimi metodami pri trajnostni rabi naravnih virov v tem prostoru.

Lansko zasedanje je organizirala Območna zveza Lienz na temo *Vse, kar zadeva divjačino*.

Na predvečer zasedanja sta mestna uprava Lienz in Dolomitska turistična zveza po-

Del udeležencev 56. zasedanja Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (AGJSO), (z leve): B. Skumavc, dr. B. L. Vinja, dr. G. Anderluh, F. Golija in R. Masera.

vabili udeležence posvetovanja na sprejem v Lieburg – mestno hišo. Podžupan **Meinhart Pargger** je navdušeno pozdravil goste ter izrazil zadovoljstvo, da si je Delovna skupnost izbrala Lienz za 56. zasedanje. Predstavil je to dolomitsko mesto in njihovo turistično organizacijo v vzhodni Tirolski.

Predsednik Delovne skupnosti dipl. inž. **Franc Golija** je uradno odprl 56. zasedanje skupnosti. Pozdravil je vse zastopnike včlanjenih zvez, posebno pa še vse zaslužne nekdanje funkcionarje: častnega predsednika dr. **G. Anderluha** (Koroška), dr. **Bruna Lavra Vinja**, **Rina Masera**, UNCSZA, dipl. inž. **Bruna Skumavca** ter tedanjega slovenskega predsednika LZS **Bogdana Mahneta**. Poseben pozdrav in zahvala sta bila izrečena gostitelju ter organizatorju zasedanja – Tirolski lovski zvezi in njenemu predsedniku inž. **Martinu König**u in obema referentoma, prof. dr. **Rudolfu Winkelmayrju** (Avstrija) in dr. **Patrizii Brogogni** (Italija).

Za Tirolsko lovsko zvezo je pozdravne besede izrekel njen predsednik inž. **Martin König**, ki je predstavil območno zvezo vzhodne Tirolske, njeno lovsko strukturo, območje delovanja, živalske vrste in njene naravne posebnosti.

V nadaljevanju je prof. dr.

Winhlemayer pripravil zelo odmeven referat o higieni mesa divjadi (divjačini). Povedal je, da je za pripravo visoko kakovostne divjačine treba upoštevati vrsto nujnih pravil že od dobrega strela naprej, kot sta hitra in pravočasna ohladitev mesa ter prav tako njegovo primerno zorenje. To je ključnega pomena za pridobitev zelo kakovostne divjačine.

Divjačina iz obor ali zimskih obor, kjer divje živali gojijo predvsem zaradi mesa in jih krmijo umetno, je »farmska divjad«. Po kakovosti daleč zaostaja za mesom (divjačino) v naravnem okolju

uplenjene divjadi. To opozorilo naj velja tudi gostincem, da ne bodo zavajali gostov, so poudarili. Edina prava in kakovostna divjačina je tista, ki jo pridobimo pod strokovnim vodstvom lovcev, ki divjad uplenijo v naravnem okolju. Lovci so zadostno usposobljeni, da lahko zadostijo vsem evropskim predpisom o ravnanju z divjačino, sposobni so jo strokovno pregledati in omogočiti tudi neposredno prodajo potrošniku.

Drugi glavni referat je predstavila dr. Patrizia Brogogna, ki je udeležence seznanila z Veterinarsko službo Belluno, ki se ukvarja z higieno divjačine, predelavo in prodajo divjačine kot prehrabnega izdelka. »Kakovost in trajnost« divjačine, je poudarila, »sta odvisni od vrste pomembnih pogojev in dejavnikov, zato na to prav lovec lahko bistveno vpliva s svojim znanjem in strokovnostjo.«

Nato so posamezne članice skupnosti predstavile informacijo o tozadavnem stanju v svojih zvezah. V nadaljnji razpravi sta se izoblikovala očitna kritika in izkazovanje razlik kakovosti med divjačino iz naravnega okolja in divjačino iz obor ter z divjačinskih posestev ali farm.

Na koncu je g. **Franc Vakounig** predstavil Trijezični slovar (slovensko-nemško-italijanski) lovskega izrazoslovja, uspešen mednarodni projekt, ki naj bi le še okrepil sodelovanje lovcev v prostoru Alpe-Adrija.

Nato je sledila novinarska konferenca. Mediji so izčrpno poročali o uspehem zasedanju. Omenjeno je bilo tudi, da je mesto Lienz mesto stičišča treh kultur: slovanske, germanske in romanske.

Zasedanje se je končalo s slavnostno večerjo, na kateri so nekaterim zaslužnim funkcionarjem izročili častne plakete. Med njimi so bili **Bruno Skumavc**, **Veljko Varičak** in dr. **Spiner**. Izrečene so bile tudi zahvale in pohvalne besede organizatorju. Večer so popestrili rogisti in pevci pod vodstvom mag. **Bodnerja**.

Naslednji dan se je zasedanje zaključilo s izletom v Lukno pod vrhom Velikega Kleka in ogledom muzeja Glocknerhaus. Slovenci smo bili veseli, ko smo ugotovili, do kod vse je segala slovenska beseda, obenem pa smo bili tudi malo potrti. Na strmih pobočjih pod vrhom Velikega Kleka smo si s spektivi ogledovali kozoroge in gamse.

Tam smo uradno sklenili zasedanje. Predsednik F. Golija se je gostitelju in lovcem, ki so nam omogočili užitek opazovanja, še enkrat zahvalil. Zahvala je bila izrečena tudi neutrudnima prevajalcema **Francu Vakounigu** in **Heinrichu Aukenthalerju**, ki sta skrbela za strokovne in kakovostne prevode.

Ko smo se vračali, smo v naših srcih nosili toplo vzdušje prijetnega in uspešnega srečanja, na katerem smo lovci tako zelo raznolikih kultur uspeli preseči preteklost in vse razlike. Nekdaj razdeljeni na veliko držav in politik, zdaj v združenji Evropi delujemo bolj uglaseno. Vredno je gojiti upanje na še boljše sodelovanje!

Franc Golija

Predsednik skupnosti Franc Golija izroča častno plaketo Brunu Skumavcu.

Na kratko iz tujega tiska ...

Zimbabve: Podobno kot na drugih področjih se vedno večja kupna moč Kitajcev kaže tudi na trgu lovskega turizma. 8-članska delegacija omenjene afriške države, ki se je v začetku novembra udeležila kitajske turistične borze, je namreč ugotovila, da je med premožnejšimi Kitajci veliko zanimanje za lov afriške divjadi. V poslovnem svetu se Kitajska hitro uveljavlja kot pomembna velesila, posledica česar je med drugim večanje kupne moči in bogatenje določenega deleža prebivalcev. Zadnji podatki kažejo, da na leto letuje v tujini že več kot 40 milijonov Kitajcev. Po informacijah predstavnikov Zimbabveja pa se je med Kitajci zdaj prvič pokazalo tudi veliko zanimanje po lovne turizmu. Na Kitajskem je lov sicer trenutno še vedno prepovedan za domačine in tuje goste.

(*Jagen Weltweit*, 6/2007)

Pakistan: Oddelek za divje živali severozahodne obmejne province je za pravkar minulo lovno sezono, ki je trajala od sredine decembra do marca 2008, nekoliko povečal število izdanih dovolilnic (licenc) za vrsti oz. podvrsti kozorogov: kašmirski markhor (*Capra falconeri cashmiriensis*) in himalajski kozorog (*Capra ibex sibirica*). Dovolilnice prodajo na dražbi in so bile za minulo sezono prodane največjemu ponudniku lovnega turizma. Lovec, ki nato prek agencije kupi dovolilnico za odstrel, jo mora osebno prevzeti pri pristojnem državnem organu za varstvo divjadi, kjer ga seznanijo z veljavnimi predpisi s področja lovstva. Na konferenci CITES, ki je bila leta 2002 v Čilu, so Pakistanu povečali kvoto za odstrel markhorjev s 6 na 12 živali. Lani so pakistanske oblasti za izdano dovolilnico za odstrel markhorja iztržile po 57.000 US\$, za dovolilnico za odstrel himalajskega kozoroga pa po 3.000 US\$. Približno 80 % zbranega denarja nato razdelijo med lokalne skupnosti.

(*Jagen Weltweit*, 6/2007)

Mozambik: Od začetka uveljavitve prepovedi trgovanja s slonovo kostjo (okli) leta 1989 do danes se je v tej državi nabralo približno 6.000 ton slo-

Foto: M. Vegrin

Divja grlica

nove kosti, ki večinoma izvira iz krivolova, odstrela problematičnih živali ter naravnega pogina slonov. Državne oblasti slonovo kost skladiščijo na več mestih v državi, pred časom pa je nastala tudi manjša kraja v enem od skladišč. Že dlje časa potekajo prizadevanja, da bi uredili skupno skladišče, vendar so predvsem transportni stroški za prevoz slonove kosti izredno visoki. Veliko večino slonove kosti bi bilo namreč treba, zaradi zelo slabih cestnih povezav, prepeljati v osrednje skladišče z letali. Po posredovanih podatkih pa naj bi stroški za prevoz 2,5 t slonove kosti iz province Tete v osrednje skladišče znašali kar 180.000 US\$. Zaradi vsega naštetega Mozambik podpira idejo o nadzorovani prodaji slonove kosti, čemur se pridružujejo tudi Južnoafriška republika, Botswana, Zimbabve in Namibija. Ideji nasprotujeta predvsem Kenija in Indija, kjer se bojijo prevelikega povečanja krivolova zaradi morebitne ponovne dovoljene prodaje.

(*Jagen Weltweit*, 6/2007)

ZDA: Ameriški predsednik G. Bush je vsem zveznim državnim organom poslal odlok, v katerem poudarja velik pomen lova za ameriški življenjski slog in varstvo narave. Vse državne organe je pozval, naj po svojih močeh podprejo lov, gojitev divjadi in njenega življenjskega okolja. V roku enega leta naj bi Bela hiša organizirala konferenco, na kateri bi proučili možnosti za politično podporo zapisanemu v odloku in dosego navedenih ciljev. Potem naj bi pristojne oblasti sprejele 10-letne

načrte za podporo lovu in gojitvi divjadi.

(*Wild und Hund*, 1/2008)

ZDA: V severnem predelu Zvezne države New York (Saint Lawrence Country) sta se v enem tednu zgodili dve nesreči pri lovu s smrtnim izidom. Najprej so na poziv žene, katere mož se ni vrnil z lova, v iskalni akciji našli mrtvega 57-letnega lovca s strelom v prsni koš. Kot je pozneje ugotovila preiskava, je nesrečni lovec napolnjeno puško prislonil ob drevo, kjer je bila visoka preža. Med plezanjem na prežo se je puška sprožila in zadela lovca v prsni koš. Drugi primer s smrtnim izidom pa se je zgodil med lovom, ko je lovec po nesreči ustrelil drugega, 55-letnega lovca.

(*Wild und Hund*, 1/2008)

Nemčija: Odstrel divjih golobov je v lovskem letu 2005/06 dosegel rekordno število 960.306 živali, kar pomeni drugo mesto glede na absolutno število, takoj za srnjadjo. Po mnenju strokovnjakov je v tej številki zajeto vsaj 95 % golobov grivarjev. Žal lovska statistika v tej državi še vedno združuje vse golobe v enotno skupino. In to kljub strožjim zakonskim določilom (predvsem krajši lovni dobi) glede lova, zaradi usmeritev EU. Če natančneje pogledamo podatke o odstrelu v posameznih zveznih deželah, ugotovimo, da praktično 90 % odstrela dosega zvezni deželni Nordrhein-Westfalen (630.020) ter Spodnja Saška (232.872). Predvsem v vzhodnih zveznih deželah je odstrel golobov grivarjev zelo nizek (vsega po ne-

kaj 100 golobov), čeprav je številčnost golobov grivarjev dobra, prav tako pa tudi možnosti za lov. Obstajajo celo revirji, kjer kljub zelo dobrim možnostim za lov na to vrsto ni odstreljen noben golob grivar. To priča, da vsi lovci še vedno niso sprejeli lova na omenjeno vrsto za 'pravi' lov. Da je številčnost goloba grivarja resnično velika, pričajo tudi izplačane odškodnine lastnikom zemljišč. Za primerjavo stanja velja zapisati, da so bili v lovskem letu 1961/62 golobi grivarji v primerjavi s poljskimi jerebicami uplenjeni v razmerju 1 : 2, v lovskem letu 2005/06 pa se je razmerje povečalo na 19 : 1, seveda v korist golobov grivarjev.

(*Wild und Hund*, 1/2008)

Nemčija: Po uradnih statističnih podatkih so leta 2007 izgube med divjadjo zaradi prometnih nesreč znašale: približno 202.000 glav srnjadi, 16.000 divjih prašičev in 3.100 glav jelenjadi, kar statistično gledano pomeni, da na nemških cestah vsake 2,5 minute pogine ena glava srnjadi, jelenjadi ali divjih prašičev. Če podatke primerjamo s podatki o odstrelu v letu 2006/07, vidimo, da znaša povoz srnjadi kar 19,2 % v primerjavi z odstrelom, medtem ko sta številki pri jelenjadi in divjem prašiču manjši (5,3 % in 5,6 %).

(*Pirsch*, 1/2008)

Malta: Po večkratnih opozorilih in tudi prijavi na evropsko sodišče si pristojne oblasti končno prizadevajo za prepoved lova na ptice v spomladanskem času. Takšen lov je namreč v nasprotju s sprejetimi usmeritvami EU. Sredozemski otok Malta je namreč zaradi svoje lege na pomembni selitveni poti ptic selivk iz Evrope v Afriko ter nazaj. Doslej je bil spomladanski lov na prepelice in turške grlice še vedno dovoljen. V tej, 316 km² veliki državi je registriranih 14.000 lovcev in okrog 8.000 postavljavcev pasti in mrež, ki lahko v skladu z veljavno zakonodajo še vedno lovijo kar 39 vrst ptic, od katerih so v srednji Evropi številne že zdavnaj zavarovane.

(*Pirsch*, 1/2008)

Pripravil: *mag. Janko Mehle*

» **V** majhnih flaškah je strup,« so včasih dejali ljudje. Tako bi tudi najlažje opisal našega starega lovca Štajnerjevega dedija, ki sem ga spoznal, ko sem še kot majhen deček spremljal svojega pokojnega očeta na lovu. Žal oba že prekriva prerana zemlja.

Ime Gogo se ga je prijelo v partizanih. Po postavi majhen možiček, a velikega srca, je bil zame neizčrpen studenec lovske zgodbe, ki jih je znal pripovedovati, da sem odprtih ust zijal vanj kot v prikazen. Kadar sta z mojim očetom ob soju petrolejke in ob kozarčkih kačje slinice sedela in kramljala pozno v noč, sem jaz na pograda majhne lesene hiške ob robu Štajnerjeve domačije dobesedno požiral vsako njuno besedo; dokler me ni končno premagal spanec. Kdo ve, kaj vse sem preslišal? Kdaj pa je Gogo privijugal v trdi temi domov,

glave svoj od smole in znoja obarvan klobuk in dejal: »*Pošvati pob, što je ostava šibra še dans; niso je mogli odštemat, štu sn zaslužu za gamsa v gori!*«

Tako se je ta resnična zgodba tudi rodila in jo bom skušal iztrgati pozabi.

Njega in mnoge drvarje, ki so si tiste čase trdo služili kruh po naših gozdovih, je pomanjkanje hrane za preživetje velikih družin prisililo, da so v roke vzeli puške, skrite po skednjih in kletah, in po domače »ravbšicali« ter streljali divjad, ki so si jo lastili grof in tisti, ki so imeli nekaj pod palcem. Ko so se po vojni začele polagoma ustanavljati prve lovske družine in orale ledino slovenskega lovstva, je bil tudi Gogo med prvimi, ki so se včlanili v našo lovsko družino. Vsa leta, vse do svoje smrti je bil vesten in pošten lovec. Znano je splošno mnenje, da so bili »ravbšiči«, potem ko so prenehali s krivolovom, najboljši lovci. In prav Gogo je v letih, ki so si sledila, to tudi dokazal.

rahlo zarožljala, ko je prilezel iz pasje hiške, da bi z mahanjem s košatim repom pozdravil gospodarja. Psa je le potrepil po kosmati glavi in ga pomiril.

Ko je v dolini še vse spalo, je Gogo že lezel po drobni stezici med mogočnimi macesni ob vznožju Uršlje gore. Lunin krajec je le tu in tam pokukal izpod oblakov in narahlo metal srebrni sij na drobno stezico, po kateri je hitel. V gori je bilo slišati ječanje vetra, ki se je obešal med veje macesnov, da so stokali kot prikazni v temni noči.

Dobro je vedel, kje bo našel trop. Za panjem stare hoje je počepnil in si z rokavom obrisal znoj s čela. Tam pod njim, v dolini, ki je še spala, ovita v tanek pajčolan meglice, je pes, priklenjen na verigo majhne domačije, z laježem svaril tatove, naj se izogibajo njihove hiše. Vetrič je zavel po globači od spodaj od Kotelj, da ga je prijetno hladilo in je zadovoljno priprl oči ter se predal ugodju. Dolgo in globoko je di-

Krv za krv! STANKO GRL

3./2. nagrada javnega natečaja glasila Lovec (2007) za najboljšo zgodbo z lovske tematiko.

Avtor je zgodbo poslal pod psevdonimom *Kostka*.

bog si ga vedi? Glede na prazno ploščato steklenico, ki je zjutraj prevrnjena ležala na mizi, in jo je Gogo vedno nosil v notranjem žepu ponošenega sukniča, je moralo biti vedno zelo pozno.

Partizansko ime Gogo je zame še vedno skrivnost. Žal ne vem, kako se ga je prijelo ime in tudi nisem imel poguma, da bi ga kdaj vprašal, ker sem vedel, da o tem ni rad govoril.

O trpljenju med vojno sta z mojim očetom govorila le, kadar sta pregloboko pogledala v kozarec, pa še takrat sta najraje videla, da sta bila sama. Vojna vihra druge svetovne vojne je združila dva lovca - prijatelja. Prijatelj, tistih res pravih, je dandanes malo ...

Kadar pa je beseda nanesa na gamse, se je Gogo povsem spremenil. Njegove oči so dobile poseben lesk, ki bi ga težko opisal. Kot oči orla, ki opreza za plenom.

Enkrat ob neki priložnosti, ko je bil dobre volje, me je prijel za roko, snel z

Žena Francka ga je vedno rotala, kadar je vedela, da odhaja v goro: »Tk dolgo ga boš sral v pvanini, da te bojo zaprli, kak bom srota sama z otrokam?« mu je večkrat očitala.

A nič ni zaleglo, Gogovo srce je neizmerno vleklo v planine. Včasih tudi v usta ni bilo kaj dati, zato je bila želja po lovu in mesu še toliko močnejša. Na seniku je še v temi odškrnil desko in potipal po starem tramu. »Še je tu, ljubica in hladna spremljevalka, povita v mastno kunjjo.« Pogladi je hladno cev in kar mravljinici so ga spreleteli. Še sam ni vedel, kolikokrat sta skupaj odšla v temo in se vračala v temi. Malokdaj ga je pustila na cedilu. Gogo je bil dober strelec; le redko je streljal dvakrat. Doma so še vsi trdno spali, ko je odrinil vrata na domačem pragu. Prislunil je v noč, ko so grdo zaškripala težka vrata na rjavih tečajih. Zaklel je v brado in vedno obljudil, da jih bo jutri namazal. Veriga psa čuvaja je na-

hal ter vase vlekkel oster gorski zrak; prijetno ga je skelelo v prsih. Visoko nad njim se je utrgal kamen na produ. Kakor zvonček je odzvanjalo po melišču, dokler ga niso daleč spodaj zadržale korenine podrtega borovca, ki ga je nekoč nevihta utrgala visoko pod vrhom plazu in ga odnesla v dolino. Za trenutek je srce poskočilo, a se je kmalu spet umirilo.

Še enkrat je potipal po puški, da bi se prepričal, če je polna. Še je imel čas, tema je še vedno ležala v gozdu, zato se mu ni nikamor mudilo. V mislih pa je že bil med gamsi. Vonj po krvi in topli drobovini ga je zastrupljal, v ustih je že okušal znani okus krvi in jeter, ki topla trepetajo v njegovih krvavih rokah. Včasih se je rad pohvalil, da jih je jedel kar surovo. Lakota je huda reč, sploh pa, če jo okušaš na lastnih plečih.

Iz žepa je potegnil polovičko cigarete, snel klobuk in v njem previdno skrli plamenček, s katerim jo je prižgal. Globoko je potegnil vase in dolgo zadržal dim, ki ga je prijetno omamljal. Strastno je vlekkel dim za dimom in nato ogorak previdno zagrebel pod majhen kamen, ki ga je ga prekril še z borovimi

iglicami. Sam sebe je pohvalil, ker ga je dobro skrtil. Čez obraz se mu je razlezel droben smehljaj, ki ga je bilo pri njem mogoče bolj poredko videti.

Daleč na obzorju so se že risali prvi znaki jutra. Tudi ptiček, skrit pod vejo od nočne rose mokrega borovca, je stresel svoje drobne peruti in prav potihlo zacvrčal v hladno jutro. V odgovor mu je daleč spodaj kmalu odgovoril še en ptiček.

Gogo je vstal izza štora, a je bil v hipu spet na kolenih. Divji petelin je s svojimi kovinsko modrimi perutmi zapropotal z macesnove veje, kjer je prejšnji večer pred mrakom svojim kokoškam odpel prastaro pesem. Nekaj mu je bilo sumljivo, zato je razpel mogočne peruti in odletel čez Šmohorico. Sedel je na vejo skrivljenega borovca in si popravil peruti. Gogo si je oddahnil. V globokem izdihu, ki je prišel iz njegovih prsi, je bilo čutiti olajšanje.

Počasi, kakor lisjak, je lezel po ozki stezici in oprezal po razbrazdanih globačah, ki so jih v letih, bogatih s snegom, izoblikovali snežni plazovi, ko so ob odjugah divjali s pobočij Uršlje gore. Marsikateri gams ali kar cel trop je tod našel mrzel grob in ostal zakopan v osrčju gore, dokler odjuga ni pokazala in ponudila izpod snežne odeje razbitih in zmaličenih trupel krokarjem v pojedino.

Še preden je pomolil nos izza ovinka, je po proženju kamenja ugotovil, da gamsi niso daleč. Veter mu je šel na roko. S prstom, ki ga je oslinil in dvignil v zrak, je še enkrat prepričal sam sebe, da hodi v pravo smer. Zdrznil se je, ko je zagledal hrbet prvega gamsa, pa še enega in še enega. Le še malo se je primaknil po kolenih in že je zagledal cel trop. Živali so mirno smukale borno travo po globači. Koza vodnica z visoko razkrečenima rogljema in slabotnim mladičem ob sebi je stala s

sprednjimi nogami na starem panju in oprezala za nevarnostjo. Po belih licih in srebrno rjavem kožuhu je bilo mogoče sklepati, da so najlepša leta že daleč za njo. Boren kozlič, ki se je stiskal k njej in iskal sesek pod njenim vampom, je bil verjetno njen zadnji, ki ga je vodila. Le svojim izkušnjam in previdnosti se je imela zahvaliti, da je na glavi še vedno nosila roglje, na katere bi bil ponosen vsak lovec.

Gogo je komaj miril svojo lovsko strast, utrip srca je čutil v grlu. Jutri bo doma dišala gamsja juha, ga je prešinito. Menda je gamsova juha pri ranjenicah med vojno delala čudeže. Nič koliko partizanov naj bi spravila spet na noge. Koza vodnica mu je bila najbližje, a Gogo je sovražil tiste divje lovce, ki so mrharili med divjadjo in streljali vse povprek. Gamsi so mu bili kakor na dlani. Počasi je prislonil puško ob deblo krivega borovca in muho prilepil za pleče mladega kozla, ki se je sam pasel ob tropu. Po strelu se je ves trop pognal po vlaki navzdol za kozo in izginil za robom. Za sabo so sprožili plaz kamenja, ki je s truščem drvel v dolino. Kozel je še kar stal, čeprav je Gogo dobro vedel, da ni zgrešil. Vsak odvečni strel je pomenil izzivanje usode, pa tudi streliva tedaj ni bilo na pretek. Počasi so gamsu le klecnila kolena in telo je omahnilo v plaz ter se zakotalilo nekaj metrov niže. Za podrtim vrhom, ki je ležal v plazu, je telo obmirovalo. Nekje v daljavi je krokar že nanznanjal, da ni preslišal strela, da se bo kar sam povabil na ponujeno kosilo.

Divji lovec je še naprej ostal skrit za deblo in pozorno poslušal. Vse je bilo mirno. Po kratkem zatišju je urno splezal do ustreljenega gamsa. Tanek curek

krvi mu je drsel po črnem kožuhu in se v nekem divjem nasprotju odražal le na beli skali. Mnogo gorja in krvi je že videl v življenju, a tokrat ga je madež rdeče krvi kar nekako zbegal. Kakor razdražen kostrun je stresel z glavo in pregnal grde misli. Gamsu je hitro izvlekel drobovje in z drgetajočega odrezal košček še toplih jeter. Nekakšno zmagoslavje ga je oblilo, ko si je z rokavom obrisal kri z brade in krvavih brk. Vzel si je toliko časa, da je z okrvavljeno roko pobožal žival po dolgi dlaki na grebenu hrbita. Prijetna toplota mu je napolnila želodec in najraje bi bil kar zavriskal; pa si ni upal, predobro je vedel, da v gozdu nikoli nisi sam. Po krvavem obredu je drobovje zagrebel pod grušč in nanj skrbno nasul listja in vejic. Od daleč je še enkrat pogledal, če je vse dobro skrtil. Iz žepa je izvlekel spleteno vrv, gamsu zvezal noge in si ga oprtal na pleča. Tiste čase je bil Gogo kljub majhni postavi močan kot vol in z njim ni bilo dobro zobati češenj. Njegova žuljava tesarska pest je trkala tudi po nosovih tistih, ki so bili za dve glavi višji od njega. Gamsa je želel spraviti čim dlje od strela. Nekje bližje domu ga bo skrtil in se v mraku vrnil ponj. Puško je potisnil pod korenino podrtega drevesa in z nožem na hitro zarezal v deblo stare bukke, da ga bo lažje našel.

Spodaj v dolini je lovski čuvaj ravno mrko gledal proti vrhu gore, kjer je veter nosil megle. Svoj klobuk, ki ga je krasil že obrabljen gamsov čop, je poveznil nazaj. Ravno je hotel zapreti vrata za seboj, ko je visoko v gori počilo.

Kakor da bi dobil klofuto, je planil nazaj na dvorišče. Še je ujel odmev, ki je zamiral tam za vrhom. Grdo je zaklel, a ni bil povsem prepričan, kje natančno je počilo. »Danes mi pa ne uideš,« je zagrozil zapriseženi lovec in glasno požugal s pestjo. Skoraj iztrgal je s klina dvocevko, ki je visela za vrati v mračnem hodniku in v skokih izginil za vogalom hiše. Stari maček, ki je leno dremal na klopi za vogalom, je kakor vzmet poskočil v zrak in narsršene dlake skočil pod kup naloženih drv. V jezi je lovec s težkim okovanim čevljem brcnil za mačkom.

Z gamsom na plečih je Gogo prisopihal do ostrega ovinka, kjer se steza skoraj obrne v smer, od koder je prišel. Tudi čuvaj je ves zasopel hitel po stezi in skoraj trčil v prikazen pred seboj, ki je na hrbitu nosila gamsa. Gogo je v grozi spoznal, da mu je popustila previdnost in da mu je sreča prvič obrnila hrbet. »Štajner, kje maš puško, in gamsa dov; končno sva skup!« je skoraj zmagoslavno zavpil visok možakar z

naperjeno puško v rokah. Toda Gogo ni bil tiste sorte, da bi se kar podelal v hlače. Kakor maček se je izvil in s sebe vrgel gamsa skoraj pred noge presenečenega lovskega čuvaja, da je ta nehote skočil korak nazaj. V naslednjih dveh skokih je bil že za ovinkom in urno, kot preganjana zver, je poletel po stezi nazaj. Lovca, ki je še nekaj kričal za njim, je komaj še slišal. Kaj je kričal, je lahko le ugibal. Počil je strel. Gogo je slišal, kako so šibre udarile v listje okrog njegovih nog; ena je prav zlovešče zažvižgala mimo ušesa in mu skoraj oplazila klobuk.

V nekaj skokih je Gogo dosegel vlak, a ko se je pognal v drčo, je v grozi spoznal, da vlaka ni prava. »Hudič,« mu je ušla kletvica iz grla in že je kakor nebogljen ptiček, ki pade z gnezda, zakrilil z rokami po zraku in v čudežu upal, da se bo dokopal do kakšne rešilne bilke. A še v zraku je bolj začutil kot slišal, ko je lovec še drugič »užgal« po njem. Šibre, ki so priletele v hrbet, so zapekle, kot bi mu nekdo vsul žarečega oglja za srajco. Ponošen nahrbtnik je le malo ublažil udarec debelih svinčenih šiber. Ena je prebila klobuk in ga zadela v glavo; skoraj bi izgubil zavest. Udarec ga je skoraj ohromil, stemnilo se mu je pred očmi. A zdaj ni bilo časa za javkanje; vedel je, da lovec misli resno. Zdaj je šlo za življenje. Klobuk mu je odneslo z glave, z roko se je prijel za tilnik in med prsti začutil lepljivo, toplo kri, ki mu je polzela za srajco za ponošenim ovratnikom. Stisnil je zobe in s priprtimi očmi čakal, kam bo priletel. Na njegovo srečo je pozimi plaz tam daleč pod vrhom gore pograbil zlomljen bor in ga med kame-njem s truščem odnesel v dolino. V ozki vlaki ga je z vso močjo zabilo v rob prepada in prav tja je po zraku priletel Gogo.

V rebrih ga je močno zbolelo, ko je priletel na veje podrtega drevesa, napravil še salto v zraku in telebnil na zadnjo plat v kup starega listja, ki se je ob dežju nabiral v vlaki. Lovca za seboj ni več slišal, tudi ni vedel, da z gamsom že hiti v dolino.

Edina njegova misel je bila, da bi čim prej neopazno prišel domov! Zato se je izogibal hiš in ljudi. Po dolgem času je res neopazno smuknil v klet domače hiše. Žena Francka je v strahu vila roke k bogu in klicala na pomoč vse svetnike.

Rane od šiber so ga skelele kot ogenj, obrisal in umil si je kri po hrbtu in se s trakovi čistih cunj povil okoli reber. Od krvi umazane cunje je vrgel v temen kot in nanje poveznil prazen čeber. Zamenjal je tudi suknjič in se odpravil na dvorišče, kjer je bil narezan velik

kup drv. Slutil je, da ga bo doletel visok obisk, ki pa zanj ne bo prav prijeten.

Kmalu se je domači pes že skušal utrgati z verige, ko je začutil in nato po cesti videl prihajati ljudi v uniformah. Gospodar je prijel debelo poleno in z veliko žago na vso moč vlekel, da je prijeto zadušilo po smoli.

Gogo je zaigral presenečenega človeka in vljudno pozdravil može postave. Žandarja sta ga premerila od glave do pet in eden je brez obotavljanja stisnil skozi zobe: »Štajner, bojda si danes v gori ukradel gamsa. Kje imaš puško in kod si že kolovratil danes?«

»Pa saj vendar vidite, da že cel dan delam drva, le kdo si je izmislil to o gamsu?« je Gogo zvito hlinil nedolžnost. Nič niso zalegle grožnje; Gogo je trmasto vztrajal pri svojem, žandarja pa prav tako. Na koncu sta moža postave z dolgim nosom odhajala od hiše. Tam daleč na polju pa se je enemu le posvetilo, da sta mogoče tudi kaj spregledala. Zato sta se vrnila nazaj, kjer je Gogo spet vneto vlekel žago, čeprav ga je hrbet žgal kot sto hudičev.

»Pokaži nama hrbet,« je jezno rekel eden od žandarjev. Ko je slekel suknjič, sta moža postave zagledala krvavo sraj-

co, na kateri so se videli rdeči madeži strjene krvi. Odprtih ust sta zijala v krvavo oblačilo. Tudi pod klobukom je krvava otekline izdajala šibro pod kožo. Vklenjenega sta ga odpeljala na postajo v Guštanj, kjer so ga ob »sredstvih za obujanje spomina« zasliševali in tudi za nekaj dni zaprli. Rane so se počasi zacelile, a srčne rane so ostale. Ko je Gogo ob neki priložnosti srečal svojega krvnika, ki mu je nasul šiber v hrbet, je skoraj dva metra visokega suhca težko zadela po krivem nosu pest jeznega »ravbšica«, da se je nemočno sesedel na prag Brančurnikove gostilne.

»Tole je pa za tvoje šibre, da ne boš več streljal kot strahopetec v hrbet,« mu je pogumno rekel Gogo, si popravil klobuk in pustil ležati na tleh presenečenega lovskega čuvaja, ki mu je še vedno zvonilo v glavi. Iz bolečega nosu se mu je vil tanek curek krvi. »Kri za kri!« je še z vidnim zadovoljstvom zamrmral Gogo in prikrikl boleč izraz, ko se je prijel za svojo bolečo pest.

Upam, da sta mi zdaj že oba, ki sta bila vpletena v tej zgodbi, ki sem jo brez dovoljenja privlekel na dan, tam nekje nad zvezdami oprostila. Počivaj v miru, moj stari lovski prijatelj Gogo!

Uredniški odbor Založništva LZS

RAZPISUJE

JAVNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠA LITERARNA BESEDILA Z LOVSKO TEMATIKO

Posebna tričlanska žirija uredniškega odbora Založništva LZS bo izbrala tri (3) sporočilno bogata in slogovno dobro napisana polnokrvna literarna besedila (zgodbe z lovsko tematiko, prepletene z močnimi lovskimi doživljaji; portreti lovcev in lovka s poudarkom na portretih lovcev z zanimivimi, nevsakdanjimi poklici) ...

Namen natečaja je tudi:

- vzpodbuditi še neznane in znane pisce, da ustvarijo besedilo z lovsko tematiko, ki bo morda preživelo naš čas;
- širši lovski ter drugi javnosti predstaviti nekatere lovce z nenavadnimi ter redkejšimi poklici.

Navodila ter razpisni pogoji:

Besedilo ne sme biti še nikjer objavljeno!

Poslano naj bo v elektronski obliki (zgoščenka + izpis), dolgo naj bo največ **do 10 tipkanih strani** (30 vrstic na stran z ustreznim, 1,5 korekturnim razmakom). Pisci lahko sodelujejo z več avtorski-mi deli. Natečaj je **anonimen**, zato naj bo avtor na koncu besedila podpisan s **pseudonimom**. V posebni – **zaprti** – **ovojnici**, priloženi k prispevku, pa naj bo listič s pravim imenom in priimkom avtorja, njegov naslov, številka transakcijskega računa, matična ter davčna številka.

Rok in nagrade:

Javni natečaj se začne 4. aprila 2008, konča pa se bo konec oktobra 2008. Rezultati ter kratka obrazložitev odločitve komisije bodo objavljeni v našem glasilu.

1. nagrada: 1500 evrov
2. nagrada: 1000 evrov
3. nagrada: 500 evrov

Po presoji komisije bomo najboljše dela objavili v Lovcu. Objavili in honorirali bomo tudi nena-grajena kakovostna besedila.

Vse avtorske prispevke za javni literarni natečaj z oznako »NATEČAJ – LOVEC 2008« pošljite v **e-obliki + izpis** na naslov: **Lovska zveza Slovenije, Uredništvo Lovca, Župančičeva 9, p. p. 505, 1001 Ljubljana.**

Uredniški odbor Založništva LZS

Foto: J. Pop

Začeli smo dobro ...

Naslov najbrž ni ravno ustrezen, saj se je začelo takoj po izvolitvi. Morda ne ravno na ustrezen način in kar precej prepozno ali vsaj zelo pozno. Rekel sem, da se ne bomo ozirali nazaj in da bomo gledali naprej, torej v prihodnost. Pa ne gre ravno tako! Še zmeraj pade kakšen okostnjak, ki ga je treba postaviti na pravo mesto in začeti reševati problem, ki ga je prinesel s seboj. Teh pa je veliko in seveda ne izvirajo od 12. 1. 2008, ampak imajo daljšo brado, saj izvirajo iz preteklosti.

Začeli smo torej s polno paro. Menim, da dobro. Z novo ekipo; če sem bolj iskren in natančen, ta vendarle ni nova, saj je večina članov UO LZS starih članov (če imam pravo informacijo, je samo pet članov upravnega odbora novih). Torej z ekipo, ki pozna probleme, bomo delo nadaljevali morda z drugačnim pristopom in hitreje. Padli so že prvi očitki na način vodenja, padajo očitki na barvo lovskega kroja in še kaj ... Vendar se na to nimam časa preveč ozirati, ker delo zahteva takojšnje ukrepanje in aktivnosti. Za splošno informacijo naj zapišem, da bo lovski kroj še naprej zelene barve, tak, kot je bil doslej.

Po pravilih LZS mora novi Upravni odbor sklicati ustanovno (konstitutivno) sejo in imenovati člane komisij v roku 30 dni

od volitev. To določbo pravil smo že prehiteli. V desetih dneh po volitvah je bila sklicana ustanovna seja UO, NO, imenovani so bili člani vseh desetih komisij in zadolženi člani upravnega odbora za komisije. Natanko po enem mesecu po volitvah je imela konstitutivno sejo še zadnja izmed desetih komisij.

Imamo dva podpredsednika LZS, in sicer **Lada Bradača**, ki me bo tudi nadomeščal in je odgovoren za delo strokovnih služb, ter **Branka Kurnika**, ki je zadolžen za delo vseh desetih komisij UO LZS. Oba podpredsednika imata svoje delovno področje in skrbita, da delo poteka. V okviru strokovnih služb LZS smo opravili posnetek stanja, opravljena je bila razdelitev dela in kmalu bodo objavljeni razpisi za zasedbo manjkajočih delovnih mest (po sistemizaciji delovnih mest je na LZS v okviru strokovnih služb redno zaposlenih devet (9) delavcev, v tem trenutku je zasedenih sedem mest). Temeljna naloga strokovnih služb je strokovno servisiranje lovske organizacije, pri čemer se bo moral bistveno skrajšati tako imenovani »odzivni čas« lovske organizacije. Odzivni čas je pogoj za vključevanje LZS v vsakodnevno dogajanje v okviru vladnih in nevladnih organizacij. Še kakšen mesec in stvari bodo morale teči hitreje, zelo jasno, transparentno in učinkovito.

Komisije in vsi delavci v okvi-

ru LZS so morali pripraviti programe dela in jih finančno ovrednotiti. Da bo sistem deloval učinkovito, smo sestavili vse komisije po načelu strokovnosti, zato so zdaj komisije številčno manjše in niso »barvno zastopane« po regijah. Edina komisija, ki šteje več članov kot je predvideno, je Komisija za upravljanje z divjadjo. V to komisijo so imenovani člani z imenom in priimkom, in sicer so v njej vsi predsedniki IO 15-ih OZUL, s čimer je tudi uresničena določba 66. in 67. člena ZDLov. Ta komisija, ki je srce naše organizacije, opravlja pomembne naloge, povezane z divjadjo.

Da bo zadeva delovala tudi na regionalnem nivoju, smo vsem območnim lovskim zvezam posredovali *osnutek Pravilnika o podjemnih pogodbah*. Z njimi bo LZS prenesla (s pogodbo namreč) posamezne svoje naloge na območne lovske zveze. V glavnem gre za lovsko kulturo, izobraževanje, lovsko strelstvo, lovsko kinologijo in podobno. Tako bo postavljena tudi jasna ločnica o pristojnostih, nalogah in odgovornostih. Ponemudno bo tak pristop zabilisal oziroma onemogočil ter odpravil marsikateri spor med lovci ali nelagodno situacijo na občnih zborih območnih lovskih zvez, drugod bo take vezi še okrepil. Zato je najbrž tukaj priložnost za vse lovske družine, ki so zaradi različnih, morda tudi zaradi navedenih razlogov izsto-

pile iz območnih lovskih zvez. Vidim priložnost, da prav zdaj in na tej točki strnemo naše vrste. V prihodnosti potrebujemo enotnost, skupen nastop in zasledovanje pri učinkovitem približevanju k našemu cilju, ustreznemu varstvu in gojitvi divjadi ter pri dobrem sodelovanju z drugimi souporabniki prostora. Če bo temu tako, bom nekoliko bolj vesel in zadovoljen; navzven bomo kazali večjo enotnost in urejenost naše organizacije. Ni čas za zamere, ampak za skupne priložnosti in skupno delo za korist vseh lovcev. Z neurejenostjo bi dali le priložnost drugim, kar pa ne sme biti naš cilj.

Za uvod bo najbrž dovolj, želim zapisati le še nekaj malega o našem začetem delu. Na **2. seji Upravnega odbora** smo mnoge zadeve proučili z nekoliko drugačnim pristopom. Upravni odbor je zasedal v soboto, 16. 2. 2008, v prostorih lovskega doma LD Zeleni Vrh - Vuzenica. Starešini in članom LD se ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem za gostoljubnost, prijaznost in pripravljenost za sodelovanje. V nadaljevanju naših sej se bomo še sestajali v lovskih objektih naših LD. Seja UO je potekala v dveh delih, in sicer je bil prvi del v obliki *tematskih delavnic*, v drugem delu pa je potekala običajna *seja UO*.

Tematska delavnica je potekala pod naslovom *Iskanje problemov in oblikovanje rešitev*. Na-

men delavnice je bil: s skupno ugotovljenimi problemi najti tudi rešitve in sestaviti program aktivnosti za rešitev problemov. Vsi člani UO so bili zelo delavni, racionalni in konstruktivni. Skozi potek delavnic je bilo opaziti veliko pripravljenost za delo in tudi močno voljo, ki jo sploh potrebujemo. V nadaljevanju bom nanizal izpostavljene probleme in tudi predlagane rešitve. Zagotovo bi se našel še kakšen problem ali celo več, vendar je za

začetek to kar dovolj, saj bodo komisije in člani UO imeli veliko dela, in to ne samo za letos, ampak tudi za prihodnje leto. Rešitve bodo v veliko pomoč pri delu lovcev. Seznanimo se s problemi in predlaganimi rešitvami. Delovne skupine so izpostavile naslednje probleme:

SKUPINA 1:

- Organiziranost strokovne službe LZS
- Stiki z javnostjo

- Pričakovanje članstva od delovanja LZS (posluh do baze, vertikalna piramida)
- Izobraževanje (poenotenje, didaktična sredstva)

SKUPINA 2:

- Učinkovitost vodenja (LZS do LD)
- Pomlajevanje članstva
- PR
- Pravilniki
- Uvajanje informacijskih sistemov

- Pomoč strokovne službe LD
- Izobraževanje (celotno)
- Ocenjevanje škode
- Zavarovanje lova in lovcev

SKUPINA 3:

- Organiziranost lovstva (delitev nalog: strokovna služba, ZLD/LZ, OZU ...)
- Staranje članstva
- Ugled lovstva v družbi
- Problematika stroke (ukvarjamo se sami s sabo, stroka pa stagnira)
- Finančna nedisciplinarnost
- Informacijski sistem
- Zastopanje interesov

SKUPINA 4:

- Učinkovitost strokovnih služb
- Regijska (območna) organiziranost
- Promocija delovanja lovcev in LZS
- Sredstva strukturnih skladov
- Vpliv pri načrtovanju
- Starostna sestava lovcev se manjša
- Sodelovanje z znanstvenimi institucijami

Po ugotovitvi problemov je sledilo skupno poimenovanje problemov in njihovo vrednotenje po skupinah ter razvrstitev po pomembnosti. Ugotovili smo naslednje zaporedje:

1. Sistemska organiziranost in učinkovitost
2. Strokovne službe LZS
3. Razmerje: ZGS : LZS : OZUL: ZLD/LZ
4. Stiki z javnostjo
5. Informacijski sistem
6. Izobraževanje
7. Starostna sestava lovcev
8. Sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami
9. Finančna disciplina; viri financiranja
10. Normativna pravna ureditev
11. Škoda od divjadi

V nadaljevanju so skupine pripravljale aktivnosti za rešitev posameznih problemov, in sicer z določitvijo nosilcev in rokov realizacije. Na podlagi predlaganih rešitev se bodo začele aktivnosti v okviru komisij in posameznih nosilcev. Jasno je, da bodo naštetih problemov bolj razdelani in da bo treba pripraviti še dodelan in uresničljiv termiski načrt aktivnosti, ki bo zagotovil postopno reševanje dogodkov in v primernem zaporedju iskal optimalne rešitve nanižanih problemov. Nekaj jih v bistvu že rešujemo, a o tem prihodnjic.

Mag. Srečko F. Kropce,
predsednik LZS

Člane UO LZS so toplo sprejeli v lovskem domu LD Zeleni Vrh – Vuzenica, kjer je bila 2. seja tega organa LZS.

Del 2. seje UO je bil v obliki tematskih delavnic.

Foto: F. Robar

Novi po novem v Posavju

Tako sem napisal zato, ker smo na našem območju dobili prvo generacijo lovskih pripravnikov, pretežno mladih lovcev, ki se izobražujejo po novem Pravilniku o izobraževanju. Resda malo pozno, saj smo z izobraževanjem začeli že takoj lani spomladi, po razpisu, končali pa smo šele v decembrskih dneh. Najprej smo sicer opravili predavanja in preizkus znanja iz prve pomoči in varnega ravnanja z orožjem. Glede na stroga določila obeh predmetov (tem) je bil tudi rezultat temu primeren in smo se morali dogovoriti še za drugi rok preverjanja. Vmes smo poskrbeli še za predavanja in preverjanje znanja po posameznih predmetih za teoretični del lovskega izpita. Pri organizaciji predavanj in preverjanj ni bilo posebnih težav, saj je bil potrjen že uveljavljeni predavateljski aktiv, ki je svoje delo dobro opravil tudi tokrat. Žal pa preverjanj niso tako dobro opravili pripravniki, saj je bilo med njimi kar nekaj takšnih, ki so imeli težave pri posameznih temah. Vzrokov za to je bilo več; verjetno je bil glavni slabo predznanje oziroma splošna izobrazba pripravnikov. Tako smo žal morali tri kandidate za opravljanje lovskega izpita zavrniti in jim dati še nekaj časa za učenje in utrjevanje snovi. Kljub dodatnemu času prek vsega poletja in dela jeseni je eden kandidat še vedno ostal brez spričevala in se bo moral pridružiti naslednji generaciji pripravnikov. Prav tako sta ostala tudi dva pripravnika za preverjanje znanja iz varnega ravnanja z orožjem.

Namenoma sem se tokrat izognil navajanju statističnih podatkov in sem vse predstavil morda bolj suhoparno. LZS je sicer res razpisala izobraževanje, poskrbela za imenovanje predavateljskega aktiva in prek ministrstva tudi za imenovanje izpitnih komisij. Kljub temu pa nam je ostal kup majhnih težav, ki smo jih morali reševati sproti, saj vsa navodila le niso bila dorečena. Pogrešal sem tudi kratek posvet za vodje tečajev, kjer bi lahko razčistili posamezne dileme. Ko to pišem, se pripravljamo že na nov cikel izobraževanja. Čeprav se obeta nekaj sprememb, nam do danes (26. 1. 2008) ni še nihče poslal podrobnejših navodil za izvajanje. Tudi cena izobraževanja je malo »pobegnila« od naše prakse. Tako so naši pripravniki za celoten program, vključno s

strokovno ekscurzijo, odšteli okrog 160 €. Cena prav gotovo ni vplivala na kakovost, saj smo jim omogočili predpisani program. Za spremembo letos nismo obiskali Lovskega muzeja, ampak smo se odpravili na Ptuj. Tu nam je **Rudi Rakuša** s svojimi lovskimi tovariši predstavil delo v prilagoditveni voljeri za fazane in potrebna biotehnična dela v lovišču za vzpostavitev ustreznih razmer za življenje male divjadi. **Boris Mikolič**, lastnik podjetja Mikos, nam je predstavil lovsko opremo v svoji trgovini na strelišču Gaj. Če povem, da so tri ure minile prehitro, sem povedal vse. Tudi ogled strelišča za trap skeet je bilo za udeležence zanimiv, saj sta tisti dan potekali tekma in vadba. Vsi smo videli kakovostno predstavitev dobrih strelcev in marsikateremu pripravniku so se »pocedile sline« po takšnih rezultatih.

Čeprav smo leta 2006 poskrbeli za **izobraževanje za mentorje pripravnikom** v lovskih družinah, tovrstno mentorstvo še vedno šepa. Vsi skupaj se premalo zavedamo, kako potrebno je, da ima pripravnik res pravega mentorja, ki bo lahko našel čas in voljo, da bo svoje znanje in izkušnje prenesel na mlado generacijo. Tak mentor bo lahko tudi zapolnil vrzel, ki nastane zaradi slabšega predznanja oziroma splošne izobrazbe posameznih pripravnikov. Zato bomo prav temu problemu morali nameniti še posebno pozornost in pripraviti rešitve za prihajajočo generacijo pripravnikov.

Dušan Lepšina

Pripombe le zaradi prevelikega deleža izkazanih izgub srnjadi

Lovci so lani skrbno gospodarili z divjadjo

V lovskem domu na Pobrežju so se sestali člani vodstva **Slovenskogoriškega območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL)** in pod vodstvom predsednika **Braneta Kurnika** analizirali gospodarjenje z divjadjo v minulem letu. Gradivo o odstreli in izgubah je predstavil **Martin Krajnc** z Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), ki je postregel tudi z obširnimi strokovnim komentarjem o nekaterih kratkoročnih in dolgoročnih pokazateljih kakovosti divjadi in

njenega naravnega okolja. Največ pozornosti so vnovič namenili analizi gospodarjenja s srnjadjo, ki je gospodarsko daleč najpomembnejša divjad (vrsta) v vseh loviščih tega območja. Lanski odstrel je znašal 1.914 živali obeh spolov, skupaj z izgubami pa je znašala izločitev srnjadi 2.548 glav srnjadi obeh spolov (skupni odvzem za lani je bil načrtovan v višini 2.624 glav obeh spolov). Realizacija načrta je bila 97 %, delež izgub v skupnem odvzemu pa je bil 25 %. Največji delež izgub je še vedno zaradi povozov srnjadi na cestah. Lani je pod kolesi obležalo 428 srn in srnjakov, vlaki so povozili 16 živali, 72 srn in srnjakov pa so pokončali potepuški psi. Zabeležili so tudi 9 primerov krivolova in 19 primerov pogina zaradi bolezni.

V razpravi so poudarili, da je skupni delež izgub glede na do-

strokovne ocene posameznih parametrov gospodarjenja. Lani so uplenili tudi 1 jelena in 5 divjih prašičev. Številčnost divjadi obeh vrst v slovenskogoriškem LUO postaja čedalje manjša in tudi obseg škode ni zaskrbljujoč.

Sicer pa so člani vodstva SOZUL poudarili, da so lani LD gospodarile solidno in tudi opravljena kategorizacija odstrela in drugih izgub v letu 2007, ki so jo opravili v Lenartu, je pokazala, da v loviščih nadvse odgovorno opravljajo vse sprejete obveznosti. Tudi administrativno vodenje odstrela in izgub je bilo pripravljeno zgledno.

Potrdili so tudi predlog odstrela za leto 2008, ki znaša 2.601 žival obeh spolov (v pesniškem LGB 785 živali, v severnoslovenskogoriškem 446, v lenarškem 690 ter v dravskopoljskem in slovenskobistriškem 680 živali). Dlje časa so se zadržali pri pred-

Foto: M. Toš

Psi brez nadzora so poleg srnjadi napadali tudi ovce v stajah na Zavrhu.

gajanja v okolju sicer še sprejemljiv, vendar je v nekaterih loviščih krepko presežen. Največ izgub srnjadi so lani zabeležili v loviščih Cigonca (40 %), Laporje (44 %), Polskava (43 %), Paloma - Sladki Vrh (38 %), Pobrežje (38 %) in Starše (35 %). Podatki postajajo zaskrbljujoči in so po mnenju nekaterih strokovnjakov najbrž tudi nerealni, še posebno kar zadeva izkazano sestavo povoženih živali, med katerimi prevladujejo večletne srne. Ponavadi nekateri največ povoženih živali izkazujejo ob koncu leta, ko bi morali biti odstreliti že skoraj končani. Vse to je lahko voda na mlin pri realizaciji odstrela, ki je v omenjenih loviščih skromen in postavlja pod vprašaj resno gospodarjenje. Zato so se razpravljavci zavzeli za celovito analizo teh pojavov in za strokovno ukrepanje, saj je takšna statistika dolgoročno zavajajoča in ne more služiti za resne

logu za odstrel male poljske divjadi, ki ostaja bolj ali manj na lanski višini, rahlo povečanje so odobrili le pri poljskem zajcu in fazanu. Lani je znašal skupni odstrel poljskega zajca 346 živali, odstrelili pa so tudi 1.005 fazanov, 290 rac mlakaric in 65 poljskih jerebic (izključno vloženi iz umetne vzreje). Po razpoložljivih in obdelanih podatkih odstrela in izgub so lani zabeležili še odstrel 514 lisic, 31 jazbecev, 95 kun belic, 8 kun zlatice, 9 pižmovk, 24 šoj, 430 sivih vran in 9 srak. Na enem od prihodnjih zasedanj se bodo lotili celovite obravnave škode od divjadi, saj vsi podatki za minulo leto še niso zbrani. Posebej so opozorili na povečanje škodnih primerov na divjadi zaradi divjanja rjasa klateških psov, ki so postali resna nadloga, s katero pa se tako kot lovci soočajo tudi mnogi rejci drobnice. V letošnji zimi so tudi na tem območju zabeležili

številne pokole ovc, še zlasti na lenarškem. Prizadeti krajani so na pomoč klicali tudi lovce, ki pa ne smejo ukrepati, saj jim zakonodaja tako rekoč povsem prepušča odstrel potepuških psov. Zaradi njih je nastala precejšnja škoda tudi na srnjadi, zato so znova pozvali lastnike, naj nadzorujejo štirinožne ljubljence. Z zadevo so seznanili pristojne inšpekcijske službe in policijo.

M. Toš

Sodelovanje z osnovnimi šolami na območju ZLD Nova Gorica je že obrodilo sadove pri računalniškem usposabljanju. Gospe ravnateljici OŠ Šturje - Ajdovščina, **Avi Curk**, se iskreno zahvaljujemo za pomoč in gostoljubje v novozgrajeni šoli. Presenečeni smo bili nad urejenostjo njihove avdio-video učilnice, skratka nad idealnimi razmerami tudi za naše delo.

24. 1. 2008 je v omenjeni šoli

Foto: B. Birsca

Utrinek z usposabljanja novogoriških lovcev za delo z lovskim informacijskim programom Lisjak, ki je potekal januarja v OŠ Šturje - Ajdovščina.

Usposabljanje goriških lovcev tudi za delo z Lisjakom

Novo vodstvo ZLD Nova Gorica je v letnem načrtu 2008 namenilo glavni poudarek izobraževanju lovcev. Organizirali bomo naslednje izobraževanje (tečaje): za pripravo pripravnikov na teoretični del lovskega izpita; ocenjevanje škode od divjadi in postopke, povezane s tem; za sodelovanje z osnovnimi šolami pri izvedbi naravoslovnih dni ter za izvedbo lovskega tabora za devetošolce.

Naš namen je mlade seznaniti z delom lovcev kot naravovarstvenikov in gojiteljev divjadi. Naša naloga je tudi obnove teoretičnega in praktičnega znanja za lažje delo na področju računalniškega programa Lisjak. Zavedamo se, da sta le naše znanje in sodelovanje s krajevnimi službami porok za uspešno in kakovostno strokovno delo.

Slednje je zagotovilo, da bo naša območna zveza z lovskimi družinami delovala kar najbolje v prid narave in divjadi.

potekalo usposabljanje pod vodstvom sekretarja ZLD Nova Gorica dipl. inž. zootehnik **Boruta Semeniča** in namestnika predsednika ZLD Gorica **Primoža Boneta**, ki je nudil še dodatno pomoč sodelujočim. Za uvod nas je pozdravil predsednik zveze **Zvonimir Kelher** in nam zaželel uspešno delo ter se nato tudi sam usedel v šolsko klopi in spremljal usposabljanje.

Udeležba je bila zelo dobra: sodelovalo je 21 lovcev iz 13 lovskih družin od 20 LD, kolikor jih šteje naša zveza. Predavatelj je namenil posebno pozornost aplikacijam, kjer se najpogosteje pojavljajo napake zaradi napačnih ali pomanjkljivih vnosov. Največ časa smo namenili evidenci članstva in odvzemu divjadi iz lovišča.

Kljub celodnevni delu in pozni uri smo si želeli pridobiti čim več znanja na tem področju. Naša skupna ocena je bila, da je nujno treba nadaljevati s takim načinom sprotnega usposabljanja in obnavljanjem znanja, saj se vsi lovci vsak dan ukvarjajo z ustreznimi računalniškimi programi, pa tudi starostno odmiranje sivih celic naredi svoje.

Boris Birsca

Druženje koroških lovcev in policistov

Na Koroškem več voženj v naravnem okolju, več krivolova in poškodovanja lovskogojitvenih naprav

V začetku februarja so na Koroškem spet tradicionalno igrali nogomet novinarji, poslanci, duhovniki in policisti. Na dokaj pomembnem delovnem sestanku so se tedaj sestali tudi vodilni koroški policisti in člani Upravnega odbora Koroške lovske zveze (KLZ). Čeprav se koroški lovci in policisti med seboj še kar dobro poznajo, saj nemalokrat sodelujejo tudi na terenu, je

skrbi za nadzor nad strelnim orožjem. Spregovoril je o nekaterih predpisih, ki urejajo uporabo strelnega orožja v Avstriji. Tudi lovskega.

Da je bil sestanek res potreben, sta v uvodu poudarila tudi mag. Dušan Ferenčak in predsednik KLZ **Dušan Leskovec**, ki sta vodila posvetovanje. Tudi mag. Jurij Ferme je poudaril, da so taka delovna srečanja potrebna za hitrejša in učinkovitejša sodelovanja Policije in lovcev, zato naj bi postala kar tradicionalna. To potrebo je potrdila tudi kratka predstavitev varnostne problematike na Koroškem. Slišati je bilo, da je Policija leta 2007 na območju PU Slovenj Gradec obravnavala 9 kaznivih dejanj

Foto: F. Rotar

Koroški lovci in policisti so z dobrim sodelovanjem nedvomno za vzor ne samo na Koroškem, ampak tudi širše.

bilo srečanje že kar nujno! Od zadnjega skupnega sestanka je namreč minilo nekaj let. Morda je bil zato letošnji sestanek težko pričakovan in dobro obiskan z obeh strani.

Sestanka, ki je bil namenjen tudi spoznavanju, saj se vodilni v policiji pa tudi v lovstvu prehitro menjavajo, so se s strani slovenjgraške policijske uprave udeležili: mag. **Jurij Ferme**, direktor Policijske uprave Slovenj Gradec (PU), mag. **Dušan Ferenčak**, vodja Sektorja uniformirane policije, **Jožef Verčko**, kriminalist in inšpektor Sektorja kriminalistične policije, **Drago Knez**, inšpektor Sektorja uniformirane policije, **Peter Pungartnik**, tiskovni predstavnik PU ter komandirji in njihovi namestniki koroških policijskih postaj. S strani KLZ so v lovski dom LD Slovenj Gradec, kjer je potekalo delovno srečanje, prišli člani upravnega in nadzornega odbora te območne zveze. Z avstrijske Koroške se je povabilo koroške policije odzval **Johan Kaiser**, tudi lovec, ki v okraju Velikovec

nezakonitega lova, od katerih je bilo eno kaznivo dejanje preiskano, bilo pa je: 7 kaznivih dejanj poškodovanja tuje stvari, to so večinoma lovske opazovalnice – preže, ter tudi 5 vlomov v lovske kočice. Policijska statistika prijavljenih kaznivih dejanj kaže, da se število nezakonitega lova povečuje tudi na Koroškem. Letu 2006 jih je bilo obravnavanih pet, leta 2007 pa že devet. Storitci so nezakonito ustrelili 2 jelena, košuto, gamsa, srnjaka in štiri srne. V vseh primerih je bila ustreljena divjad najdena. Kar 7 primerov krivolova je bilo prijavljenih in storjenih na območju Pohorja. Po opažanju lovcev pa različni sledovi nakazujejo, da je na Koroškem nezakonitega lova bržkone še več. V vseh primerih so storitci nezakonito lovili z uporabo strelnega orožja. V nobenem primeru ni bilo druge oblike kaznivega dejanja, na primer »lov s pomočjo motornega vozila ali žaromet«, ugotavlja Policija. Sicer pa koroški kriminalisti, ki raziskujejo tudi nezakoniti lov, menijo, da lovci sami

premalo naredimo, da bi nezakoniti lov laže in hitreje odkrili in raziskali. V loviščih je preveč strelcov, ki jih lovci ne evidentirajo.

Ker se je zlasti na področju krivolova, vožnje z vozili v naravnem okolju (z motorji za kros, ATV-štirikolesniki, teren-skimi kolesi ter tudi drugimi vozili) ter zaradi potepuških psov nabralo kar precej vprašanj in negotovanj koroških lovcev, se je to pokazalo tudi v sproščenem pogovoru. Lovci so izrazili zaskrbljenost, nezadovoljstvo in tudi jezo. Vse to se vedno bolj poraja zaradi vožnje z vozili po naravnem okolju, zunaj utrjenih makadamskih poti in zaradi potepuških psov ter ne nazadnje tudi zaradi krivolova. Čeprav lovci in policisti dobro vedo, katera območja so najbolj priljubljena za divjanje s »krosovci«, da so tudi kršitelji bolj ali manj znani in da se podijo že povsod, tudi na strmih pobočjih Pece, Uršlje gore, Pohorja in drugih koroških planinah, jim Policija s težavo sledi. Na mnoga postavljena vprašanja, zakaj je tako, kaj storiti s skupnimi moči, so odgovore našli udeleženci srečanja sami; vse premalo svojega obveznega dela opravijo inšpekcijske službe, službe za gozdarstvo in kmetijstvo, nadzorniki, zadolženi za varstvo parkov, veterinarska in druge službe, saj varovanje narave ni stvar samo Policije in lovcev, so ugotavljali in poudarjali skupaj.

Peter Pungartnik je posebej za Lovca posredoval nekaj predlaganih ukrepov koroških policistov, s katerimi bi lahko preprečili ali zmanjšali nezakoniti lov, poškodovanje lovskih objektov, pa tudi preprečili divje vožnje z vozili v naravi. V loviščih je nujna večja prisotnost lovskih čuvajev in lovcev vse leto (tudi ponoči!), zlasti v tistih območjih, kjer se pojavljajo kazniva dejanja. Temu pa se večina lovcev rada izogne, menijo pri Policiji. V naravnem okolju je treba spremljati vsa prevozna sredstva, od kod so in kam so namenjena, zapisati si podatke in jih sporočiti. Evidentirati je treba vsak strel, tudi tistega, ki ga odda domači lovec. V najkrajšem času je treba Policiji javiti najdeno ustreljeno divjad, če je sum nezakonitega lova. In ne nazadnje: še tesneje je treba sodelovati s Policijo, ko je treba javiti divje vožnje v naravnem okolju in nasploh kazniva dejanja. »Tudi interes Policije na Koroškem je, kot drugod po Slove-

niji, odkriti čim več kaznivih dejanj v naravi – tudi s pomočjo lovcev in drugih uporabnikov naravnega okolja. Zato sodelovanja s Policijo ne smemo razumeti kot »špecanje«, tožarjenje, ampak mora to voditi v skupni cilj, da bomo obvarovali naravo, gozdne živali in lovske objekte pred zlikovci« je povedal Pungartnik.

Franc Rotar

35., jubilejno srečanje lovskih pevcev in rogistov bo na Dolenjskem!

16. avgusta, na dan jernejevega in občinskega praznika občine Šentjernej in Kostanjevica

Z vrsto let je znano, da znajo slovensko lovsko glasbeno kulturo mnogo bolj kot nekateri lovci in lovski funkcionarji ceniti in spoštovati drugi ljubitelji in podporniki zelene bratovščine. Da je temu tako, nedvomno dokazujejo priprave na letošnje 35., jubilejno srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov (LPZ) in rogistov, ki bo 16. avgusta 2008 v Šentjerneju in Kostanjevici. Ker bo organizacija ene največjih vsakoletnih slovenskih lovskih kulturnih prireditev, ki jo vedno bolj poznajo doma in tudi v tujini, v rokah rogistov KUD Šentjernejski rogisti, so se neutrudni in prizadevni rogisti pravočasno znali povezati z Občino Šentjernej in Občino Kostanjevica; žal pa neuspešno z območno ZLD Novo mesto, kamor so sicer organizacijsko (ne)povezani, so povedali.

Ker bo 35. tradicionalno srečanje slovenskih lovskih pevcev

in rogistov, na katerega vsako leto povabimo tudi svoje lovske glasbene prijatelje iz zamejstva in tudi iz Hrvaške, potekalo v okviru občinskih praznikov Občine Šentjernej in Občine Kostanjevica, je prvi organizacijski sestanek sklical župan šentjernejske občine **Franc Hudoklin**. Sestanka, ki je potekal v res prisrčnem, organizacijskem in tovariškem vzdušju, so se še udeležili: **Mojmir Pustoslemšek**, župan kostanjeviške občine, **Darja Will** iz Občine Šentjernej, **Marjan Fortin**, **Franc Rotar** in **Franc Kene**, predsednik, podpredsednik in član komisije LZS za lovsko kulturo in stike z javnostjo, **Marko Rešetič**, predsednik KUD Šentjernejski rogisti, **Goran Kranjc**, vodja šentjernejskih rogistov, **Tomaž Janževič**, starešina LD Šentjernej in rogist, polhar **Ciril Miklič** iz Podgorjanskega polharskega društva Šentjernej. Na delovni sestanek so povabili tudi predstavnik ZLD Novo mesto, vendar se ga njihovi predstavniki niso udeležili. To tudi pove, kakšen netovariški in nekorekten odnos imajo funkcionarji tamkajšnje ZLD do lovske kulture nasploh.

Čeprav je do toplega in dopustniškega avgusta še kar nekaj mesecev, so že na prvem sestanku imenovali organizacijski in programski odbor. Nad vso organizacijo bo pozorno bdela organizacijski odbor, ki ga vodi **Marko**

Rešetič. Poleg častnih predsednikov: **Srečka F. Kropeta**, **Franca Hudoklina** in **Mojmira Pustoslemška**, so v njem člani tudi: **Marjan Fortin**, **Franc Kene**, **Goran Kranjc** in **Franc Rotar**. V programskem odboru, ki je tudi že sestavil program srečanja, pa so: **Goran Kranjc**, **Marko Rešetič**, **Franc Kene** in **Gregor Rettinger**.

Letošnja prireditev, ki bo potekala pod pokroviteljstvom LZS Slovenije, Občine Šentjernej in Občine Kostanjevica, bo, kot že omenjeno, v okviru praznovanja dveh občinskih praznikov ter na sam dan jernejevega. Župan Hudoklin je povedal, da se njihovega praznika vsako leto udeleži od 50 do 60 tisoč obiskovalcev. Zato bo tudi lovska kulturna prireditev, posamezni nastopi LPZ in rogistov kot zaključna prireditev v Šentjerneju potekala pod velikim prireditvenim šotorom in bo nedvomno dobro obiskana. Tudi vse tiste glasbene skupine, ki bodo samostojno nastopale v Kostanjevici, ne bodo pele in igrale same sebi, zatruje župan kostanjeviške občine.

Obe občini bosta poskrbeli tudi za pravočasno in dokaj odmevno obveščanje. Njihovih novinarskih konferenc se namreč radi udeležijo radijski, televizijski in časopisni novinarji, ki bodo bržkone tudi podrobno poročali o pripravah in pevskem srečanju. Tudi sicer bosta šentjernejska in kostanjeviška občina organizatorju, KUD Šentjernejski rogisti, nudili logistično in drugo pomoč. Skratka, 16. avgusta letos se na Dolenjskem obeta res prava lovska kulturna prireditev. Tudi želen in lačen ne bo nihče, napovedujejo letošnji gostoljubni organizatorji. Za to bodo poskrbeli prekaljeni in izkušeni dolenjski gostinci in vinarji. Letos naj bi za pravo lovsko družabnost poskrbel tudi ta pravi dolenjski cviček. Tudi šentjernejski petelin bo skrbel, da bodo udeleženci srečanja dolgo budni in da bodo med sproščenimi Dolenjci ostali dalj časa, kot so, denimo, lani na Štajerskem! Kako pa bo potekalo letošnje 35., jubilejno srečanje LPZ in rogistov na Dolenjskem, bomo poročali v našem glasilu.

Franc Rotar

Zaščitni znak 35. srečanja

Foto: F. Rotar

V Šentjerneju so se že februarja sestali predstavniki Občine Šentjernej in Občine Kostanjevica, LZ Slovenije, LD Šentjernej in organizator letošnjega pevskega srečanja na Dolenjskem – KUD Šentjernejski rogisti.

Srečanje v Lividragi

ZLD Notranjske - Cerknica je z LD Terijeb - Čabar iz sosednje Republike Hrvaške podpisala *Dogovor o medsebojnem*

sodelovanju. Dogovor je bil slavnostno podpisan na Županovem lazju, na slovenski strani meje, v LD Babno polje, ki je neposredna sosedna LD Tetrijeb - Čabar. Skladno z dogovorom najmanj dvakrat na leto organiziramo delovna in tovariška srečanja, sicer pa sodelovanje med ZLD Notranjske - Cerknica in LD Tetrijeb - Čabar sega daleč nazaj, tja v 80. leta prejšnjega stoletja, ko je bila podpisana listina o pobratenju med takratno Občino Cerknica in Občino Čabar.

Mag. **Josip Malnar**, predsednik LZ Primorsko-Goranske županije in hkrati tudi podpredsednik LZ Hrvaške, je 15. januarja 2008 pod pokroviteljstvom podjetja Hrvatske šume, enota Gerovo, sklical srečanje predstavnikov LD Tetrijeb - Čabar, LD Osilnica in ZLD Notranjske - Cerknica. Delegacijo LD Tetrijeb - Čabar je vodil njen predsednik **Antun Arh**, delegacijo LD Osilnica predsednik **Anton Križ**, delegacijo ZLD Notranjske - Cerknica pa predsednik **Edvard Lenarčič**. Srečanje je bilo v prečudovitem okolju lovske kočice v Livi-dragi nad Gerovim v republiki Hrvaški.

Po uvodni predstavitvi delovanja Primorsko-Goranske lovske zveze in namena srečanja je nastala razprava, v kateri je bila predstavljena predvsem problematika velikih zveri na obeh straneh meje, medveda, volka in risa, ter možnost spremljanja številčnosti le-teh, predvsem pa prehodi čez mejo, saj divjad ne pozna meja. Vedno tesnejše bo moralo biti tudi strokovno sodelovanje obeh republik pri spremljanju in ravnanju z velikimi zvermi in s pomočjo ugotovitev, ki jih prinaša metoda DNK, s čimer je Slovenija že začela. Pomembno je tudi spremljanje številčnosti in gibanja jelenjadi.

Na tokratnem srečanju je bil poseben poudarjen vedno večji pomen tovrstnega druženja in vsestranskega sodelovanja lovcev z obeh strani meje. Ob dejstvu, da je treba poleg lova v ozkem pomenu ohranjati in razvijati tudi lovsko tradicijo, kulturo, strelstvo, lovsko kinologijo, šport ..., je bilo slišati kar nekaj predlogov za nadaljnje sodelovanje. O predlogih bomo sicer še razpravljali vsak v svojem okolju, vendar smo vsi navzoči izrazili pripravljenost, da bodo predlogi ugodno sprejeti.

Udeleženci srečanja so z veseljem sprejeli pobudo predstavnikov LD Osilnica, da bi se sreča-

nja v takem sestavu okrepila in nadaljevala; za začetek kar na športnem področju - smučanju, če bo seveda sneg. ZLD Notranjske - Cerknica, ki letos slavi 20-letnico uspešnega delovanja skupine Notranjskih rogistov, je povabila k sodelovanju na proslavi, ki bo junija, tudi rogistice Primorsko-Goranske LZ s Hrvaške.

Dogovorjeno je bilo, da bo poleg skupnih lovov letos organizirano še eno srečanje. Na tokratnem je predsednik ZLD Notranjske - Cerknica, **Edvard Lenarčič**, prejel odlikovanje red III. stopnje LZ Hrvaške. Zaključek srečanja je bil nadvse prijeten in okusen.

Edvard Lenarčič

Naj bo strelstvo spet privlačno!

V zadnjem času se je že naš glas govorilo, da je slovensko lovsko strelstvo v krizi oziroma v upadanju. Toda trebanjski lovci smo s tekmo, ki smo jo organizirali konec lanskega avgusta, dokazali vsem, da je vse to samo na jeziku nekaterih. Tisti, ki tako govorijo, po drugi strani nočejo priznati, da lovskemu strelstvu primanjkuje samo oseba, ki bi bila sposobna strelstvo osvežiti in ga narediti spet privlačnega.

Ker **LD Trebnje** nima lastnega strelišča, za vadbo in tekme že nekaj let najemamo strelišče druge LD, za kar smo zelo hvaležni lovskim tovarišem iz **LD Trebelno**.

Kot sem omenil že v uvodu, strelcem manjka le svežih moči oziroma novih idej, zato smo se strelci LD Trebnje (kot glavni organizatorji) domislili, da bi strelsko tekmo organizirali zunaj standardnih pravil. Izpeljali smo posebno, pravo »lovsko tekmo«. Doslej še niti slišali nismo za kaj takega, streljali pa tudi nismo še nikoli tako.

Z MK puško smo streljali na 4 lovske tarče, s šibrenico pa na glinaste golobe, ne da bi jih klicali. To pomeni: ko si bil na vrsti za strel, si se postavil v lovski položaj in čakal na nenaden met umetnega goloba. Šele ko smo ga videli vzleteti, smo lahko dvignili puško in streljali nanj. Rezultati so bili fantastični, udeležba strelcev pa naravnost »sanjska«. **Tekme so se udeležili strelci iz 38-ih lovskih družin!** Menimo, da smo strelci LD Trebnje s tako udeležbo na pravi poti k ponovnemu zanimanju za strelstvo, zato

Lovska družina Trebnje je svojima uspešnima strelcema za doseženi 1. in 2. mesto na državnem prvenstvu v streljanju na bežečega merjasca pripravila prisrčen sprejem.

obljubljamo, da bomo še organizirali takšne tekme.

LD Trebnje je pripravila tudi zelo prisrčen sprejem za uspešna strelca, ki sta se vrnila z zelo uspešnega državnega prvenstva v streljanju na »bežečega merjasca«, saj doseženi 1. in 2. mesto za LD nista kar tako. Starosta trebanjskih strelcev, ki je tudi umetniška duša, jima je v znamenje priznanja in v zahvalo izročil spominski sliki. Kot je razvidno iz priložnostne fotografije, poleg niso manjkali niti »frajtonarica« in lovci iz pobratene LD Krško. »Edina črna točka vsega je bila, da na prvenstvu nisva imela še tretjega člana, ker je neresna območna ZLD ravno na dan prvenstva organizirala lokalno tekmovanje s kratkocevnim orožjem. Ne vem, katera ZLD bi si to še upala narediti,« sta očita-joče povedala uspešneža.

Na koncu trebanjski lovci sporočamo, da se bo s takim odnosom in odgovorom na organizacijo tovrstnih tekem in veselja do

strelstva še marsikdo lahko veselil rezultatov.

Peter Flis

Tretji ples LD Dravograd

Zelo priljubljeni tradicionalni lovski plesi, ki jih je včasih organizirala **LD Dravograd**, so pred leti za nekaj časa skoraj zamrli, a so jih pred tremi leti spet oživil. Februarja so se dravograjski lovci s svojimi družinami spet srečali na plesišču. Vsi, ki se jih ni lotila viroza ali gripa, so se ga udeležili in so se imeli lepo. Ples je bil dobro organiziran v lepo urejenem Gostišču Korošica na Otiškem Vrhu. Začetek lovskega srečanja so naznanili rogisti LD Muta, med drugimi so bili veseli tudi udeležbe **Srečka F. Kropeta**, predsednika LZ Slovenije, z ženo **Zlatko** ter še nekaterih drugih gostov iz dravograjske občine.

LD Dravograd je februarja že tretjič organizirala lovski ples, ki se ga je s svojo soprogo udeležil tudi predsednik LZS.

Foto: F. Rotar

Za vse gledalce je bila zanimiva tudi predstavitev lovskega krsta dveh novih lovcev.

Starešina tamkajšnje LD, prizadevni **Dušan Kudrnovsky**, je v pozdravnem nagovoru poudaril, dalovci še kako potrebujejo tudi pristno lovsko tovarištvo in sproščeno družabnost. In prav lovski plesi so lepa priložnost za utrjevanje lovskega tovarištva in druženja. »Sicer pa je LD Dravograd že od nekdaj poznana tudi potem, da je kar 70 % njenih članov kmetov, zemljiških in gozdnih posestnikov, kar jo uvršča med dokaj odprte LD na Koroškem,« je dejal Kudrnovsky. Tudi predsednik Kroke je v pozdravnem nagovoru dejal, da je vesel, da znamo lovci gojiti družabnost tudi na plesiščih. Na kratko je dravogradske lovce seznanil tudi z zadnjimi aktualnimi dogodki, ki so bili doma in v tujini deležni medijske pozornosti. Med drugim je omenil tudi podpis Deklaracije Odštevanje 2010 in sprejem novele zakona o divjadi in lovstvu. »Lovec, lovca, lovec – s to parolo, ki jo je nedavno zapisal moj lovski tovariš, naj bi končno presekali in odpravili vsa nakopičena nesoglasja, ki so se v zadnjih nekaj letih vrnila med nekatere slovenske lovce,« je še v nagovoru poudaril predsednik Kroke.

Na letošnjem plesu so dravogradske lovce kar dobro predstavili tudi lovskotovariški običaj, krst novih lovcev – »zelencev«, ki sta prvič uplenila veliko divjad. Tako sta pred nezmotljivi in pravični senat, ki ga je vodil vsestranski starešina Dušan, stopila 65-letni **Jože Grilc**, ki je lovec že od leta 1974, a je šele lani uplenil prvega srnjaka, ter mladi lovec **Jože Ravnjak**.

F. Rotar

LD Porezen - Cerčno dobila Bevkovo priznanje

Za dolgoletno požrtvovalno Lovarstvo živalstva ter naravne dediščine na Cerkljanskem je Občina Cerčno podelila Lovski družini Porezen - Cerčno Bevkovo priznanje za leto 2007. Občina Cerčno, ki praznuje svoj praznik 1. oktobra, vsako leto za izjemne dosežke na različnih področjih podeljuje priznanja in nagrade. Za leto 2007 smo najvišje priznanje Občine Cerčno prejeli člani LD Porezen - Cerčno. V obrazložitvi je bilo napisano, da

so člani LD Porezen - Cerčno, ki deluje od leta 1947, torej praznuje jubilej, šestdesetletnico, v vsem obdobju učinkovito sodelovali pri varstvu žive in nežive narave. To so najboljši poznavalci najbolj skritih kotičkov hribovitega, s slikovitimi grapami prepredenega in za domačina najlepšega delčka sveta. Nesebično si prizadevajo ohraniti nekatere težko dostopne, naravno bogate in dragocene predele pred zaraščanjem; predele, ki so jih svoj čas obdelovale kmečke roke v borbi za preživetje in vsakdanji kruh. Še posebno v letih, ko je za nekaj časa zastala paša živine na pobočjih očanca Porezna, so člani lovske družine načrtno in organizirano z velikim vložkom prostovoljnega dela prispevali k ponovni obuditvi te sonaravne prireje. Da bi si člani omogočili boljši, neposreden stik z naravo, so že v letih 1953 do 1956 v sodelovanju z lokalnimi planinci uredili dom v nekdanji italijanski vojašnici na Črnem Vrhu. Ob tem so pozneje temeljito popravili zapuščenno cesto. Skupaj s pašno skupnostjo so člani zgradili tudi vodovod. Pozneje so ob podpori širše skupnosti in društev na Poreznu zgradili dovozno pot, ki je predvsem olajšala obnovo koč.

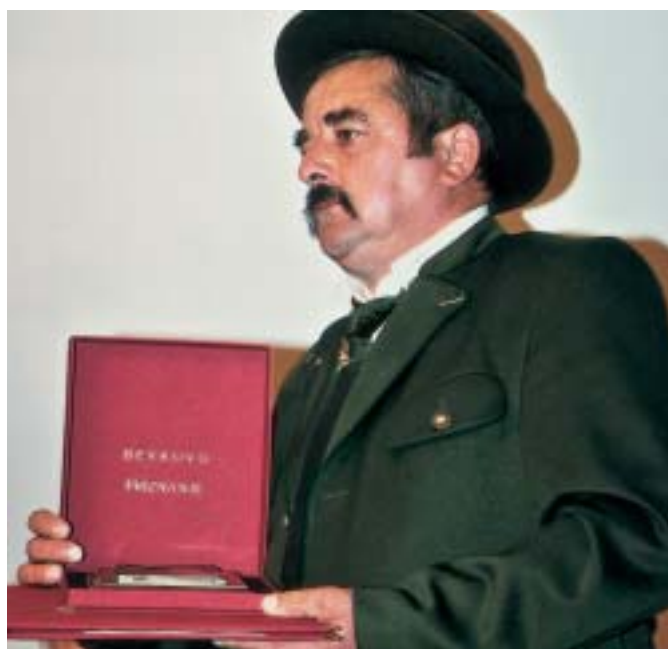
K prostovoljnemu prispevku LD Porezen - Cerčno za varstvo naravne dediščine lahko štejejo tudi krčenje in vzdrževanje gozdnih poti ter stez in dolgoletno pripravo krmnih njiv in krmišč za pomoč divjadi v zimski

stiski. Brez dvoma je to občuten prispevek LD pri ustvarjanju normalnih razmer za divjad in ljudi. Tako lahko nasledek cerkljanske naravne dediščine ponudimo vsakomur, ki ga želi podrobneje spoznati. Mnogim obiskovalcem Cerkljanskega so ga člani naše LD že predstavili in mnogi se radi vračajo v naše hribovje na počitek ter uživati naravo. S svojim zgledom in zglednim obnašanjem opozarjajo tudi druge in tako prispevajo k pravilnemu vrednotenju in ohranitvi narave. V svoje akcije vključujejo šolsko mladino ter zgledno skrbijo za vzgojo in izobraževanje svojega novega članstva. V svojem dolgoletnem delovanju so člani LD Porezen - Cerčno veliko prispevali tudi k družbenim dogodkom in družabnim srečanjem v naši občini, je bilo še rečeno v obrazložitvi.

Po prejemu najvišjega priznanja Občine Cerčno iz rok župana **Jurija Kavčiča** se je **Ivan Podobnik**, starešina LD Porezen - Cerčno, z nekaj besedami zbranim iskreno zahvalil. Starešina je poudaril pomen sodelovanja med lovci, kmeti in lokalno skupnostjo. Na kratko je orisal lik lovca in njegovo odgovornost do narave. Zahvalo je sklenil z obljubo, da se bomo lovci po prejemu najvišjega priznanja Občine Cerčno še bolj zavzemali in trudili za ohranitev naše naravne dediščine, ki jo moramo neokrnjeno ohraniti za naše naslednike.

Na koncu naj zapišemo, da smo člani LD Porezen - Cerčno zelo ponosni na priznanje, ki je v šestdesetletni zgodovini naši LD podeljeno prvič. Iz opisa je razvidno, da smo si ga nedvomno pošteno zaslužili. Upamo, da bo v naši domovini še več lovske družine deležnih takih priznanj, saj bo to pokazatelj, da so lokalne skupnosti začele bolj pozitivno gledati na naše delo in poslanstvo. Žal smo za svoje požrtvovalno delo in prid naravi in živalstvu večkrat deležni le kritik, kar izvira iz neozaveščene javnosti o naših temeljnih ciljih in poslanstvu. Občini Cerčno se za podeljeno priznanje zahvaljujem tudi v našem glasilu.

B. F.

Ivan Podobnik, starešina LD Porezen - Cerčno, je v imenu LD sprejel najvišje odlikovanje Občine Cerčno – Bevkovo priznanje – za zasluge članstva LD pri skrbi za varovanje naravne dediščine in okolja v tamkajšnjem delu Slovenije.

Tradicionalni lov v Dobravi

Pod vtisom ponovnega izbruha stekline ob hrvaški meji

Letos smo lovci iz Brezic, Dobove, Kapel in Globokega prvo soboto v februarju ponovno

Foto: B. Tucovič

Na tradicionalnem februarjem lovu v Dobravi smo lovci v eni uri in na enem samem pogonu uplenili kar 5 lisic. Vodja lova Ivan Šepc ni skrival zadovoljstva nad uspehom dobro organiziranega lova.

uspešno organizirali že 36. tradicionalni lov v LGB Dobrava. Kot ponavadi smo se zbrali zjutraj pred lovskim domom LD Brežice. Skupaj z lovskimi gosti nas je bilo 106 (nekaj manj nas je bilo kot prejšnja leta). Verjetno je na udeležbo vplivalo vreme, saj je vso noč deževalo in ni bilo pričakovati, da bodo lisice v takem vremenu zunaj. Ob 10. uri smo bili že na stojiščih, ob 11. uri pa je bil pogon končan. Do 11.30 smo se ponovno zbrali pred lovskim domom LD Brežice. Čakanje na ponovni zbor je potekalo v napetosti in nestrpnem pričakovanju, koliko zvitorepk je bilo uplenjenih to pot. Bili smo zelo uspešni, saj so uplenitelji pred zbrane lovce za pozdrav lovini položili kar štiri lisjake in eno lisico. Nihče se ni spomnil, da bi bili že kdaj prej tako uspešni na tem tradicionalnem lovu. Seveda pa ne smem zamolčati, da je kar nekaj zvitorepk nespretnim strelcem tudi ušlo!

Verjetno smo tudi s tem lovom nekoliko pripomogli k zmanjšanju tveganja za širjenje gozdne stekline, ki je izredno nevarna in neozdravljiva bolezen in je že od jeseni 2007 huda nadloga v Občini Brežice oziroma v širši okolici Bizeljskega. Tam so namreč že v jeseni in pozimi zabeležili tri napade steklih lisic na domače pse. O stekli lisici so poročali tudi iz bližnjega Zagaja v sosednji Občini Bistrica ob Sotli. 7. februarja letos pa je lastnik na Bizeljskem prosil, naj veterinar pregleda domačega psa, ki se je čudno obnašal. Psa so odpeljali na opazovanje v »izolatorij« ali karanteno, kjer je čez tri dni poginil, čeprav med tem ni kazal vseh značilnih znakov obolevnosti za steklino. Z njim je prišlo v stik 6 ljudi, 5 psov in 10 mačk. Ljudi

so takoj napotili v antirabično ambulanto, pes, ki ni bil cepljen proti steklini, in vseh 10 mačk pa so evtanazirali. Preostali štirim psom so odvzeli vzorec krvi za ugotavljanje »titra protiteles« na steklino. Skoraj vsak dan pa mediji poročajo o novih primerih stekline ob hrvaški meji (od občin Žetale in Majšperk do Novega mesta).

Veterinarska uprava Republike Slovenije sicer pri nas opravlja ukrepe (cepljenje lisic prek ust) za zatiranje gozdne stekline s pomočjo vab s cepivom, ki jih odmetavajo iz letal tako kot povsod drugod v Sloveniji, vendar pa takšnega cepljenja ne opravljajo tudi v sosednji Hrvaški. Na našem (obmejnem) območju se je steklina pojavila ravno v času, ko se lisice aktivneje gibljejo (migrirajo) zaradi paritve oziroma si odrasle mlade živali iščejo nove teritorije. Podobno smo opazili tudi na skupnih lovih, saj se je odstrel lisic z vsakim naslednjim lovom neprestano povečeval, namesto zmanjševal. Ob vsem navedenem se nam postavlja vprašanje, ali je lovopust pri lisicah v času, ko so slovenska lovišča še vedno okužena s steklino, upravičen glede na dejstvo, da je ta bolezen, ki jo prenašajo predvsem lisice, nenehna grožnja za zdravje ljudi in domačih živali.

Branko Tucovič

60 let LD Planina

V prijetnem okolju ob prenovljeni lovski koči na Planinski gori smo lovci **LD Planina** skupaj z lastniki kmetijskih zemljišč na območju naše LD, s predstavniki sosednjih LD, Postojnsko-Bistriške ZLD in Lov-

ske zveze Slovenije ter predstavniki lokalne skupnosti v soboto, 16. junija 2007, praznovali 60-letnico.

Na začetku prireditve nas je starešina **Franc Udovič** spomnil na ustanovitelje naše lovske družine. V zapisniku ustanovnega občnega zbora je bilo zapisano, da je bila naša lovska družina ustanovljena 26. julija 1946 v Lazah. V družino so vstopili naslednji člani, ki so opravljali prve funkcije: **Janez Matičič** (predsednik), **Anton Komovec** (tajnik), **Rudolf Javk** (gospodar), **Jože Rižnar** in prof. **Josip Kremenšek** (člana odbora) ter še naslednji člani: **Matevž Čuk**, **Jože Ivančič**, **Jakob Matičič**, **Franc Požnel** in **Vinko Petkovšek**. Zadnji je edini še živeči ustanovni član.

Za LD naj navedem nekaj najpomembnejših dogodkov in pridobitev iz zadnjega desetletnega obdobja:

- na novo smo napisali Pravila LD, Poslovnik LD in Pravilnik o disciplinskem postopku ter registrirali LD kot društvo v skladu z veljavnim Zakonom o društvih;
- uredili smo zbiralnico za uplenjeno divjad, ki ustreza novim veterinarskim standardom;

postavili še leseno kurišče – 'jurček', kjer je predvsem pozimi, ko zaradi vremena ne moremo na Planinsko goro, naš 'drugi dom';

- pripravili smo potrebno dokumentacijo in prenovili lovsko kočjo, ki smo jo slovesno odprli na dan praznovanja. Trak ob odprtju je prerezal najstarejši še aktivni član LD **Andrej Milavec**.

Odstrel divjadi je kazalec siceršnjega stanja za divjadjo v lovišču. Ob povečanem odstrelu jelenjadi v zadnjih letih lahko trdim, da imamo v njem dobro zastopane in stabilne populacije divjadi različnih vrst. Bolj pa bomo morali paziti na sestavo odstrela pri jelenih, še posebno na srednji starostni razred.

Pri srnjadi je opaziti zmanjšanje številčnosti, kar nas opozarja, da ima tudi srnjad že omejene možnosti za življenje in bomo morali biti v prihodnje pri predlogu načrtovanega odstrela le divjadi pazljivejši. Pri zmanjšanju staleža ima veliko vlogo tudi promet, saj se vsako leto očitno povečuje število povozov.

Število divjih prašičev je še v mejah, ki ga dopušča lovišče. Opazno je rahlo povečanje škode zaradi divjih prašičev, kar pa je

Skupinska fotografija članov LD Planina ob 60-letnem jubileju, ki so ga praznovali lani.

- uredili in registrirali smo mrhovišče za medveda v Dolinah. Žal evropska zakonodaja ne dopušča, da bi medvede tudi krmlili na mrhovišču (upamo, da se bodo predpisi kmalu spremenili);
- odkupili smo zemljišče, kjer stoji lovski dom na Planinski gori, tako da smo ga lahko začeli obnavljati (naj le spomnim, da je bil stari lovski dom odprt daljnjega leta 1966);
- v Lazah smo uredili najemno pogodbo za lovsko kočjo na Lanskem vrhu. Poleg nje smo

pogojeno tudi s podnebnimi spremembami, ki vplivajo na prehrabno verigo.

Na Planinski gori domuje tudi velika družina gamsov, ki pa postaja za naše omejeno območje že skoraj preštevilčna. Paziti bomo morali tudi na možnost izbruha kužnih boleznih gamsov.

Stalež male divjadi je odvisen predvsem od čedalje skromnejših življenjskih razmer. Zaradi popolne prepovedi odstrela divjega zajca v tem tisočletju se je njihovo število zelo povečalo.

Številčnost rase mlakarice je

odvisna od nivoja vode v reki Unici. Menim, da bi morali skupaj z Vodno skupnostjo popraviti stare pregrade na Lokah, da bi dvignili nivo vode po celotni strugi reke Unice in tako izboljšali življenjske razmere za race.

Trenutno naša LD šteje kar 58 članov.

Na koncu prireditve so najzajeznejši člani prejeli priznanja. Osem članov je prejelo odlikovanje LZS, trije člani pa priznanje PB ZLD. Za prizadevno delo v lovišču in pri lovskih objektih v lovišču je kar 18 članov prejelo posebna družinska priznanja, ki smo jih ob tem jubileju zaslužni izročili prvič.

Franci Nagode

Priznanja in odlikovanja LZS in KZS sta slavnostno podelila Milena Ocvirk in Vinko Foršček.

»nabrenkale« nekaj resnic; še posebno sta prednjačili tajnikova Marija in starešinovala Lučka. Zadnja omenjena je pripeljala posebnega gosta – humorista iz Bele krajine, ki se je še posebno pripravil in nas zabaval.

Po zabavnem delu nam je vsem skupaj dobro teknila slavnostna večerja, ki jo je pripravil naš član **Slavko Rusič**, sicer lastnik gostilne.

Kot tretji del našega slavnostnega dne smo organizirali **lovski krst**, ki smo ga opravili po navodilih LZS iz leta 1999 in z našimi dodatki, saj je to lovski običaj lovske družine. Z izvedbo nismo imeli težav, le premalokrat se spomnimo na ta običaj. Vodja lovskega krsta in sodnik je bil

60 let LD Ig

Lovska družina Ig ima lovišče na južni strani Ljubljanskega barja. Obsega polja s travniki na Barju in iškem vršaju ter podnožja hribov Mokrc in Krma, ki tvorita sotesko Iškega vintgarja. Z ustanovitvijo LD, 14. 10. 1946 (ustanovnih članov je bilo 16) je LD dobila v upravljanje 4.140 ha lovišča. Zaradi širjenja naselij, cest, poti, itn. se je lovna površina do današnjih dni zmanjšala na 4.008 ha. V LD je 65 članov, od tega 3 pripravniki. Povprečna starost članov je 54 let in 3 mesece.

Upravni in nadzorni odbor sta dala pobudo za praznovanje 60-letnice LD Ig, priprave pa je vodil odbor v sestavi **Ludovik Sterle** (dolgoletni starešina), **Jože Intihar** (dolgoletni gospodar) in **Anton Pucihar** (dolgoletni tajnik). Pripravili so vse za praznovanje, ki je bilo 10. 3. 2007 v lovski koči LD v Dragi pri Igu. Slavnosti so se udeležili tudi gostje: župan Občine Ig **Janez Cimperman**, predstavnik LZS in KZS **Vinko Foršček**, predstavnik OZUL in LUO Notranjske **Marko Petretič**, predsednik ZLD Ljubljana **Lado Bradač** in predstavniki sosednjih LD. Slavnostni govornik, starešina LD Ig **Roman Celarc**, je predstavil zgodovino delovanja LD. Poudaril je, da imamo za seboj zelo uspešno preteklost, saj je naše delo priznано in vrednoteno tudi z odlikovanji na državni ravni in na ravni LZS, ki jih je LD Ig dobila predvsem za vzrejo male divjadi (fazan, zajec), obnovo ribnikov v dolini Drage in vzrejo rac mlakaric, gojitev velike divjadi in sodelovanje z Biotehniško fakulteto pri strokovnih pro-

Na proslavi je bil slavnostni govornik starešina LD Ig Roman Celarc.

jektih. LD Ig veliko pozornost namenja tudi nelovnim živalim in širšemu varstvu narave. Lani smo končali projekte z BF na področju ptic pevk, rakov in močvirne sklednice. Člani odlično sodelujemo s KZS, saj smo med prvimi uveljavili standarde za udeležbo lovskih psov na lovih. Predsednik je pohvalil in se zahvalil članom LD Ig za vzorno urejanje in vzdrževanje lovskogojitvenih objektov ter za uspešno gospodarjenje z divjadjo. Zaželel nam je še obilo uspehov. Podobno sta nam zaželela tudi predstavnik OZUL Notranjske in ZLD Ljubljana. Župan Janez Cimperman je pohvalil odprtost LD Ig pri sodelovanju s krajani, predvsem s kmeti in lastniki zemljišč. Posebno pomembno pa je sodelovanje lovcev pri prikazovanju narave otrokom iz vrta in šolski mladini ter pomoč pri odprtju Gozdne učne poti. Zahvalil se je za našo skrb pri ohr-

Tak je bil lovski krst v LD Ig.

njanju pestrosti živalskega sveta, za sodelovanje pri čistilnih akcijah v občini in sodelovanje z občinskimi organi. Za vse delo v preteklosti in spodbudo za naprej je LD Ig podelil najvišje občinsko priznanje: zlati znak Občine Ig.

Vinko Foršček, predstavnik LZS in KZS, je poleg spodbudnih besed članom, skupaj s predstavnikoma komisije za odlikovanje LD Ig **Mileno Ocvirk** in **Ivanom Vrankarjem**, podelil priznanja in odlikovanja najzajeznejšim kinologom v LD.

Slavnostni del proslave smo sklenili z enominutnim molkom v spomin na umrle člane.

Že ob prihodu na proslavo so bile žene lovcev prijetno presenečene nad našo pozornostjo, saj so dobile vrtnico, spominsko pripionko (broško), majico in kapo z lovskim motivom ter za pomiritev živcev še čaj in zeliščno koppel. Po slavnostnem nagovoru so se nam zahvalile s podelitvijo šaljivih priznanj in zahvalnimi besedami. Med smehom so nam

Ludovik, tožnik Željko, zagovornik podpisani, zapisnikar Janko, žandarja sta bila Marjan in Franci. Krst sta junaško opravila Borja Grčar in Ljubiša Pavlovič. Oba sta dobila ustrezno potrdilo in žig s palico na zadnjo plat.

Seveda ni šlo brez **lovskega ropota**, ki ga je vodil Ludovik in ga končal malo pred kislom juho ob 2. uri zjutraj ...

Naj za konec zapišem, da program proslave ne bi uspel brez sodelovanja vseh lovcev članov, pa tudi naših žena, zavzetega dela UO in NO naše LD. Zato se vsem zahvaljujemo. Posebna zahvala velja vsem našim članom, ki so tudi iz svojega žepa prispevali za proslavo ob pomoči posebnih sponzorjev – naših članov.

Anton Pucihar

60 let LD Šentjernej

Kmalu po 2. svetovni vojni so navdušenci iz šentjernejske doline začutili potrebo po orga-

niziranem lovu. Tako so nastale prve skupine oz. lovske družine, med njimi tudi *Maharovec*, katere člani so bili: **Karel Piletič, Jan-ko Recelj, Franc Radovan, Pavel Majcen, Miha Ban, Alojz Kirn, Franc Cvelbar, Vinko Pavlin, Stanko Pavlin**. *Vrhpolje*: **Martin Zagorc, Mlinar, Jože Okički-Pepček, Franc Okički, Žan Mikec, Franc Rangus, Stanko Zagorc, Franc Bradula, Jože Kos, Slavko Bakše**; *Prekopa*: **Karel Lenčič, Janez Jereb, Franc Cvelbar, Marjan Jereb**.

Žal od omenjenih članov ni nobenega več med živimi. Vendar omenjeni možje ostajajo temelj LD Šentjernej, ki je bila ustanovljena leta 1946 z združitvijo naštetih družin.

V lovišču je bil prva leta po ustanovitvi stalež divjadi precej manjši kot zdaj. V tistem času so lovci vlagali veliko truda v gojitev. Najhitreje si je opomogla mala divjad, predvsem poljski zajec. Skrb za poljsko jerebico, ki je naša avtohtona vrsta, je dala pričakovane rezultate, kar velja tudi za fazana, katerega številčnost pa se je na žalost v zadnjem desetletju zelo zmanjšala.

Pri veliki divjadi se je najhitreje povečal stalež divjih prašičev in srnjadi. V lovišču se je začela prva jelenjad pojavljati po letu 1960, prvi odstrelji so za zabeležení po letu 70. Vseskozi je v lovišču prisoten medved, v zadnjih 15 letih pa je občasno mogoče slediti tudi volka. Pred desetletji so v revirju Kobile opazili gamsa, ki so ga pozneje uplenili.

Lovišče LD Šentjernej obsega nekaj več kot 5.300 ha lovne površine. Zajema *ravninski del*, ki meji na reko Krko, in *gorski del*, ki sega do nadmorske višine skoraj 1.000 m in meji na sosednjo državo Hrvaško.

Trenutno je v LD Šentjernej vključenih 62 lovcev, povprečna starost pa je 53 let. Kot v mnogih drugih družinah imamo tudi mi težave s pristopom mladih v naše vrste, vendar upamo, da se bo stanje izboljšalo.

LD dobro sodeluje z lokalno skupnostjo, pa tudi z drugimi društvi. Še posebno dobro sodelujemo s sosednjimi LD, s katerimi izmenično organiziramo bazenske brakade, ki so postale že tradicionalne. Vsako leto se udeležujemo spomladanske očiščevalne akcije, ki jo organizira Občina Šentjernej. Na žalost opažamo, da v gozdove ljudje še vedno vozijo odpadke, čeprav je v občini za te namene urejena deponija.

Člani LD Šentjernej ob 60-letnici

V okviru LD Šentjernej delujejo tudi Šentjernejski rogisti, ki so na raznih mednarodnih nastopih zabeležili zavirljive uspehe, na katere smo lahko vsi ponosni.

Nekaj let po ustanovitvi je LD od gozdnega gospodarstva dobila v dar lesen bivak, ki ga je postavila na Pragu v Kobilah. Z večanjem števila članstva se je kazala tudi potreba po večjem objektu. Leta 1968 je bila na Pragu po večletnem delu odprta zdajšnja lovska koča in ob tej priložnosti smo razvili tudi prvi prapor. Lovska koča na Pragu je postala zelo priljubljena točka tudi za pohodnike, ki v vedno večjem številu obiskujejo neokrnjeno naravo v Kobilah.

Kljub izredno lepi lovski koči na Pragu si je LD Šentjernej zadala cilj, da si bo postavila lovski dom na dostopnejšem kraju, ki bo služil potrebam lovcev, pa tudi za potrebe ožje lokalne skupnosti. Zgradili smo lep funkcionalen objekt nad vasjo Javorovica, od koder se razteza pogled na šentjernejsko dolino. Ker smo bili omejeni z denarnimi sredstvi, smo vložili veliko truda in energije, saj je bilo opravljenih več kot 5200 delovnih ur. Veliko pomoči smo prejeli tudi od podjetij in posameznikov iz bližnjega in širšega okolja.

Ob 60-letnici ustanovitve LD Šentjernej, ki smo jo praznovali 18. avgusta 2007, v času občinskega praznika Občine Šentjernej, smo odprli in dali v uporabo prepotrebni lovski objekt.

Prireditve ob 60-letnici je bila pred novim lovskim domom na Javorovici in je sovpadla z občinskim praznikom Jernejevo 2007. Ob tem jubileju smo izdali tudi brošuro, v kateri je kronološko opisano dogajanje v LD Šentjernej od ustanovitve pa vse do danes. Prireditve smo obele-

žili s kulturnim programom, v katerem so nastopili Šentjernejski rogisti in Šentjernejski oktet. Program je povezoval **Janez Bratkovič**.

V slavnostnem govoru je starešina opisal delovaje družine skozi čas in se spomnil ustanovnih članov, ki so si zadali cilj, da bodo zgradili lovsko kočo na Pragu. Cilj so dosegli, dosegli pa smo ga tudi mi, mlajša generacija, ki smo 39 let pozneje zgradili lovski dom na Javorovici. Objekt bo služil sedanjim in prihodnjim generacijam lovcev iz šentjernejske doline. Slavnostni govornik je bil tudi župan Občine Šentjernej **Franc Hudoklin**, ki je poudaril pomen LD za skrb in ohranjanje divjadi. Župan je povedal, da občina podpira delovanje LD, kar je nenazadnje dokazal tudi s sredstvi, ki jih je občina namenila kot pomoč pri gradnji doma. Dogodek je pozdravil predsednik ZLD Novo mesto **Miha Božič**, ki je na kratko predstavil trenutno situacijo v slovenskem lovstvu in rekel, da se bo stanje izboljšalo le, če bomo lovci enotni. Z drugega zornega kota je podobno kot predsednik OZUL Novo mesto razmišljal tudi **An-**

ton Repovž. Poudaril je pomen iskanja ustreznih rešitev med posameznimi akterji v lovstvu za čim prejšnjo normalizacijo stanja, kateremu smo priča v tem času.

Ob tej priložnosti je LD Šentjernej podelila priznanja za dolgoletno aktivno delo v družini. Podelila je 9 odlikovanj, predvsem starejšim lovcom. Odlikovanja je podelil župan Hudoklin, prejeli pa so jih: **Nace Blatnik, Milan Čudovan, Alojz Drobež, Tone Goltes, Marjan Jerele st., Marjan Mikec, Franc Radovan, Stane Rešetič in Janez Zagorc**. LD Šentjernej je podelila priznanja tudi za vzorno sodelovanje sosednjim LD, in sicer: LD Kostanjevica, LD Orehovica, LD Otočec, LD Brusnice, LD Škocjan in LD Velika Loka. Župan Hudoklin je starešini LD Šentjernej **Mihi Bratkoviču** izročil priznanje Občine Šentjernej za prizadevanja LD pri ohranjanju živalskih populacij in za skrb za naravo nasploh.

Ob koncu programa je bil uradno predan v uporabo novozgrajeni lovski objekt. Slavnostni trak so prerezali župan Občine Šentjernej **Franc Hudoklin**, starešina **Miha Bratkovič** in najstarejši lovec **Marjan Jerele - Mark**.

Po končanem uradnem delu je bila pogostitev za vse številne povablence ob spremljavi žive glasbe. Vse skupaj se je zavleklo do jutranjih ur naslednjega dne.

Stanko Gorenc

60 let LD Vrhnika

Med mnogimi družinami, ki so praznovale 60-letnico obstoja in delovanja že leta 2006, je bila tudi naša LD. Tisto nedeljo, 25. 6. 2006, je lovski rog v Zaplani pod Ulovko pred lovsko kočo naznanil začetek proslave 60-letnice preporeda in organiziranega lovstva na Vrhniki, ob-

Člani LD Vrhnika ob 60-letnici pred svojo lovsko kočo na Zaplani pod Ulovko

stoja in delovanja **Lovske družine Vrhnika**. Preporoda zato, ker na vrhniškem območju zgodovina lovstva sega v davno leto 1887. Takrat je bilo ustanovljeno Lovsko društvo, katerega spominska obeležja so še vedno ohranjena. Pozneje se je društvo preimenovalo v Lovski klub. Lahko trdimo, da je bilo omenjeno društvo eno prvih lovskih organizacij na Slovenskem.

Pred zbranimi člani naše LD, predstavnikom ZLD Ljubljana, lovskimi prijatelji iz Gonarsa v Italiji, predstavnikom Občine Vrhnika in drugimi gosti je bil prvi govornik predsednik lovske družine **Vinko Žibert**. V slavnostnem govoru je predstavil delček zgodovine *Lovskega kluba Vrhnika*, rojstvo in 60-letno delovanje LD pa tudi načrte za prihodnost. Na govorniškem odru so se zvrstili še predstavniki ZLD Ljubljana **Vojko Šemrov**, župan Občine Vrhnika **Marjan Rihar** in predsednik Lovskega kluba iz Gonarsa **Gabriele Cekotti**. Vsebinsko jedro njihovih nagovorov je bilo poudarjeno na temeljnem poslanstvu, ki naj v sozvočju nepisanih naravnih zakonitosti in zakonov, ki jih je napisal človek, opravlja pomembno vlogo v verigi soodvisnosti človeka, rastlinstva in živalstva. Omenjena je bila posebna odgovornost naše LD pri svojem delovanju. Spomnili smo se tudi na nekdanji pri nas živečega zaslužnega lovca in velikega moža dr. **Ivana Lovrenčiča**, pionirja urejenega slovenskega lovstva in velikega kirologa mednarodnega slovesa.

Potem so bila zaslužnim podeljena priznanja, odlikovanja in plakete. Omenjena odličja so prejeli najzaslužnejši člani naše LD, sosednje LD, Ribiška družina Vrhnika in člani, ki so že dopolnili 50 let članstva v LD Vrhnika, Lovski klub Gonars iz Italije in župan Občine Vrhnika. K raznolikosti in pestrosti programa so pripomogli pevci Okteta Raskovec in poetično obarvan posvetilni recital. Ob tej priložnosti so izdali tudi kroniko, ki je vsebovala opis dejavnosti naše LD v minulem desetletnem obdobju. Ob 50-letnici so izdali kroniko z opisom 50-letnega delovanja LD Vrhnika. Po končani slovesnosti smo pripravili piknik z vsemi pripadajočimi elementi, ki jih je dopolnjeval nepogrešljivi lovski golaž. Za veselo razpoloženje so poskrbeli domači ljudski godci. Namen prireditve je bil slavnostno obeležiti obstoj LD Vrhnika, predstaviti njeno minulo delo, osvetliti naše po-

slanstvo in motivirati duhovno zblíževanje ter spoznavanje lovu sorodnih duš, ki jih povezujejo nevidne vezi ljubezni do narave in vsega živega v njej. Upamo, da smo temu namenu zadostili in tako naši LD vtisnili častni pečat. V imenu vrhniških lovcev se na tem mestu zahvaljujem vsem, ki so s svojo udeležbo na naši slovesnosti počastili naš praznik. Hvala vsem, ki ste nam pomagali obogatiti naš visoki jubilej in tudi v prihodnje pristrčno dobrodošli.

*Anton Japelj,
predsednik LD*

60 Let LD Kostanjevica na Krki

Ob 60-letnici **Lovske družine Kostanjevica na Krki** je bila 30. junija 2007 slovesnost pred lovsko kočjo oz. bivakom na Gorjancih – Ravneh. Obletnico so s svojo prisotnostjo počastili predstavniki ZLD Posavje - Krško, predstavniki sosednjih LD, nekaterih društev v novo nastali Občini Kostanjevica na Krki ter župan Občine Kostanjevica na Krki **Mojmir Pustoslemšek**, ki je hkrati tudi član naše LD. Poleg domačih lovcev, ki so se slovesnosti udeležili skupaj s svojimi življenjskimi sopotnicami ter najbližjimi, se je slovesnosti udeležilo tudi več kot 50 gostov. Slavnostni govornik je bil starešina LD **Andrej Abram**, ki je v svojem govoru orisal razvoj naše LD vse od ustanovitve 3. 12. 1946, ko je družina štela 28 članov, do danes, ko šteje že 83 članov.

Na dan ustanovitve je LD Kostanjevica na Krki ustanovilo 28 mož, zagnanih lovcev, ki so se že takrat zavedali, kako pomembno je pravilno gospodarjenje z divjadjo in ohranjanje naravnega ravnovesja. V večini so bili to podeželski kmetje, ki se jim ni bilo težko povezati se z lokalnimi prebivalci ter z njimi navezati pristne odnose. Prav taki odnosi so bili izjemno pomembni za uspešno delovanje posamezne LD. S prvo zakupno pogodbo, podpisano 3. 12. 1946, je LD Kostanjevica na Krki dobila v upravljanje 4.260 ha zemljišč oziroma lovlišča.

Abram je v govoru poudaril, da si je LD Kostanjevica na Krki vedno prizadevala za tesno sodelovanje z lokalno skupnostjo in tam živečim prebivalstvom. Omenil je, da je LD leta 1967 od KGP Brežice odkupila logarnico na

Gorjancih, imenovano Cankarjeva kočja, jo preuredila in uradno odprla leta 1968. Leta 1984 je bila med LD Kostanjevica na Krki in TOZD Gozdarstvo Kostanjevica sklenjena najemna pogodba tudi za logarnico na Polanah v Krakovskem gozdu, ki smo jo imeli v najemu vse do letos. Leta 1995 je dolgoletni član LD **Franč Pincolič** LD podaril zemljišče na Ravneh na Gorjancih, kjer smo še isto leto začeli graditi sodobno brunarico

krepitev odnosov med sosednjimi družinami in poudaril pomen ohranjanja vrlin in vrednot ekopopravnega povezovanja na vseh nivojih lovske organizacije. Omeniti je treba, da naša LD vsako leto organizira velik Martinov lov na malo divjad ter lov na divje prašiče v Gorjancih, ki se ga udeležijo lovski gostje z območja celotne Slovenije.

Čestitkam Andreja Abrama se je po podelitvi priznanj najzaslužnejšim članom v svojem go-

Člani LD Kostanjevica na Krki ob 60-letnem jubileju

– kočjo, katere prostore zdaj z veseljem uporabljamo za družabna druženja. Prav družabno druženje med lovci in drugimi občani je največ vredno, je v govoru poudaril Abram in ob praznovanju vsem skupaj zaželel še obilico prijetnega druženja v naši kočji.

Lovišče LD se razprostira na 4.750 ha zemljišča in se razteza vse od Krakovskega gozda do vrha Gorjancev, kjer mejimo s sosednjimi LD z območja R Hrvške. Na navedenem območju prevladuje srnjad, divji prašiči, od male divjadi pa divji zajec in fazan, katerega stalež se je v zadnjih letih ponovno povečal. Na našem območju je mogoče srečati jelena, medveda, lisice, kune, jazbeca, pa tudi nekatere zavarovane živalske vrste, kot so golob grivar, gozdni jereb, kljunač, divja mačka in kot posebneža Karkovskega gozda tudi črna čaplja in belorepega orla.

LD Kostanjevica na Krki je vsa leta delovanja gojila pristne stike s člani sosednji LD ter prirejala skupne love. V času od osamosvojitve pa posebno skrb namenjamo tudi sodelovanju z društvi iz sosednje R Hrvške, s katerimi mejimo. Prav sodelovanje s sosednjimi družinami, ki se kaže z organizacijo tradicionalnih skupnih lovov, je pohvalil tudi Abram v svojem nagovoru. Hkrati se je zavzel za nadaljnjo

Čestitkam se je pridružil tudi Mojmir Pustoslemšek, župan Občine Kostanjevica na Krki.

voru pridružil tudi župan Občine Kostanjevica na Krki ter hkrati član LD Kostanjevica na Krki Mojmir Pustoslemšek (fotografija IMG 1056), ki je v svojem nagovoru poudaril, kako pomembno je delovanje LD na območju novo ustanovljene občine.

Za popestritev uradnega dela so s svojimi prispevki poskrbeli voditeljica Melita Skušek, rogisti LD Kostanjevica na Krki in Pevski zbor Valvazor iz Krškega. Tudi ob omenjenem jubileju smo lovci LD Kostanjevica na Krki dokazali, da znamo poskrbeti za dobro vdušje, k čemur je v veliki meri pripomogla tudi narava z lepim vremenom.

*Aleš Kegljevič,
tajnik LD Kostanjevica na Krki*

Franc Pirečnik, član LD Zeleni Vrh - Vuzenica, je 19. 1. 2008 praznoval svoj visoki jubilej, 85. rojstni dan. Iz Šoštanj, kjer se je rodil, ga je službena pot kot mladega izobraženega višjega tehnika železniške službe pripeljala v Vuzenico, kjer je opravljal delo šefa železniške postaje vse do upokojitve.

Prijazni krajanji Vuzenice, neokrnjena narava in pohorski gozdovi v okolici so ga tako prevzeli, da je ostal v Vuzenici in si tod ustvaril dom in družino. V Vuzenici je spoznal nekaj lovcев, vse pa je tudi vspejal do njegovo mladostno željo: skrbeti za naravo in divjad ter postati lovec. Leta 1955 je vstopil v lovske vrste, kjer je videl priložnost uresničitve svojih mladostnih sanj. V članitev mladega, razgledanega, izobraženega in sposobnega lovca so bili v LD zelo veseli. Že naslednje leto po sprejemu v lovsko družino so ga izvolili v UO LD, kjer je prevzel in vzorno opravljal funkcijo tajnika kar osemnajst let (1956 do 1974). Njegovi zapisi in knjige, ki jih je vodil, so natančen vir podatkov takratnega časa, saj je zelo vnet zbiralec podatkov zgodovine lova, lovskih običajev in lovskih dogodkov. Po predaji tajniških nalog je še vedno zbiral in vodil kroniko življenja in dogajanj v naši lovski družini vse do leta 2006. Ob različnih družabnih priložnostih nam je pomembnejša dogajanja in dogodke obudil s pripovedovanjem. Njegove zanimive zapise in kroniko smo z njegovim dovoljenjem delno objavili v zborniku, ki ga je lovska družina izdala ob praznovanju 60-letnice delovanja. Pisal je tudi prispevke v glasilo Lovec ter jih od leta 1982 napisal in objavil kar dvaindvajset.

V mladosti je bil Franček velik gojitelj divjadi, pošten in vesten mentor mladim lovcem. Zdaj pa, če mu zdravje dopušča, je še vedno naš učitelj ter vzornik pri zbiranju in vodenju podatkov ter svetovalec za strpno in složno delovanje LD.

Za uspešno delo v LD ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Ob praznovanju 60-letnice delovanja LD Zeleni Vrh - Vuzenica mu je Koroška lovska zveza za prispevek na področju lovstva podelila priznanje.

Dragi Franček, ob tvojem visokem jubileju ti iskreno čestitamo in se ti zahvaljujemo za nesebično delo v korist divjadi in narave ter za tvoj velik prispevek pri delu lovske družine, še posebno za beleženje njene zgodovine. Želimo ti še veliko zdravih let in veliko prijetnih uric v naši lovski družbi.

LD Zeleni Vrh - Vuzenica – J. V.

Anton Korez - Tonček, častni član LD Žetale, je v začetku novembra 2007 obeležil svoj častiljivi jubilej, 80-letnico rojstva. Tonček, kot ga kličemo, se je

rodil 4. 11. 1927 v kmečki družini v Žetalah, kjer je končal OŠ in se kot kmečki sin utrjeval v delu na domači kmetiji. Vojna vihra 2. svetovne vojne je tudi njemu prekrizala načrte po nadaljnjem šolanju; še več, bil je nasilno mobiliziran v nemško vojsko in moral je na vzhodno fronto. Od tam se je po 13 mesecih, zahvaljujoč svojima pogumu in iznajdljivosti, lažje ranjen začasno vrnil domov na okrevanje, kjer je dočakal konec vojne. Nekaj časa je še ostal doma, kjer je pomagal svojim staršem na kmetiji, v prostem času pa se je vključeval v razne aktivnosti v svojem kraju vse do leta 1954. Takrat se je zaposlil na Kmetijski zadrugi v Žetalah kot lesni manipulant. Med delom je končal trgovsko šolo in pozneje tudi poslovodsko. Kot poslovodja je služboval v podjetju Les Ptuj vse do svoje upokojitve.

Tonček je v LD Žetale vstopil leta 1954 in leta 1956 opravil lovski izpit. Takoj za tem je sprejel razne zadolžitve v LD, ki jih je vedno opravljal zelo odgovorno in spoštljivo. Skozi svoj dolgoletni lovski staž je opravljal skoraj vse funkcije, ki jih poznamo v LD. Bil je eden od pobudnikov za gradnjo lovskega doma, predsednik gradbenega odbora, nosilec idejnih zasnov in organizator gradbenih del. Kot poslovodja gradbene trgovine je bil tudi glavni darovalec potrebnega gradbenega materiala, kar se še vedno odraža v razsežnosti našega lovskega doma. Jubilat je v skoraj 55-letnem lovskem stažu opravljal naslednje funkcije: od leta 1955 do 58 je bil gospodar LD, od leta 1958 do 60 tajnik, od leta 1976 do 80 starešina, od leta 1990 do 94 blagajnik, od leta 1960 do 68, od 1980 do 82 in od 1998 do 2005 predsednik nadzornega odbora. Vse do leta 2006 je opravljal naloge revirnega vodje. Za svoje požrtvovalno delo na področju lovstva je prejel veliko priznanj in pohval. Ob razvitu lovskega prapora, leta 1986, je za zavzeto delo prejel plaketo LD in znak LZS, ob 50-letnici LD pa red III. stopnje in status častnega člana LD. Ob njegovem jubileju smo se žetalski lovci zbrali na Krošljevem vrhu, pri njegovem vikendu, kjer smo imeli skupni lov. Po končanem lovu smo mu izročili skromno darilo in mu stisnili roko s pristrčnimi voščili. Tonček nas je, vidno ganjen, pogostil po stari haloški navadi.

Dragi Tonček, žetalski lovci se ti

zahvaljujemo za tvoje dosedanje uspešno delo v lovskih vrstah, ki je pustilo vidne sledove. Želimo ti, da bi še dolgo prihajal med nas, čeprav vemo, da ti zadnje čase zdravje kljub tvoji navidezni trdnosti ne služi najboljše.

LD Žetale – V. Ž.

Neslikal: U. Iff

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Jakob Črnko, LD Vurmat

90-letnico

Stane Bajt, LD Selca
Anton Ule, LD Kočevje
Rudi Krašna, LD Idrija

85-letnico

Albert Cijan, LD Ljubinj
Peter Fabiani, LD Jezero, Komen
Marija Felser, LD Pesnica, Jarenina
Janez Gršič, LD Vodice
Jožef Pavkovič, LD Krško
Alojzij Pivk, LD Gorenja vas
Minko Pokeršnik, LD Janžev Vrh
Jakob Praznik, LD Smrekovec, Šoštanj
Stanislav Uršič, LD Raša, Štorje

80-letnico

****Ivan Cvek, LD Krekovec**
Rudolf Čamerik, LD Logatec
Branko Drošč, LD Škale
Alojzij Galič, LD Dobrova
Jožef Gregorič, LD Senožeče
Anton Kolenc, LD Vače
Silvo Oreš, LD Cerknica
Radisav Pavlovič, LD Višnja Gora
Just Propopat, LD Ruše
Stanislav Štuhec, LD Apače
Alojzij Šuntner, LD Polskava**

75-letnico

Stanislav Bregar, LD Velika Loka
Viktor Čibej, LD Trnovski gozd
Franc Drobnič, LD Velike Poljane
Jožef Erhatic, LD Jože Lacko, Ptuj
Franc Gajzar, LD Jelovica
Slavko Golorej, LD Šenčur
Martin Hribernik, LD Hrastnik
Franc Jalovec, LD Mirna

Ivan Jarc, LD Boč na Kozjaku
Emil Kamšek, LD Rakitna
Anton Kaplan, LD Studenec, Veliki Trn
Slavko Kržič, LD Begunje
Jožef Kutin, LD Tolmin
Jožef Meserko, LD Litija
Jože Mišmaš, LD Stara Fužina
Zdravko Muller, LD Čromelj
Franc Pogačar, LD Bled
Alojz Saje, LD Bučka
Simo Stipanovič, LD Adlešiči
Gabrijel Suban, LD Jezero, Komen
Jožef Urh, LD Senovo
Miloš Volarič, LD Kobarid
Franc Volf, LD Banja Loka, Kostel
Filip Završnik, LD Polzela
Franc Zemljak, LD Jurklošter
Peter Zorec, LD Jelovica
Anton Zupan, LD Bohinjska Bistrica
Nikolaj Zupanič, LD Metlika
Janez Žnidar, LD Udenboršt

70-letnico

Elijo Bizjak, LD Krekovec
Jožef Cuder, LD Soča
Rodovan Česnik, LD Janžev Vrh
Friderik Drogenik, LD Rogaška Slatina
Janez Grom, LD Šentjanž
Edvard Franca, LD Rižana
Janko Jordan, LD Janžev Vrh
Karel Kirbiš, LD Cirkovce
Stanko Lipovšek, LD Tuhinj
Ivan Markoli, LD Sveta Ana
Alojz Mavrič, LD Lijak
Franc Napotnik, LD Braslovče
Stanislav Pavlovič, LD Jošt, Kranj
Anton Rasket, LD Porezen
Jože Rozman, LD Jošt, Kranj
Jože Simonišek, LD Horjul
Cvetko Završki, LD Starše

Vsem jubilatom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

OBVESTILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD/LZ obveščamo, da nam morajo vse **zapise o jubilarjih** (pa tudi o umrlih) obvezno poslati **pravočasno** tudi **v elektronski obliki** (disketa + zapis) ali posredovati na naš **e-naslov**. **Slike in uraden dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pa pošljite z **navadno pošto**.

Zapisov, ki jih ne boste poslali tudi v elektronski obliki, ne bomo obravnavali. Prav tako pazite, da ne boste prekoračili **5-mesečnega skrajnega roka za oddajo zapisa v uredništvo**.

Natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 1/2005, str. 40, zato si jih preberite, preden odpošljete zapise.

Uredništvo

Lovec v podaljšanem bivanju (na obisku)

V prvem razredu podaljšanega bivanja na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče nas je decembra obiskal lovec **Jernej Marolt** iz LD Velike Lašče. Svoje predavanje z naslovom *Približajmo živali našim otrokom* je obogatil s številnimi fotografijami, filmskim posnetkom in praktičnimi prikazi.

S prvošolci podaljšanega bivanja smo se že nekaj časa pogovarjali o živalih pozimi. Postavljalo se nam je veliko vprašanj in

nestrpno smo čakali lovca, da se pomenimo z njim.

Lovec Jernej nam je predstavil delo lovcev pozimi. Veliko smo izvedeli o navadnem jelenu, srnjadi, divjih prašičih, lisici, medvedu, zajcu in pticah. Vseskozi so učenci postavljali veliko vprašanj in opisovali svoje izkušnje.

Kakšne vtise je pustil lovec pri prvošolčkih? Kaj smo se naučili novega?

Jan: Zelo dobro je bilo. Všeč mi je bilo vse; lovec, posnetek medvedov, slike ...

Kristjan: Všeč mi je bilo, ker je lovec govoril veliko o živalih.

Žan: Pticam pozimi ne smemo dajati kruha. Najboljša so sončnična semena. Lovec odnese pozimi koruzo na krmišče v preluknjan sod; divji prašiči ga kotalijo in koruza pada ven.

David: Bilo je lepo. Medvedi jedo vse. Lovec nam je pokazal, kako kličejo srnjačke. To mi je bilo najbolj všeč.

Tim: Najbolj všeč mi je bilo, ko je lovec piskal s piščalkami.

Ula: Lovec nam je pokazal posnetek o dveh medvedih, ki sta jedla.

Mateja: Všeč so mi bili zajčki in srnice.

Neža: Všeč mi je bilo, da so bili majhni Bambiji.

Lea: Všeč mi je bilo, ko je srnjak dvignil gor drugega srnjaka in posnetek o medvedih v gozdu. Srnjaku odpade rogovje v jeseni, jelenu pa spomladi. Medvedi ne jedo samo mesa, ampak vse.

Sven: Najbolj všeč mi je bilo, ko sta se jelena borila z rogovjem in ko sta se prašiča butala s čekani.

Tea: Všeč so mi bile srnice, ki so jih hranili.

Sara: Najbolj všeč so mi bili mladički.

Miha: Naučil sem se veliko novega o živalih. Najbolj sem si zapomnil, da srnjad napadajo risi, medvedi in volkovi.

Dominik: Jeleni jedo travo, zelenjavo in koruzo.

Sabina: Najbolj so mi bile všeč slike mladičkov. Pticam pozimi ne smemo dajati kruha.

Otroci so bili zelo navdušeni nad predstavitvijo, povpraševanje v preostalih razredih pa tudi. Zato smo lovca povabili na novo

predavanje še za drugi in tretji razred podaljšanega bivanja.

Z lovцем se že dogovarjavo, da bomo predavanje nadgradili spomladi in odšli v gozd. Ogleдали bi si krmišče, kalužo, opazovalnico, krmno njivo in praktično spoznali delo lovcev.

Hvala lovcu Jerneju in Lovski družini Velike Lašče!

Renata Gradišar in učenci 1. razreda podaljšanega bivanja OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

Pogovor z lovcem

Na povabilo učiteljice iz OŠ Toneta Okrogarja nas je 25. 1. 2008 prijazno obiskal in predstavil delo lovcev in skrb za divjad pozimi Samo Urbanija iz Lovski družine Izlake. Otroci so ga nestrpno pričakovali in odprtih ust poslušali zgodbe in prigode lovcev. Lovec jim je na zanimiv način predstavil lovsko opremo, pripomočke in vse potrebne stvari, ki jih lovci potrebujejo pri svojem delu. Izčrpno jim je opisal gozdne živali, predvsem pa je povedal, kako naj se obnašamo do njih pozimi. Ob koncu nam je pustil lepo darilo (zavitek sončničnih semen, da bomo pozimi hranili naše ptičke v ptičjih hišicah) ter koledar Lovski družine Izlake za leto 2008.

Obljubil nam je tudi, da nas bo spomladi odpeljal v gozd, kjer bomo iskali stopinje in sledove ter opazovali gozd in gozdne živali. Takšno in podobno sodelovanje je zelo dobrodošlo in upamo, da bo tako tudi vnaprej.

Učenci 1. a razreda in učiteljica **Nevenka Urbanija**

Samo Urbanija, lovec LD Izlake, je učencem OŠ Toneta Okrogarja povedal veliko novega o divjih živalih.

Povožena vidra nam »pove« več, kot menimo!

Gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije med svojim delom budno spremljamo dogajanje v naravi in opažanja zabeležimo oziroma opozarjamo na spremembe bivalnih razmer. V času vedno večje urbanizacije in vedno gostejšega prometa ter drugih negativnih dejavnikov v okolju spremembe negativno vplivajo na vse živalske vrste, še zlasti na ogrožene ali redke vrste živali in rastlin. Priznati pa moramo, da vse le ni tako črnogledo; z vse večjo ekološko ozaveščenostjo prebivalstva in gradnjo čistilnih naprav, urejanjem gnojšč in zmanjševanjem industrije se že kažejo pozitivni učinki v naravnem okolju.

Zakaj sem začel uvod z »gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije«? Zato, ker me moti, da nekateri lovci po štirinajstih letih, odkar je bil sprejet Zakon o gozdovih, še vedno gledajo na nas kot na nekaj »vsiljenega«, na tiste, ki predpisujejo načrt; skratka, mislijo na nekaj, kar je bilo odvzeto lovcem. V resnici pa hodimo po isti poti, z roko v roki; tako je na večini območij po Sloveniji, čeprav vem, da so tudi negativne izjeme. Vsi smo na eni strani – na zeleni, zavzeti za varstvo in izboljševanje razmer v naravi! Gozdarji smo v pretežni meri tudi lovci. Vsi procesi potekajo dogovorno z LZ oziroma OZUL; seveda pa priznam, da so tudi posamezniki, ki nasprotujejo lovu. Tudi v okolju, kjer službum, a o tem morda kdaj drugič.

Gozdar **Milan Bah**, tudi lovec LD Kozje, me je 21. 11. 2007 po

telefonu obvestil, da ob regionalni cesti Podčetrtek–Bistrica ob Sotli leži mrtva vidra. Glede na dejstvo, da je vidra zelo redka in ogrožena vrsta sesalca, sem v obvestilo podvomil, vendar mi je zagotovil, da je to res in natančneje opisal kraj najdbe. Na njivi v neposredni bližini naselja Sedlarjevo, ki je znano po prehodu XIV. divizije čez Sotlo na Štajersko, je v bližini ceste res ležala mrtva vidra. Nedvomno je poginila ob trku z avtomobilom, saj je imela zdrobljeno lobanjo. Po poizvedovanju pri domačinih naj bi povožena vidra ležala ob cesti že kar nekaj časa, po nekaterih navedbah celo več kot en teden. Da je lovci in drugi mimoidoči niso opazili, lahko pripišemo dejstvu, da so vidro stran od ceste odvlekli potepuški psi, kar so pričale pasje stopinje na blatni in razmočeni njivi.

O najdbi verjetno starejšega vidrinega samca, ki je meril v dolžino, od smrčka do konca repa, 123 cm in tehtal 8,46 kg, sem obvestil LD Podčetrtek in ZGS OE - Celje, vodjo Odseka za gozdne živali in lovstvo **Petra Terglava**, univ. dipl. inž. gozd, ki je informacijo posredoval naprej na pristojno institucijo v Ljubljano.

V preteklosti ob mejni reki Sotli in njenih pritokih prisotnost vidre ni bila redkost. Čeprav v kroniki LD Podčetrtek ob 60-letnici obstoja zasledimo le en zapis o odstrelu vidre (leta 1951), je bilo po ustnih navedbah starejših lovcev uplenjenih več vider. Arhiv LD Podčetrtek je žal nepopoln, saj je bil delno uničen ob potresu leta 1974. V LD Pristava pri Mestinju, ki ima sosednje lovišče ob reki Sotli in njenem pritoku Mestinjščici, se je v šest-

desetih letih upravitelj šole in znani lovec (tudi dopisnik Lovca) **Ernest Rečnik** specializiral za lov na vidre in jih tudi veliko uplenil (ob izredni lovski sreči celo dve naenkrat). Nekaj zapisov omenjenega pokojnega lovca najdemo tudi v zaprašeni številki revije Lovca. V tistih časih je bila vidra še nezavarovana divjad. V njeni prehrani je zastopanih do 2/3 rib, zato so ribiči razpisali nagrado v višini takratnih 1000 din (od leta 1953 do 1960) za vsako ujeto ali pokončano vidro.

Odnos do vidre se je spremenil na boljše s sprejetjem lovskega

povečanju kmetijske pridelave terjala mnoga ureditvena dela, regulacije vodotokov in osuševanje zamočvirjenih območij. Monokulture več deset hektarskih njiv s koruzo ali drugimi poljščinami so prav tako zahtevale svoj davek. Še dodatno so se razmere poslabšale z večkratno košnjo v letu vseh brežin vodotokov. Hkrati sta se s širjenjem turizma, športnih panog in gradnjo novih hotelsko-termalnih objektov v Atomskih toplicah in Zdravilišču Rogaška Slatina zelo povečala obisk in izkoriščanje okolice; zavladal je stalen nemir. Na drugi strani se je zaradi vedno več

obiskovalcev večala tudi obremenitev vodotokov z izpusti različnih strupenih snovi (od uporabe velikih količin pralnih detergentov, razkuževalnih pripravkov in drugih, za tisti čas nekontroliranih odpadkov). Voda je postala temna, motna in je ob nizkem vodostaju tudi zaudarjala. Posledično je bilo rib vedno manj. Zagotovo lahko govorimo o porušenju zapletenega naravnega (ob)vodnega ekosistema in o izginotju številnih vrst. Zato se je zelo razredčila tudi vidrina prehranska ponudba. Delni pozitivni premik se je začel leta 1989 z gradnjo čistilne naprave v Podčetrku, nadaljeval pa z gradnjo čistilne naprave v Rogaški Slatini (dokončana leta 2002). K temu je pripomoglo tudi: omejitve kmetijske dejavnosti, opustitev monokultur, delno dopuščanje ponovnega zaraščanja vodotokov in urejanje gnojišč. V zadnjih letih se stanje vodotokov znatno izboljšuje, pestrost rib in preostalega življa se posledično povečuje.

V Obsotelju je vidra očitno prisotna, kar dokazujejo pogostejši znaki prisotnosti in sledovi v mulju in blatu ob reki Sotli ter njenih pritokih. Čeprav je v naših krajih to večinoma nočna vrsta, so naključni srečni ribiči imeli možnost videti to čudovito vodno kuno. Prisotnost potrjuje žal še ena povožena vidrina samica konec leta 1992, le nekaj kilometrov stran, v Bistrici ob Sotli.

Samo upamo lahko, da bodo: skupna ozaveščenost vseh ljudi, splošna skrb za okolje in uporaba okolju prijaznih snovi pripomogli k ponovni vrnitvi in oživitvi ogroženih vrst živali, med katere zagotovo med prvimi sodi tudi

vidra. Tedaj bo kanček sonca zasijal v zadovoljstvo vseh ljubiteljev narave, še zlasti pa nam, gozdarjem in lovcem.

Vlado Hrovatič
ZGS, OE Celje,
KE Rogaška Slatina

Viri:

Bibliografija glasila Lovca 1910–1994
Kronika LD Podčetrtek
Občina Podčetrtek
Zlatorogova Knjižnica, Zveri I, 1986, več avtorjev

Živi volk na Pokljuki?

V lanski septembrski številki naše revije ste lahko prebrali, kako v lovišču **LD Bled** krmimo muflone s senom in za zimo zanje pripravljamo senene kope.

Letošnja zima je bila izredno naklonjena divjadi, saj ni bila mrzla, snega pa je bilo tudi v višjih predelih do konca januarja podpovprečno malo. Kljub temu so mufloni redno obiskovali kopo. Pri tem pa je zelo pomembno, da bo pripravljena količina sena zdržala do prve naravne hrane spomladi. V času lovne dobe na to divjad je krmljenje redno nadzorovano, saj so lovci pogosteje v lovišču kot pozneje. V prejšnjih zimah, ko je snežna odeja na predelih, kjer stoji kopa, dosegla višino enega metra in več, je bilo potrebno kar nekaj truda za nadzor, zato so kontrolo opravili le lovci v boljši telesni kondiciji.

Letos sem se na kontrolo podal v soboto popoldne, 19. januarja, skupaj s pripravnikom Jankom. Po nespluzeni poti, pri dvajsetih centimetrih južnega snega, sva prišla nad kopo malo pred četrto uro. Skozi gost smrekov sesto sva opazila, da je divjad že ob senu. Bile so tri ali štiri ovce, od katerih je ena, očitno vodnica, nepremično zrla navzgor, stran od naju. Janko me je opozoril, da sliši govorico iz smeri, kamor je bil uprt pogled ovce. Pozneje sva ugotovila, da je bil na popoldanskem sprehodu mlajši zakonski par iz počitniške hišice, ki stoji na nižje ležeči planini Rečitno. Sproščeno in nič kaj potihlo sta se zakonce pomenkovala o vsakdanjih zadevah, zato živali, ki sta jih pri tem prepodila, še opazila nista.

Že v naslednjem trenutku je trop izginil v gostem smrečju. Vse skupaj se je zgodilo tako hitro, da nisem utegnil narediti niti enega posnetka. Zato sem pozneje s primerne razdalje napravil nekaj ne najboljših posnetkov že

Drveči avtomobili z neprilagojeno hitrostjo povozijo številno divjad; mnogo je nikoli ne najdemo.

zakona leta 1966, ki je določal lovopust, lov od 1. decembra do 28. februarja. A vidra je postajala vse redkejša, zato je občni zbor LZS leta 1973 sprejel priporočilo o njenem popolnem varstvu. Z zakonom leta 1976 je vidra kot ogrožena vrsta kune dobila celoletno varstvo.

Toda še živeče vidre v vodovjih Obsotelja, ob reki Sotli in številnih, še dokaj čistih pritokih so v obdobju razglašenega popolnega varstva doživele uničevanje in spreminjanje njihovih značilnih habitatov. Leta 1976 so začeli graditi Vonarsko jezero, ki je zajezilo dolino med Podčetrkom in Rogaško Slatino in jo popolnoma spremenilo. Konec 80-ih in 90-ih let je težnja po

Vidra je teritorialna žival, vendar je zelo dejavna: v kratkem času prehodi velike razdalje, odpravlja se na daljše pohode, seli se celo v druga porečja. Potovanje te vidre se je žal končalo tragično, pod avtomobilskimi kolesi.

precej načete kope. Okrog nje sem med odtisi muflonjih parkljev opazil tudi stopinje močnejšega jelena, ki je h kopi prihajal z višjih predelov lovišča. Čeprav je sneg zapadel šele dan prej, je bil okrog kope že precej shojen in steptan.

Nekaj dni za tem me je naš gospodar **Vinko Vogel**nik obvestil, da je oskrbnik lovske kočice Ogrinc, ki stoji le streljaj ali dva nad prostorom, kjer je postavljena kopa, v njeni neposredni bližini našel celo okostje muflonove ovce. Ker ni prinesel leve spodnje čeljusti za evidenco izgub, se je naslednji dan do njenih ostankov podal pomočnik gospodarja

Vztrajno je sledil odtisom šap v snegu in prišel do ostankov domače ovce. Na Pokljuki namreč vsako jesen ostane več ovc, če lastnike prehitijo prvi sneg. Vseh ne morejo pravočasno zbrati in odgnati v dolino. Ko je na Pokljuki naslednjič zapadlo le za ped novega snega, je zopet naletel na podobne (iste) stopinje. Tokrat se je sled končal ob ostankih kapitalnega, sedemletnega muflona.

V dneh, ko smo v našem lovišču našli okostje ovce, natančneje, 22. 1. 2008, je Jure v svojem revirju našel še raztrgano jelenje tele. Tudi tokrat je kazalo na pojedino volka. Vsi znaki prisotnosti volka so bili najdeni v

Lovci smo zaradi takih dogajanj zaskrbljeni, saj se nam postavlja vprašanje, kaj bo s poključko populacijo muflonov, ki je sedaj stabilna in usklajena z okoljem in drugimi živalskimi vrstami. Lovci skrbimo zanjo kot za drugo avtohtono divjad. Izkušnje iz lovišč, kjer se je med mufloni pojavil volk, so namreč zelo preteče. A kot že tolikokrat prej bodo tudi tokrat narava in naše razmere povzročile svoje; kar je pravzaprav tudi prav.

Branko Strmole

Kugy in trentarski lovci

(Dopolnitev članka, objavljene v Lovcu, 11/07, str. 562)

Spomini na slavne Kugyjeve gorske vodnike - lovce so še zelo živi. Za to je poskrbel prapravnuk Antona Tožbarja - Špika, dipl. inž. agronomije in hortikulture **Klemen Završnik**, ki je po objavi prispevka v 11. št. Lovca *Kugy in trentarski lovci* uredništvo opozoril, da je v prispevku pod fotografijami vodni-

ravnem okolju na Slovenskem Juliane (in ne Julijane, kot je zapisano v omenjenem prispevku), sem se zaustavil ob veliki spominski plošči (postavila jo je PZS), na kateri obledele črke imen in priimkov slavnih trentarskih vodnikov kažejo površen odnos do slavnih prednikov, ki jih planinci po Evropi dobro poznajo iz Kugyjevega leposlovja.

V vasi Trenta sta me v prijetnem domačem okolju prijazno sprejela prapravnuk A. Tožbarja - Špika Klemen Završnik, ki je strokovni sodelavec - kustos v Botaničnem vrtu, in njegova mama Marija, hčerka sina A. Tožbarja - Špika. Mama Marija, ki je vrtnarica, je dolgo skrbela za botanični vrt, ki zaradi nizke nadmorske višine in močnega vpliva sredozemskega podnebja, ki prihaja po dolini Soče, terja izjemno veliko ljubezni in skrbnega dela, da lahko živi že osem desetletij.

Ob prijetnem klepetu o njihovih slavnih prednikih, o Trenti nekdanj in zdaj ter ob ogledu orumenelih družinskih fotografij me je Klemen Završnik opozoril, **da je na fotografiji v omenjenem prispevku (lovec, ki nosi gam-**

Foto: B. Strmole

Če zima ne bo pokazala zob, do spomladi ne bo zmanjkalo sena za muflone.

Miha Marolt. Okostje je bilo pokrito s snegom, okrog ni bilo nobenih sledov, zato ni bilo mogoče sklepati o vzroku njene smrti. Zobovje je kazalo na srednje staro ovco, zato je bila možnost, da je poginila sama, majhna. Ker je bilo že od decembra slišati, da je na Pokljuki volk, nismo izključili tudi možnosti, da je ovco uplenil prav on.

Ker v lovišču naše LD dotlej še nikoli nismo zaznali prisotnosti tega plenilca, smo taki misli le stežka verjeli. Vendar je prav Miha, ki je veliko v lovišču, najbolj verjel prav v to možnost. Ne dolgo pred tem je namreč ta lovec malo više v lovišču naletel na sled v snegu, ki je značilen za volka. Seveda bi najprej pomislil na posledice, ki so značilne za nenadzorovanega psa, ki ga lastnik spušča v lovišče brez nadzora, če ne bi iz Triglavskega parka, ki meji na naše lovišče, prihajale podobne vesti.

Prvi je na volčji sled naletel naravovarstvenik Triglavskega narodnega parka **Jure Kočan.**

predelu Poključke planote, imenovanem Lepa kopišča. Februarja je naravovarstvenik **Franci Tišler** v revirju na Spodnjih poključkih rovtih opazoval trop muflonov, ki je prihajal na krmišče. Malo za tem so živali vznemirjeno obstale, nato pa preplašene zbežale po bregu navzdol. Za njimi se je pripodila sivo obarvana zver, ki je bila podobna le volku. Ob istem krmišču je pozneje našel muflonjo ovco, ki jo je očitno zadavil volk, jo z vlekel v grmovje, ji odprl trebušno votlino, izvlekel skoraj odraščen zarodek in ga polovico požrl. Govori se tudi, da je ponoči nekemu vaščanu z Gorjuš nenadoma stekel pred avtom čez cesto in da so celo ponoči slišali njegovo tuljenje (!).

Pri vsem tem je treba poudariti, da je malo možnosti, da bi po Pokljuki lovil divjad podivjan pes. To se je v preteklosti sicer že večkrat zgodilo, vendar le čez poletje, ko divjad največkrat preganja več psov skupaj. Na zimo se držijo v dolini.

Foto: R. Košir

Votivno znamenje v Trenti, na katerem je domači slikar upodobil Tožbarjevo nesrečo.

kov in v besedilu med drugim nastala zamenjava imen oziroma so izpuščena imena nekaterih pomembnih osebnosti. Ker je to pomembna narodova zapuščina, je prav, da so zapisi popolni.

V želji, da bi spoznal potomca prvega Kugyjevega vodnika ter legendarnega lovca **Antona Tožbarja - Špika** in da bi morda izvedel še kaj več o Trenti in njenih prebivalcih, sem se odpravil čez zaledeneli Vršič v Trento.

Ko sem hodil mimo edinega alpskega botaničnega vrta v na-

sa) **Anton Tožbar - Špik**, sin in ne **Andrej Tožbar** ter da je na skupinski fotografiji slavnih Trentarjev tudi **Andrej Komac ml.** V prispevku smo tudi nepravilno zapisali priimek **Kvrha**, pravilno **Kverha**. Tudi lovska zakupnika za Trento sta bila dva, in sicer brata **Gaston in Albert Bois de Chesne**. Nad **Alberta**, ki je bil sploh idejni vodja in tudi soustvarjalec podobe njegovega botaničnega vrta, se je spravil tiskarski škrt.

Zdaj pa še posladek za nas lovce. Poleg več kot sto let starih gamskih trofej (rogljev) sta mi Klemen in mama Marija pokazala še puško, s katero je stari Anton Tožbar - Špik ustrelil medveda. Ker žival ob strelu v tilnik ni bila smrtno zadeta, je Špik ponovno sprožil strel v med-

Samotna in skrivnostno lepa dolina Trente pod grebeni vršacev pa še naprej vabi in buri domišljijo vsakogar, ki jo obišče. Nikogar ne pušča nedovzetnega in prav je, da taka tudi ostane in da zanjo skrbimo z vso pozornostjo.

Rado Košir

Prapravnuk Antona Tožbarja Špika, Klemen Završnik, nas je opozoril na pomanjkljivosti in napake v prvem zapisu.

vedove prsi. Žival je kljub dvema streloma razbesnjena napadla lovca. Tožbar se je nekaj časa branil s puškinim kopitom, pa vendar mu je medved odgriznil celotno spodnjo čeljust z jezikom vred. Tudi lovec Štrukelj, ki je prišel Tožbarju na pomoč, jo je skupil tako, da mu je medved v smrtnem boju odgriznil peto s čevljem vred. Konec aprila je medved tehtal tri stote.

Kygy pripoveduje, da mu je Tožbar mnogokrat pripovedoval, kako so se čisto blizu njegovega obraza bliskale medvedove male oči. Tožbar je bil takrat oženjen komaj dve leti, imel je šele prvega potomca; še pet se jih je zvrstilo potem. Vse je vzgojil v dobre ljudi. Tako je postal Tožbar znamenitost Trente in mnogi zdravniki so se zanimali zanj. Po nesreči je Tožbar živel še dvajset let. Hrano je užival samo po liju, z glavo vznak. Pred božičem leta 1891 sta s sinom Antonom podirala smreke in pri delu ga je podirajoča smreka oplazila s tako silo, da je umrl. V kamniti kapelici ob cesti je votivno znamenje domačega slikarja, ki je upodobil Tožbarjevo nesrečo.

Njegova vdova je ostala sama s šestimi otroki v skromnem domu. Trda, neizprosna je bila usoda vodnika - lovca Tožbarja!

Še ob vrnitvi sem razmišljal o slavnih trentarskih vodnikih - lovcih, o njihovem skrivnostnem lovu, težkem življenju ter boju za preživetje.

Razstava likovnih del Andreja Militarova

V avli Policijske uprave Novo mesto je 12. 2. 2008 mag. Srečko Kropce, predsednik Lovske zveze Slovenije, odprl razstavo likovnih del likovnega ustvarjalca **Andreja Militarova**, člana LD Šmarna gora. Avtor razstavljenih del se je s slikarstvom začel ukvarjati že v zgodnji mladosti, po upokojitvi pa se je slikarstvu posvetil še intenzivneje. Program ob odprtju razstave je popestril Trobilni kvintet policijskega orkestra.

V otvoritvenem nagovoru je predsednik Lovske zveze Slovenije izrazil zadovoljstvo, še po-

Mag. Srečko F. Kropce, predsednik LZS, v družbi s predsednikom novomeškega OZUL Antonom Repovžem in starešinami nekaterih LD

Andrej Militarov (desni) v družbi predsednika LZS, predsednikov ZLD Novo mesto in Posavja ter direktorja PU Novo mesto mag. Antona Olaja

sebnostjo, ker je avtor razstave lovec, tematika razstavljenih del pa se tesno navezuje na lovstvo, naravo in divjad v naravnem okolju. Poudaril je, da je tudi v lovskih vrstah le redkim dan umetniški dar, da lahko svoje občutke in opažanja v naravi in na lovu prenesejo na platno.

Tudi mag. Anton Olaj, direktor novomeške Policijske uprave (PU), je v svojem nagovoru povedal, da je tokrat tematika likovne razstave nekoliko drugačna od prejšnjih in se nanaša na lovsko oziroma živalsko tematiko. Poudaril je, da je razstava odraz dobrega sodelovanja PU z nevladnimi organizacijami, tudi lovskimi, na Dolenjskem. V javnosti pomeni takšna razstava, ki je na ogled v policijskih prostorih, priložnost za približevanje Policije občanom in drugi javnosti.

Andrej Militarov se je vidno ganjen zahvalil za tako lepo pripravljeno program ob odprtju razstave in za veliko udeležbo ob odprtju razstave. Povedal je, da

je to njegova že 96. razstava, ki pa mu bo ostala v spominu kot ena boljših postavitev razstav njegovih avtorskih del.

Umetnik samostojno razstavlja že od leta 1980 po različnih krajih v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji. Slika predvsem na lovsko oziroma živalsko tematiko. Slike prodaja tudi v Avstraliji, ZDA, Kanado ter v mnoge države Evrope.

Prof. dr. Mirko Juteršek, umetnostni kritik, je ob eni izmed njegovih številnih razstav zapisal, da ima A. Militarov že z dovolj rutine, njegovi portreti, krajine in živali pa že nakazujejo določeno osebno avtorjevo noto, ki jo bo lahko pomembno obogatil še z nadaljnjim ustvarjanjem in pogabljanjem znanja. Njegovi delovni obračuni so z vsako razstavo resnejši od prejšnjih, nekoliko slovesnejši; za Militarova spodbuda, razmišljanje in usmeritev za naprej.

Militarov povezuje slikarstvo z osebnimi občutki in občudovanjem narave in življenja v njej. Čeprav je strasten lovec, je ob njegovih lovskih motivih mogoče opaziti, da ni le neizprosno zalezovalec in plenilec divjadi. Kot lovec se od blizu srečuje z naravo, jo odkriva in spoznava; uživa v naravi, dokler je v njej življenje. In takšen odnos do narave, divjadi in ljudi razkrivajo tudi barvne slike in risbe Andreja Militarova.

Po odprtju so si razstavo z zanimanjem ogledali številni povabljeni gostje, med njimi tudi predsednik OZUL Novomeškega LUO, predsednik ZLD Novo mesto in ZLD Posavja ter precej starešin lovskih družin z novomeškega okolja.

*Stane Smolič
LD Mirna*

V kraljestvu kozoroga

Fotografska razstava v Domžalah

Univerzitetni profesor za žvinnorejo in konjerejo na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, prof. dr. **Franc Habe**, je tako poimenoval svojo prvo samostojno avtorsko fotografsko razstavo, ki so jo ob sodelovanju Javnega sklada za kulturne dejavnosti in Knjižnice Domžale v začetku februarja odprli v domžalski knjižnici.

»Uresničile so se mi moje mladeniške sanje, saj sem dolgo sanjal, da bom dočkal čas, ki ga bom preživel med kozorogi,« je dejal avtor, član Lovske družine Domžale. »Že leta sem jih, pa tudi drugi živalski in rastlinski svet, s fotoaparatom kot član foto kluba TNP spremljal na območju Julijcev in v Triglavskem narodnem parku.«

Na razstavi je predstavil okrog petdeset fotografij in plakatov, ki so nastali v zadnjih desetih letih, največ pa v zadnjih dveh, odkar

se je upokojil. Pravi, da je v TNP »pofotografiral« vse trope kozorogov. »Z dovoljenjem in s pomočjo TNP sem zadnja leta preživel številne nepozabne trenutke v kraljestvu kozorogov. Ko se po nekaj dneh zliješ z visokogorsko naravo in kozorogi, se ti v njihovem čudovitem svetu spočijeta duša in oko, da pozabiš na življenje v mestu in obžaluješ, da še vedno obstojajo puške in lov na trofejne živali,« je rekel dr. Habe. Ob tem je hudomušno dodal, kako so se menda domžalski lovci ob njegovem vstopu v lovsko družino zbal, da jim bo zdaj »nek doktor zdaj pobral vse kapitalne srnjake«.

»Rekel sem jim, da nisem prišel zaradi streljanja, pač pa zato, da bom divjad ovekovečil s fotoaparatom. Tako so tile kozorogi sicer moji, vendar so vsi ostali sredi svojega čudovitega naravnega okolja ...«

Prof. dr. Habe, rodil se je v Prekmurju, je prva znanja o fotografiranju narave ob skupnih potepanjih po slovenskem krasu in gorah dobil od očeta dr. **Franceta Habeta**, znanega jamarja in

Prof. dr. Franc Habe - Feri (v sredini) ob odprtju razstave z Domžalskimi rogisti

Foto: F. Svetelj

Fotografije kozorogov in narave v našem visokogorju so pritegnile številne ljubitelje narave in divjadi.

Foto: F. Svetelj

fotografa. Fotografija ga kot zvesta prijateljica in učni pripomoček spremlja vse življenje.

Odrptje razstave v Domžalah, ki je sledilo prvi postavitvi in predavanju o kozorogu v Sloveniji, so s svojimi melodijami poživilo tudi Domžalski rogisti. Prireditev je bila decembra lani v upravi TNP na Bledu, in sicer ob veliki udeležbi ljubiteljev fotografije, lovcev, lovskih tovarišev in predstavnikov ZLD Ljubljana, kjer avtor sodeluje v komisiji za izobraževanje, ter še posebno krajanov domžalske krajevne skupnosti, ki jo vodi dr. Habe.

Franc Svetelj

V Bohinju odlovili medveda

V Sporočilu za javnost nas je Borut Debevec (stiki z javnostjo pri ZGS) obvestil, da je enajstega februarja letos v večernem času intervencijska skupina za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja ljudi in premoženja zaradi velikih zveri v bližini Bohinjskega jezera (naselje Ukanc) odlovila medveda, ki se je pojavil tamkaj. Medved je že več dni zapored prihajal v naseljeno območje, obiskoval smetnjake in s svojo prisotnostjo vznemirjal lokalno prebivalstvo ter turiste na smučišču Vogel.

Medveda so prvič opazili 4. 2. 2008 na omenjenem območju Ukanca. Opazil ga je zaposleni v Javnem zavodu Triglavski narodni park na razdalji 30 m in ga z razdalje približno 100 m tudi uspel fotografirati. Ocenil je, da je medved težak okrog 150 kg, širina odtisa njegove prednje šape pa je merila 14 do 15 cm.

V noči od 5. na 6. februar je medved v omenjenem kraju in njegovi okolici obiskoval smetnjake in iskal primerno hrano, kar se je do 10. februarja ponovilo še večkrat. Najpogostejši so bili obiski smetnjakov ob spodnji gondolski postaji na Vogel in ob cesti proti Savici. Stopinje so se pojavile tudi v območju počitniških hišic, kar je med njihovimi prebivalci vzbudilo nemalo strahu. Začeli so se številni klici na republiški Center za obveščanje, ki skladno z medsebojnim dogovorom vse klice posreduje omenjeni intervencijski skupini. Medveda so med drugim opazovali z gondole na Vogel, zabeleženi sta tudi dve opažanji na cesti Ukanc-Savica. Po besedah očitvidcev medved ob prisotnosti ljudi ni kazal znakov strahu.

Aktivnosti zaradi prisotnosti medveda na omenjenem območju je prevzel območni vodja intervencijske skupine, ki deluje v okviru Zavoda za gozdove Slovenije. Takojšnja ustno odločbo za odlov, z veljavnostjo do 20. 2.

Foto: E. Miševc - Diana

Pet desetletij zvest ženi in lovski bratovščini

Na poti k zlati poroki, iz Negove v Gornjo Radgono, so zlatoporočencema Rojko s »šrangom« ob lovskem domu v Negovi pot zaustavili lovski tovariši.

Bila je čudovita decembrska sobota, ko so lovci LD Negova, ki je lani slavila 60-letnico delovanja, organizirali skupni jesenski lov. Zbrali so se ob njihovi lovski koči, ki je zgrajena sredi gozda, imenovanega Črno hočje, ki je ob cesti Negova-Spodnji Ivanjci v Negovi. Ko je starešina poklical zbrane lovce, so ugotovili,

praznuje obenem tudi 50 let članstva v LD, je veselje še toliko večje. Čeprav je uradno član le »zlati« mož, je med lovci enako spoštovana tudi njegova »zlata« žena, ki je vseskozi spremljala njegovo dejavnost v LD Negova. Veliko zdravja in veselega družjenja med lovci želim obema. Starešina je zlatoporočenca še povabil, naj skupno nazdravijo in tako dogodek ovekovečijo s skupno fotografijo.

Ni treba posebej poudarjati, da so se ženinu in nevesti orosile oči.

Ni vsakemu zakonskemu paru dano, da bi praznoval 50 let zakonskega življenja. Prvič sta pred

2008, je izdala pristojna Agencija republike Slovenije za okolje. Akcija odlova je potekala v prisotnosti veterinarja, ki je vseskozi spremljal odlov in preselitev živali na drugo lokacijo; začela se je v poznih popoldanskih urah 11. 2. 2008 in se končala na območju spodnje gondolske postaje na Vogel z uspešnim uspanjem problematičnega medveda.

Odlovljeni medved je bil samec, star 5 let in težak 142 kg. Medveda so opremili z GPS ovratnico za spremljanje njegovega gibanja in ga prepeljali na območje jelovo-bukovih gozdov visokega Krasa, kjer je osrednje življenjsko območje medveda. O vseh aktivnostih intervencijske skupine so takoj obvestili tudi Javni zavod Triglavski narodni park. Da je bil odlov uspešen, velja zahvala tudi odgovornim v Občini Bohinj, ki so takoj organizirali odvoz smetnjakov oz. smeti, ki so privabljale medveda.

Naj ponovimo, da je Intervencijsko skupino za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja zaradi velikih zveri ustanovilo Ministrstvo za okolje in prostor s sklepom ministra Janeza Podobnika 12. 6. 2006. Intervencijska skupina, ki jo vodi Zavod za gozdove Slovenije, je sestavljena iz koordinatorja (usklajevalca) ter območnih vodij, pomočnikov in članov območnih podskupin.

Skupina deluje na teritorialnem načelu in je v bistvu razdeljena na tri območne podskupine. V opisanem primeru so operativno sodelovale območne skupine, zadolžene za območje Notranjske in Obalno-Kraške regije, ter območne skupine, ki je zadolžena za območje, ki leži severno od avtoceste Ljubljana-Nova Gorica.

Intervencijska skupina ukrepa glede na obvestila Policije (številka 113) in Centra za obveščanje (številka 112), v primerih neposrednega ogrožanja ljudi zaradi velikih zveri (medved, volkar) pa tudi na temelju obvestil od fizične ali pravne osebe.

Glede na predhodno pridobljeno dovoljenje lahko ukrepa le Agencija Republike Slovenije za okolje ter v skladu s 7. členom Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur. list RS, št. 46/03, 109/04 in 84/05).

Intervencijska skupina se odloča za naslednje ukrepe:

- plašenje zveri;
- odlov žive zveri, uspanje s puško na naboje s sredstvom za imobilizacijo in preselitev na drugo večje in strnjeno gozdnato območje;
- zasledovanje ranjene živali s psom krvosledcem;
- odstrel problematične živali,
- druge oblike reševanja v konkretnih primerih.

B. L.

Foto: L. Kramberger

Starešina LD Negova Vlado Rojko zlatoporočencema izroča darilo LD Negova.

Stanka Rojka st. Zadrego je rešil starešina Vlado Rojko, ki je lovцем naznanil veselo novico in povedal, zakaj manjka Stanko. »Dragi lovski tovariši, danes je tudi za nas, ki smo se zbrali tu, za skupni lov, poseben dan. Preden gremo na lov, bomo s »šrangom« pričakali našega lovskega tovariša Stanka in njegovo ženo Heleno; danes namreč praznujeta 50 let zakona, obenem pa Stanko tudi 50-letno zvestobo naši LD. Zanj še posebej bo naša ustavitve veliko presenečenje! Počakati moramo le še na kolono svatov zlatoporočencev, ki odhajajo na proslavo zlate poroke v Gornji Radgoni.« Za lovce, zlasti še za zlatoporočenca, je bil to edinstven dogodek v vsej 60-letni zgodovini LD Negova.

Presenečena zlatoporočenca je ob ustavitvi pred »šrangom« pozdravil starešina Vlado, jima izročil spominsko darilo in dejal: »Ponosen sem, da vama lahko v imenu vseh zbranih lovcev in članov LD Negova čestitam k vašemu veselemu dogodku. Ker pa naš priljubljeni član Stanko

matičarja stopila 24. novembra 1957. leta v Benediktu, tokrat pa je civilni del obreda potekal v Kleti pod slapom v Gornji Radgoni, kjer jima je zlatoporočno listino izročil župan Občine Gornja Radgona Anton Kampuš, ki je zakoncema namenil nekaj lepih besed ter z njima nazdravil z zlato radgonsko penino. Cerkevni obred je tokrat v cerkvi v Negovi opravil domači župnik Jože Horvat.

Njuno veliko bogastvo so njuni trije otroci: Danica, Stanko in Milan, ki so si ustvarili družine in ju obdarili s 6 vnuki. Srečna sta, da ju otroci z družinami radi obiskujejo in tudi pomagajo pri težjih kmečkih opravilih. Helena in Stanko sta med redkimi v središču kraja Negova, ki še redita živino. V hlevu mukajo krave in krulijo prašiči.

Čeprav sta oba zakonca predana delu na posesti, sta tudi družabna. Helena se vse življenje posveča petju, cerkvenemu in posvetnemu. Zdaj poje pri Pevskem zboru Društva upokojencev Negova - Spodnji Ivanjci. Vesela je, da jima je mašno daritev in cerk-

veni poročni obred s petjem na koru popestril prav pevski zbor, v katerem poje. Stanko je nekaj časa deloval tudi v Gasilskem društvu Negova. Ko pa se je bolj posvetil delu v LD Negova, kjer je bil zadolžen za lovko kinologijo in športno streljanje, se je gasilstvu odpovedal. Pravzaprav je bil Stanko prvi, ki je v LD Negova uvedel športno streljanje. Sam je tudi tekmoval in osvojil številne pokale, ki krasijo njegovo lovsko sobo. Njegov konjiček je tudi »klenkanje« v zvoniku negovske cerkve, kar je podedoval po očetu Južeku. H »klenkanju« je pritegnil tudi sina Stanka.

Kot sta nam po zlati poroki povedala zlatoporočenca, sta bila nad sprejemom lovcev ob lovskem domu ob »šrangni« izjemno ganjena. »Ne, tega pa nisva pričakovala. Lovci so zaradi naju predstavili skupni lov kar za nekaj ur. Srečanje z njimi je bilo nad vse pristržno in lep uvod v praznovanje najinega zlatega zakonskega jubileja. Vsem lovcem, zlasti starešini Vladu Rojku pristržna hvala za to pozornost, ki ste nama jo izkazali, tudi moji ženi, ki me je kot družica spremljala ob vseh mojih lovskih zadolžitvah in kot člana LD Negova,« se nam je zahvaljeval Stanko.

Ludvik Kramberger

Grajska bajta nad Dravogradom

Koroška Lovska družina Dravograd je na Koroškem in tudi širše prepoznavna tudi po tem, da ima kar tri lovske objekte: bivak Piramido, ki stoji 1.400 m visoko v lovišču, lovsko kočjo Košenjak (1.200 m) in lovski dom, ki mu po domače pravijo kar grajska bajta, saj je nedaleč stran od ostankov zidovja nekdanjega dravograjskega gradu.

Prizadevni starešina LD Dravograd **Dušan Kudrnovsky**, ki nemalo prostega časa nameni tudi opravljanju lovskih funkcij, je povedal, da je bila grajska bajta zgrajena leta 1962 za potrebe takratnega dravograjskega turističnega društva. »Že mnogo prej, preden je leta 1980 grajska bajta sploh postala last LD Dravograd, smo se dravograjski lovci dobro zavedali njene pomembnosti. Idilična brunarica namreč stoji 500 metrov nad Dravogradom, na naravnem razglednem prostoru, od koder se vidi daleč naokoli po Dravograbski, Mišlinjski in Mežiški dolini in je

zato najbolj privlačna izletniška točka Dravograjčanov. Čeprav je bila grajska bajta last lovcev, je nismo mogli uporabljati, saj je v njej kar 32 let nezakonito živela neka družina. Šele leta 2004, ko je vodenje LD prevzelo novo vodstvo, je grajska bajta končno postala lovski dom dravograbskih lovcev,« je povedal Kudrnovsky.

Mnogi, ki smo že obiskali lovsko grajsko bajto, lahko potrdimo, da imajo dravograjski lovci res edinstven lovski dom. V njem se ne sestajajo samo lovci, njihovi sorodniki in prijatelji, ampak ga vedno pogosteje obiskujejo tudi drugi ljudje. Pridni tamkajšnji lovci, ki dobro obvladajo tudi razna obrtniška znanja, so si v grajski bajti za svoje potrebe uredili majhen gostinski lokal. Odkar se od lanske jeseni LD Dravograd uradno ukvarja z gostinstvom in turizmom, je grajska bajta odprta tudi za druge obiskovalce.

Kako se lovska organizacija sploh lahko ukvarja tudi z gostinsko dejavnostjo, smo brez ovinkarjenja vprašali starešino.

»Pravila LD Dravograd smo prilagodili z zakonom o društvih. Tako smo jih spremenili v dveh členih. Dodali smo nov člen, ki pravi, da LD Dravograd opravlja kot dopolnilno pridobitno gostinsko in turistično dejavnost v skladu s tehnično-higienskimi in sanitarnimi pogoji, ki jih za to dejavnost določa zakon. Za doseganje namena in ciljev lahko LD Dravograd ustanovi gospodarsko družbo ali poveri opravljanje pridobitne dejavnosti drugim osebam, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, na temelju zakupne in sorodne pogodbe. Nekoliko razširjena pravila je potrdila Upravna enota Dravograd. V kratkem obdobju delovanja lovskega gostinstva in turizma nad Dravogradom lahko že rečem, da smo se odločili pravilno! Kolikor vem, bodo nekaj podobnega storile tudi nekatere druge LD, ki lovske domove sicer le s težavo vzdržujejo, saj so nas že prosile za napotke.«

Menda imate lovci z grajsko bajto še veliko načrtov. Kaj vse še nameravate postoriti, da bo še privlačnejša?

»V pripravi je potrebna gradbena dokumentacija za nov prizidek, v katerem bomo uredili zanimivo in še bolj privlačno gostinsko sobo in sodobno kuhinjo. Po končani gradnji, začela naj bi se v tem letu, bomo spodobno uredili tudi okolico, kjer že sedaj rastejo zanimiva dreve-

Lovski dom grajska bajta, zgrajen na lepi razgledni točki nad Dravogradom, je pred nedavnim postal odprt gostinski lokal. Petsto metrov nižje, v zalivu reke Drave, spet živi družina bobrov. V ozadju je Uršlja gora. Za dobro počutje v lovski grajski bajti ima največ zaslug najemnik Vlado Obreza (levi). Starešina LD Dravograd Dušan Kudrnovsky ima z lovskim domom še veliko načrtov.

sa in grmovnice. V kleti brunarice bomo v sodelovanju z znanim slovenskih scenaristom Jožetom Napotnikom uredili tudi lovski gostinski kotichek z lisičino, jazbino in volčjim brlogom. V nadstropju nameravamo urediti tudi lovski muzej. Skratka, za dobro počutje gostov nameravamo v brunarico prenesti delček narave. Uredili bomo tudi pešpot, ki vodi z Dravograbskega trga. Ob njej bomo postavili lične klopi. Občina naj bi asfaltirala tudi cesto, ki vodi do nekdanjega gradu in naprej na Kozjak. Ob ostankih starega gradu naj bi v bližnji prihodnosti s skupnimi močmi občine in države končno uredili tudi letni prireditveni prostor.«

Za dravograbske lovce gostinska opravila dokaj uspešno opravlja in vodi domačin **Vlado Obreza**, lovci in drugi ga kličejo kar »lovski graščak«, ki je hkrati ku-

har in natakar. S svojo dobro domačo hrano – kuhana krača s prilogo, domače divjačinske klobase, lovski golaž, domača pašteta, zaseka, skuta, slanina, pečenka in seveda pravi koroški rženi kruh – ima največ zaslug, da je lovska graščina nad Dravogradom dobro obiskana.

»Lovska grajska bajta, ki jo vedno bolj spoznavajo tudi pohodniki, ki pridejo z avstrijske Koroške, je odprta vsak dan od 14. do 23. ure, razen v ponedeljek. V sobotah in nedeljah se nekoliko bolj poveselejo tudi pozno v noč. Ker nisem lovec, prej tudi nisem vedel, da so lovci tako družabni in tovariški, da imajo tako lepe lovske običaje. Tudi mene so najprej naučili, da se v lovski družbi nazdravlja z levo roko,« je ponosno povedal dravograbski lovski graščak Vlado Obreza.

M. Kralj

Drugič trije ali kako je lisjak pojedel petelina

Glade na to, da smo jeseni 2006 prvič organizirali **skupni lov treh družin**, to je LD **Globoko**, **Artiče** in **Pišeece**, je letošnje srečanje potekalo že mnogo bolj tekoče in uigrano. Kljub jutranjemu slabemu vremenu se nas je zbralo več kot 60. Kot že leto prej smo se razdelili po loviščih vseh treh LD, pač glade na želje posameznikov. Upoštevali smo tudi težavnost terena in tegobe starejših lovcev ter jim dodelili lažjo pot. Vreme nas je pustilo suhe do konca lova, divjadi je bilo opaziti bistveno več kot leto prej. Plen ni bil pomemben, vmes pa je bil tudi lisjak, ki je bil pozneje pomemben pri zaključku lova. Sledil je še pozdrav lovin.

Nadaljevali smo z najpomembnejšim delom srečanja, to je z druženjem na zadnjem pogonu. Zaradi izkušnje iz prejšnjega leta, ko smo ga opravili zunaj in nam je občasno nagajalo rahlo jesensko rosenje, smo letos to predstavili v prostor ob zbornem mestu. Po skupni malici se je oglasila lepa slovenska pesem, kar je bilo glade na poznavanje prisotnih tudi pričakovati. Ob tem smo tudi ugotovili, da je »flaškon«, ki smo ga lani podarili Tonetu (Podgoršku, da ne bo pomote), »preživel« in se je cel in poln belega vina vrnil »na kraj zločina«, kot rečemo včasih.

Sem spada še zgodba o petelinu in lisjaku, ki sicer ni neposredno povezana s temi lovi, se je pa delno vključila v zadnji pogon.

Že kar nekaj let je tega, ko je Tone (spet Podgoršek) služboval na Občini Brežice. Prav takrat so Globočani hoteli zgraditi svojo »telovadnico«. Kot svetnik v sve-

tu KS je takrat sedel tudi Tinko, dolgoletni lovski funkcionar. In tako je takrat padla stava, da Tinko podari Tonetu petelina, seveda, če bo akcija s telovadnico uspešno končana. Projekt je bil res končan leta 1997, petelin pa je vsa leta lepo rasel. Za »župco« mora biti meso malo bolj čvrsto, ne premlado, sicer se rado razkuha in gre prehitro od kosti; takšnega pa Tone prav gotovo ne bi želel. Ker je bil petelin lep, je moral na domačem dvorišču zapustiti kar nekaj potomcev, preden naj bi se preselil v Brestanico k novemu gospodarju. Tako smo se ob srečanju oz. 60-letnici ZLD Posavje - Krško tudi drugi seznanili s to vsebino, oba prizadeta pa sta se dogovorila o izpolnitvi stave. Tinko je tisti dan izkoristil in pred mnogimi pričami petelina slavnostno predal novemu gospodarju. Da petelin ne bi Toneta motil med vožnjo domov, so ga lepo »spakirali« v pleteno vrečo in mu namenili dosti zraka. Ker je bilo treba tudi temu dogodku nazdraviti, je Tone vrečo varno (tako je vsaj mislil) odložil v kot. Med nazdravljanjem in pesmijo pa je čudežno oživil uplenjeni lisjak (seveda je za to potreboval pomoč, ki mu jo je bil pripravljen nuditi Miloš), ki je prišel v vrečo in požrl petelina. Ob slovesu smo vsi prisotni želeli še enkrat videti kikirikajočega lepota in smo novega gospodarja komaj prepričali, da je ustregel naši želji. Soočenje z resnico (iz vreče je namreč potegnil lisjaka) je bilo za gospodarja presenetljivo. A se je po nekaj šalah zaradi dogodka stvar le uredila (petelin se je živ in zdrav naenkrat vrnil iz onstranstva).

Tone nas je sicer povabil na slastno pečenko in pokušnjo novega pridelka iz svojega vino-

grada. Ker pa je za večjo družbo petelin še vedno premajhen, pri Tonetu kar lepo pridobiva na teži. Upamo le, da se ne bo preveč zredil ali naenkrat poginil zaradi kapi. Tudi zadnja vinska letina se mora malo »sčistiti in umiriti« v sodih. Zanj velja, naj se ne bi čistila predolgo ...

Dušan Lepšina

Daljnogled, ne dvogled!

V slovenski lovski organizaciji se je med lovci uveljavila raba besede **dvogled** za daljnogled. Opažam, da je že desetletja dolg prodor besede **dvogled**, ki je pri lovcih tako močno izpodrinila slovenski **daljnogled**, našel svojevrstno uradno potrditev. Danes ga že v naslovu svoje reportaže uporablja tudi odgovorni urednik glasila Lovske zveze Slovenije Lovec.

grešljiva optična namerilna naprava na puški in s tem najpomembnejši lovčev optični pripomoček oz. daljnogled. Da ne bi uporabljali dveh besed, so lovci v vsakdanjem pogovoru strelni daljnogled spremenili v daljnogled (na puški), daljnogled (opazovalni) pa v dvogled.

Dvogled – po izvoru srbska beseda, ki je ne poznata ne slovar slovenskega knjižnega jezika ne vojaški slovar – se uporablja povsem nepravilno. Ne moremo govoriti o privzeti rabi, saj je ta omejena samo na lovce in trgovce z lovsko opremo. Vsi ostali, planinci, pohodniki in turisti, namreč še vedno kupujejo in nosijo daljnogled.

Sam se pri pisanju poskušam držati svojega strokovnega področja. Nisem strokovnjak za vse in nisem jezikoslovec slovenist, zato sem za strokovno pomoč zaprosil mag. Natašo Logar, ki ureja jezikovni kotiček v časopi-

Foto: M. Šveglj

Ko sem bil še majhen, sem bil daljnogled!

Pri svojem strokovnem in izobraževalnem delu v lovski organizaciji si prizadevam za rabo slovensčine. Dovolj velike težave imamo že z bojem proti nemškimi tehničnim pojmom, ki so močno zakoreninjeni predvsem v tistem delu jezika, ki obravnava tehniko lovskega orožja. Kot da lastnih tehničnih izrazov ne bi imeli!

Raba dvogled se je pri slovenskih lovcih počasi uveljavila v zadnjih dvajsetih letih, in sicer na približno naslednji način. Vsi lovci nekdaj še niso uporabljali strelnega daljnogleda na lovski puški, predvsem zaradi njegove visoke cene. Takrat ni bilo nič spornega, saj se je daljnogled uporabljal za opazovanje, strelni daljnogled, kdor ga je pač imel, pa za bolj točen strel. Kmalu je strelni daljnogled postal nepo-

su Pravna praksa, in dr. Toma Korošca, glavnega urednika vojaškega slovarja ter enega naših najboljših slovenistov. Oba se z mojim mnenjem strinjata in dovoljujeta, da se pri utemeljevanju rabe samostalnika daljnogled sklicujem tudi nanju. Prof. dr. Korošec je še dodal, da se je ta naprava že takrat, ko je obstajala tudi v monokularni obliki, imenovala daljnogled.

Poleg tega, da ga ni bilo v rabi, je dvogled še semantično slabši: v daljnogledu je v izrazu povedano, da gre za nekaj, s čimer gledam v daljavo (daljno), nič pa ni že v izrazu vezanega na obliko ali na namen; pri dvogledu pa gledam ... dvojno?

Na podlagi napisanega pričakujem, da si bomo v prihodnje vsaj tisti, ki na kakršen koli način delujemo v slovenski lovski or-

Foto: D. Lepšina

Oba sokrivca in nič krivi petelin ...

ganizaciji, prizadevali za rabo slovenskega knjižnega jezika, in to predvsem z lastnim zgledom.

Boris Kavčič

Bushnellova serija Banner

Lahko bi rekli, da so strelni daljnogledi serije **Banner** najbolj zaslužni za izjemen svetovni uspeh tržne znamke optike **Bushnell**. Dolgo so pomenili temeljni in količinski največji del ponudbe strelnih daljnogledov. So najlepši primer temeljne filozofije firme Bushnell: ponuditi kupcu veliko optike za zmerno ceno.

Strelni daljnogled serije **Banner** je točno to. Upamo si trditi, da ni strelnega daljnogleda, ki bi združeval tako uspešno kombinacijo optičnih lastnosti in izjemno ugodne cene.

Strelne daljnogleda **Banner** odlikujejo zelo uravnotežene lastnosti. Vsekakor so vzor, kako združiti same dovolj dobre lastnosti v enem optičnem izdelku, pri tem pa izpustiti vse slabše. To je vodilo tudi nekatere vrhunske proizvajalce lovskega orožja, kot sta ameriški Remington in Weatherby, da daljnogleda serije **Banner** ponujajo v kompletu na svojih lovskih risanicah.

Strelni daljnogledi **Banner**, znotraj znamke **Bushnell**, predstavljajo serijo strelnih daljnogledov, ki svoje najboljše lastnosti pokažejo v jutranjem in večernem mraku. To pa je del dneva, ko v Evropi poteka večina lova na veliko divjad. Zato ni čudno, da so se zelo uveljavili tudi pri evropskih lovcih.

Dalnogledi **Banner** so za uporabnika zelo prijetni in preprosti. Njihova preverjena lastnost je odpornost proti udarcem, kar v praksi pomeni, da zanesljivo pre-

nesejo trzaj močnih kalibrov, pa tudi padce s puško na težkem terenu. Odveč je poudariti, da so povsem vodotesni. Ena najbolj prijetnih lastnosti je dokazana natančnost nastavitvenih bobničev za smer in višino. To zelo olajša njihovo uporabo in pristrelitev puške risanice. Najbolj tipičen predstavnik serije **Banner** je strelni daljnogled **Banner 3-9 x 40**. Z dolžino samo 30,5 cm spada med najbolj kompaktne daljnogleda te povečave na svetu. Ob tem ima tudi zelo veliko vidno polje, saj pri 3-kratni povečavi zajema celo 13,6 m na 100 m, kar je velika prednost pri streljih od blizu na poraščnem zemljišču in na skupnih lovih.

Po kakovosti vgrajene optike se serija **Banner** uvršča v srednji razred. Edino, po čemer se razlikuje v tem razredu, je presenetljivo zmerna cena. Upamo si celo trditi, premajhna za kakovost, ki jo dobi uporabnik. Cena je povsem »neevropska«, kar je pri slovenski lovcih, ki so navajeni »zasoljenih« cen evropski daljnogledov, v začetku celo povzročalo določeno nejevero v pomenu, kako je mogoče, da je dober daljnogled tako poceni. Pri proizvodnji tako velike firme, kot je **Bushnell**, in tako velikem trgu je to mogoče. Stotine zadovoljnih lovcov so se že prepričale o tem.

V resnici ni treba, da za strelni daljnogled plačate toliko kot za novo lovsko puško.

Serija **Banner** je zelo obsežna in obsega strelne daljnogleda različnih povečav: od 1-4 x 32 do tekmovalnega 6-24 x 40. Na voljo so tudi z osvetljenim namerilnim križem v rdeči in zeleni barvi.

Dalnogled na fotografiji je **Banner 3-9 x 50**, ki je odličen za lov v mraku.

Reklamna predstavitev Rodeo team, d. o. o.

Model: 713950, povečava: 3-9 x 50, križ: multi-X, teža: 539 g, dolžina: 406 mm, vidno polje: 12 m (3x)/4 m (9x), izhodna zenica: 16 mm (3x)/5,6 mm (9x).

Na trojiškem pokopališču smo se tik pred vstopom v novo leto člani zelene bratovščine v velikem številu poslovili od **Franca Rajterja** iz Svete Trojice v Slovenskih goricah. Umrl je 27. 12. 2007, žaro z njegovimi posmrtnimi ostanki pa smo položili v hladen grob k žari mnogo prežgodej umrlega sina Amadeusa, od katerega smo se lovci poslovili lani konec julija. Franc je po pol leta hudega žalovanja odšel za sinom; oba sta bila člana LD Dobrava in v njegovi vidni sledovi.

Rajter se je rodil 24. 10. 1937. leta in se je zeleni bratovščini pridružil že leta 1962 v LD Zgornja Ščavnica. V njej je predano deloval v različnih funkcijah vse do leta 1985, ko se je včlanil v LD Dobrava iz Svete Trojice v Slovenskih goricah. Že v nekdanji LD Zgornja Ščavnica (zdaj LD Sveta Ana v Slovenskih goricah) se je predano posvetil varstvu narave in okolja v dobro divjadi. V LD je opravljal več funkcij in se z veliko vnemo posvečal tudi kinologiji. Bil je odličen, daleč naokoli znan kinolog in je s svojim aktivnim delovanjem veliko prispeval k razvoju in razcvetu lovske kinologije na širšem območju lenarškega lovskega bazena (LGB). Vselej je zagovarjal najboljše strokovne rešitve in se zavzemal za načrtno delo v kinologiji ob izdatni podpori čim širšega članstva. Zagovarjal je načelo, da brez izšolanega in usposobljenega lovskega psa ni lovske pravičnega lova. Za svoje uspešno kinološko udejstvovanje je prejel številna priznanja in pohvale.

V LD Dobrava je **Franc Rajter**, ki je bil tudi sicer družbeno-politično angažiran kot predsednik KS Sveta Trojica, dolgoletni član lenarškega občinskega sveta in uspešen vinogradnik ter ustanovitelj Vinogradniškega društva Sveta Trojica, opravljal različne funkcije. Bil je član UO LD in družinski tajnik (1986-1990) gospodar in blagajnik (1998-2002) ter v letih 1994-1997 tudi član Disciplinskega razsodišča pri Lovski zvezi Maribor. Sodeloval je tudi na različnih delovnih srečanjih lenar-

škega LGB in LZ Maribor in se kot delegat LD Dobrava udeleževal njenih skupščin. Zadnjih pet let je bil računovodja LD Dobrava in revirni vodja. Med člani je bil cenjen in spoštovan zaradi odkritosrčnosti in predanosti do sprejetih obveznosti, ki jih je uresničeval zavzeto in nadvse odgovorno. V revirju je podpiral urejanje lovskega objekta in naprav, skrbel za dopolnilno zimsko krmljenje divjadi in strokoven odstrel. Zavzemal se je za dobre odnose med lovci in kmeti ter tudi sicer zagovarjal odprtost lovske organizacije navzven. V zeleni bratovščini je bil izjemno cenjen in spoštovan; nobeno delo mu ni bilo pretežko. Vse pozitivne osebnostne zglede je prenašal tudi na mlajše lovce, še posebno na sina Amadeusa - Dejana, katerega smrt ga je izjemno prizadela.

Za predano delo v lovstvu je **Franc Rajter** prejel znak za lovske zasluge LZS in red III. stopnje.

Dragi **Franček**, hvala ti za vsa dobra dela, za prijetna leta, ki smo jih preživeli in delili skupaj, za tvojo iskreno lovsko tovarištvo in veliko predanost zeleni bratovščini. Ob tvojem predragem sinu mimo počivaj na trojiškem pokopališču; naj ti bo lahka slovenskogoriška zemlja!

LD Dobrava - M. T.

4. 12. 2007 je umrl naš zaslužni član LD Lenart, **Franc Kramberger**.

Ko je **Franc** 17. 12. 1927 prišel na svet, in sicer v Šetarovi pri Lenartu v Slovenskih goricah, se je srečal s čudovito, tedaj še ne okrnjeno naravo, ki ji je poklonil svoje srce. Vzljubil je domačo kmetijo in ji ostal zvest za zmeraj. Kaj je lahko lepšega od jutranjega ptičjega petja, vetra v šumečih zlatih pšeničnih klahih in pogleda na jutranjo pašo srmjadi? **Franc** je dejansko vse svoje življenje ljubil naravo z vsem svojim srcem. Odraščal je med tremi sestrami in s svojo veselo naravo vedno poskrbel, da so se imeli lepo. Prvi udarec mu je bil namenjen že v rani mladosti, ko je komaj petletni fantič izgubil mamo. Po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

- Anton Bukovinski**, LD Mokrice, * 16. 8. 1918, † 7. 1. 2008.
- Viljem Leban**, LD Cepovan, * 20. 4. 1953, † 21. 2. 2008.
- Jakob Lukman**, LD Domžale, * 1. 8. 1931, † 3. 2. 2008.
- Miro Štular**, LD Jezersko, * 11. 10. 1947, † 18. 2. 2008.
- Danilo Sušmelj**, LD Grgar, * 5. 4. 1935, † 16. 2. 2008.
- Anton Gorenčič**, LD Plešivica, Žužemberk, * 8. 10. 1971, † 24. 2. 2007.
- Rafael Pečjak**, LD Plešivica, Žužemberk, * 4. 9. 1937, † 19. 9. 2007.
- Drago Podolski**, LD Plešivica, Žužemberk, * 15. 7. 1948, † 6. 1. 2008.
- Štefan Grilc**, LD Veliki Kamen, * 12. 12. 1938, † 18. 1. 2008.
- Herman Greifoner**, LD Šentilj, * 10. 10. 1943, † 30. 1. 2008.
- Ivan Lipar**, LD Globoko, * 29. 12. 1946, † 6. 2. 2008.
- Anton Stare**, LD Jesenice, * 31. 10. 1927, † 3. 2. 2008.
- Ivan Juvan**, LD Ruše, * 9. 9. 1924, † 1. 2. 2008.
- Ciril Kokot**, LD Sv. Marjeta niže Ptuja, * 3. 7. 1936, † 6. 2. 2008.
- Edvard Brazda**, LD Železniki, * 26. 5. 1950, † 14. 2. 2008.
- Franc Srebot**, LD Gradišče, Košana, * 25. 8. 1923, † 21. 11. 2007.
- Anton Bukovec**, LD Radenci, * 25. 11. 1949, † 17. 9. 2007.
- Rado Virjent**, LD Vrnsko, * 6. 2. 1931, † 24. 8. 2007.
- Jožef Križnik st.**, LD Vrnsko, * 25. 3. 1926, † 25. 12. 2007.
- Ilija Torbica**, LD Tišina, * 15. 7. 1925, † 2. 2. 2008.

Umrlim časten spomin!

pri Lenartu v Slovenskih goricah, je ostal na kmetiji in se učil dobrega gospodarjenja. Ob delu se je le še večala njegova ljubezen do narave.

Bilo mu je 17 let, ko je moral, tako kot številni drugi slovenski fantje, kot mobiliziranec v nemško vojsko. Veliko srečo je imel, da je med morijo strašne 2. svetovne vojne ostal živ in se vrnil domov. Po odsluženju vojaškega roka v JLA je zagospodaril na domači zemlji. Žena Katica mu je povila pet otrok. Kljub prerani ženini smrti je njegovo življenje lepo teklo ob novi razumevajoči družici. Tako kot so tekla leta, tako so odrasčali tudi otroci in si ustvarili lastne družine.

V LD Lenart se je včlanil leta 1959. Lovu je predan bil z vsem svojim srcem že od rane mladosti. Zanj ga je navdušil oče, ki ga je rad jemal s seboj na skupne love in ga učil lovsko etiko in veščine. Lovstvo in članstvo v zeleni bratovščini je jemal z odgovornostjo. Lov mu je pomenil predvsem skrb za samoniklo divjad, njen razvoj, razplod in preživetje. Tudi druženje, prijateljstvo in iskrenost med lovci so bile Francetove vrline. Člani LD so v njem videli sposobnega lovca in mu zato naložili marsikatero funkcijo. Bil je vodja revirja (1963 do 1975), kinolog LD (1970 do 1974) in dolgoletni član IO LD Lenart (1970 do 1978). Navdušen nad odločitvijo, da si bo lovška družina postavila lasten dom, je bil v skupnih akcijah vedno med prvimi. Bil je tudi eden izmed tistih, ki so se udeleževali vseh skupnih lovov na malo divjad. Njegove družbe in humorja smo se veselili vsi, ker nam je polepšal sleherni skupno druženje. Nad vse radi smo prisluhnili njegovim šaljivim lovskim dogodivščinam. Njegovega zavzetega dela v LD nismo spregledali; dobil je razna družinska priznanja in odlikovanja, od LZS je prejel znak za lovske zasluge in red III. stopnje.

Naš Franc je zaspal le nekaj dni pred njegovim 80. rojstnim dnevem; s seboj je odnesel svoj smeh, humor, dobro voljo in tovarištvo. Spoštovani lovski tovariši, naj ti še na tem mestu izrečemo priznanje in zahvalo za vse, kar si dobrega in koristnega storil za blagor naše zelene bratovščine. Zvok lovskega roga je na tvoji zadnji poti oznanil daleč naokrog, da smo izgubili dobrega člana in prijatelja. Ne bomo te pozabili; mirno počivaj v slovenjgoriški zemlji!

LD Lenart – J. Z.

člana LD Globoko, **Ivana Podvinškega**, ki je umrl 8. 10. 2007.

Z dopolnjenimi 95 leti je bil Ivan (rodil se je 14. 5. 1912) najstarejši lovec v Posavju. Ko je ZLD Posavje lani junija praznovala 60-letnico delovanja, se je z veseljem udeležil slovesnosti. Rad se je udeleževal tudi vseh prireditvev in lovskih srečanj LD Globoko, ki ji je bil zvest in bil njen pomemben soustvarjalec vse od njene ustanovitve.

Leta 1946 je bil med ustanovitelji takratne LD Globoko. Kot 32-letni fant je imel za seboj že 10 let lov-

skega staža, saj je že leta 1936 opravil izpit za lovskega čuvaja. To je bila namreč takrat edina možnost, da se je nekdo lahko, poleg lovske zakupniške družbe, še aktivno udeleževal pri lovu. Lov je bil Ivanu tako rekoč položen v zibelko, saj so bili lovci že njegov ded, stari oče in oče. Kot razmeroma izobražen in zelo razgledan ter bister lovec je kmalu po ustanovitvi LD Globoko postal član organov upravljanja LD. Njegov največji delež pri življenju in rasti lovske družine je bilo njegovo delo tajnika, ki ga je opravljal skoraj polnih 25 let (od 1954 do leta 1978). Kljub težkemu delu na domači, razmeroma veliki kmetiji in mlinu je tajniška dela opravljal vestno, dosledno in brezhbno, in sicer najprej ročno, šele pozneje je dobil pisalni stroj. Še je živ spomin nanj, ko se je z aktivko na kolesu vozil po cesti do svojega doma do pošte v Globokem ali do starešine Martina Lepšine.

Mlajši člani so Ivana poznali zgolj po tem, da je vsako leto vsaj enkrat prišel med nas in se z nami kaj pogovoril, rekel kakšno besedo ali dve o nekdanjih časih in se pozanimal, kako poteka življenje v lovski družini. Nekoliko starejši se ga spominjamo še iz časov, ko je hodil z nami na skupne love, ki se jih je zelo rad udeleževal. Čeprav je bil zelo dober strelec, je le redko dvignil puško k licu; divjad je raje videl živo kot mrtvo. Vesel je bil vsakega dobrega dosežka v družini. Morda je včasih, skupaj z drugimi starejšimi lovci potarnal za dobrimi časi, ko je bilo v lovski družini veliko več družabnosti, ko se ni nikomur nikamor mudilo in so po končanem lovu dostikrat skupaj posedeli še dolgo v noč.

Pokojni Ivan je skušal lovske šege in navade prenašati tudi na mlajše lovce. Po zgledu svojega očeta Franca je želel, da smo se lovci med seboj tikali, kadar smo bili v lovski družbi. Morda bo vsaj ta navada ostala še naprej med nami in tudi Ivanu bomo hvaležni zanj.

Kot dolgoletni tajnik družine se je dostikrat zavzel, da bi zaslužni člani prejeli tudi primerna priznanja in odlikovanja, samega sebe pa ni nikoli rinil v ospredje. Kljub temu ga je Lovska zveza Slovenije na predlog domačih lovcev odlikovala z znakom za zasluge ter redom za zasluge III. stopnje.

Z Ivanom je odšel še zadnji ustanovni član naše lovske družine. Globoški lovci ga bomo pogrešali, naša srečanja bodo brez njega bolj prazna. Vendar mu bomo ostali večno hvaležni za vse, kar nam je dal v svojem dolgem in uspešnem življenju ter več kot 70-letnem članstvu v lovski organizaciji. Hvaležni smo tudi njegovi družini, sinovom in njihovim družinam, ki so spoštovali in ljubili svoje starše ter za pokojnega Ivana požrtvovalno skrbeli vse do njegovih zadnjih ur.

LD Globoko – F. K.

Dragi Srečko, dragi Branko, dragi Marjan ...

Naslov je namerna primerjava s političnim dopisovanjem v slovenski politiki, saj me je pogled na sestavo komisije za lovske kinologije pri LZS malodane zgrozil. Sestavljavcu komisije namreč očitno ni jasen pomen in/ali namen delovanja take komisije. Komisija je sestavljena po načelu kadrovanja UO v lovskih družinah: »*imam prijatelja, nimam kam z njim, za kinologijo bo že dober*«, torej politično (primerjava z naslovom) in ne strokovno, kot bi moralo biti. Tudi če je predsednik komisije nastavljen politično (beri prijateljsko), bi člani te komisije morali biti izbrani glede na stroko in enakomerno zastopanost lovskih pasem, kot je bila praksa doslej

Nemški lovski terier

in je tudi edino dopustno. Ker sestavljaavec komisije ni strokovnjak za kinologijo, bi mu spodrs-ljaj lahko celo opravičili, pa vendar bi upravičeno pričakovali, da bi se pred sestavo takšne komisije vsaj posvetoval s predsedniki vzrejnih komisij in pasemskih klubov, kdo bo v tej komisiji zastopal interese njihove pasemske skupine. V njej sem opazil le dva predsednika vzrejnih komisij (VK) za lovske pse (za barvarje in brak-jazbečarje) od petih, ki delujejo v okviru Kinološke zveze Slovenije (KZS), in nobenega predstavnika strokovne komisije, ki delujejo v okviru Kluba ljubiteljev psov jamarjev (KLPJ) in Slovenskega kluba (SK) retrieverjev??? V komisiji tudi ni predsednika VK za goniče, ptičarje, VK za šarivce in španjele ter SK za jamarje in SK za prinašalce!!!

Ker aktivno delujem v kinologiji že več kot 30 let in so mi imena lovskih kinologov znana, sem prepričan da bi v takšno komisijo sodili vsi predsedniki vzrejnih in strokovnih komisij, ali vsaj znana imena slovenske lovske kinologije, kot so: **Pangerl, Žlebnik, Štebih, Pirher, Svetec, Mlakar, Rakuša** in še marsikdo prej, kot pa, razen **Deberška** in **Udovča**, dokaj neznan imena slovenske lovske kinologije.

Ker sem kot predsednik strokovne komisije zadolžen za stroko in vzrejo pri **Klubu ljubiteljev psov jamarjev**, ki pri Komisiji za kinologijo LZS po novem nima svojega predstavnika, bom v naslovu omenjenim na kratko predstavil tudi delovanje KLPJ.

Klub s krajšo prekinitevju deluje že **82 let in je ves ta čas s svojim predstavnikom sodelo-**

val pri komisiji za lovske kinologije LZS. V njem se združujemo vzreditelji, vodniki in kinološki sodniki psov jazbečarjev in terierjev uporabnih za lov. Najštevilnejši je nemški lovski terier (najbolj vsestransko lovsko uporaben pes), sledita resasti in kratkodlaki jazbečar. V manjšem številu pa so še jazbečerji, foksterierji, Parson in Jack Russell terierji, škotski terierji in drugi terierji, uporabni za lov. V Sloveniji na leto vzreditelji KLPJ prijavijo okoli 55 legel in vzredijo približno 210 mladičev. Od tega jih povprečno polovica opravi telesno oceno in PNZ, četrtina pa še razne uporabnostne preizkušnje, kot so krvni sled, vodno in poljsko delo ali vsestranske preizkušnje, odvisno tudi od tega, kje lovci lovijo z njimi. Statistično je to **okrog 2 % lovsko uporabnih**

psov v Sloveniji. Nemški lovski terier je bil nekaj let po številu poleženih mladičev za nemškimi ovčarji celo druga najbolj zastopana pasma v Sloveniji, zdaj pa je na 4. mestu. Menim, da tak bežen pregled delovanja kluba tudi takšnim kinološkim laikom, kot sta sestavljalec komisije in njen (prijateljsko-politični) predsednik, pove dovolj. Zato smo na zboru kinoloških sodnikov za III. in IV. skupino FCI, ki je bil 1. marca 2008, med drugimi sprejeli tudi sklep z zahtevo, **da v kinološki komisiji pri LZS sodeluje tudi predsednik strokovne komisije KLPJ.**

Prepričan sem, da bo komisija v takšni sestavi, kot je predvidena, in s takim kinološko laičnim predsednikom ter brez predstavnikov večine lovsko uporabnih pasemskih skupin zelo težko zastopala interese lovške kinologije v lovskih družinah, še težje pa pri Kinološki zvezi Slovenije. Na žalost lovška kinologija pri LZS že vrsto let ne deluje, kot bi bilo treba in po prvem stiku z novim predsednikom tudi v prihodnje ne vidim večje koristi od nje, kot je razdeljevanje kinološkega denarja pri LZS. Sam vidim delovanje takšne komisije čisto drugače in tudi novi lovski zakon ji nalaga pristojnosti, ki jim po moji oceni sedanja sestava ne bo kos.

Prepričan sem, da je dr. Lovrenčič pred 100 leti ustanovil Slovensko lovsko društvo in prve pasemske klube z drugimi nameni, kot se z lovsko kinologijo dejansko dogaja v začetku tretjega tisočletja, ko smo med drugim tudi zaradi lastne nesposobnosti pripravili »njegove (beri tudi 'naše') avtohtone« goniče!

Matjaž Roter, kin. sodnik,
predsednik SK KLPJ

PRIPIS Uredništva:

Ker je pisec poslal svoje pisno nestrinjanje z vsebino tudi predsedniku LZS, je predsednik uredništvo obvestil, da mu je poslal takojšen odgovor, s katerim nas seznanja. In če smo se odločili za objavo Roterjevega prispevka, vas seznanjamo tudi, kako je predsednik odgovoril piscu.

Vesel sem vsakega podobnega sporočila in na vsakega tudi odgovorim. Pri tem se tudi ne opredeljujem, ali naj gre zadeva v glasilo ali ne, ker je to stvar uredniškega odbora. Povedal pa bi naslednje.

Ljudje smo včasih hitri ali prehitri; razmišljamo o zadevah in sprejememo odločitve brez predhodnih popolnih informacij. Zato jih bom nekaj nanizal, da bo zadeva jasnejša. Seveda pišem to s pozitivno energijo, da se razumeva, ne mislim vplivati na odločitve.

Na konstitutivni seji so bile imenovane komisije v skladu s Pravili LZS. Pristop je bil takšen, da smo za vsako komisijo imenovali odgovornega člana zanj. Njegova naloga naj bi bila sodelovanje v komisiji, vzpostaviti neposreden stik s komisijo in pridobiti informacije za razpravo na sejah upravnega odbora LZS. V nekaterih komisijah je lahko tudi več članov UO, vendar je samo eden odgovoren član za komisijo. Člani komisije sami pa, tako določajo pravila LZS, izmed sebe izberejo predsednika in podpredsednika. Tako se lahko zgodi, da postane zadolženi član UO tudi predsednik komisije, lahko pa tudi drugi v komisijo delegirani član, ki je lahko prav tako hkrati tudi član UO LZS.

Koga so v konkretnem primeru člani komisije izbrali za predsednika, je bilo pač v njihovi pristojnosti. Odgovorni član UO je tudi na podlagi predhodnih prijav, kandidatur, izbral člane komisije. Po Pravilih LZS šteje komisija od 3 do 9 članov. UO je določil število članov posamezne komisije.

Če bo komisija pri svojem delu ugotovila, da je treba kakšnega člana vključiti, pritegniti še koga, je to v njeni pristojnosti. Če bo podan predlog za povečanja članstva, bo takšen predlog poslala na UO. Če bo komisija menila, da bo zamenjala katerega od članov, je postopek enak.

UO želi, da so komisije sestavljene tako, da so člani v njih strokovnjaki in da je »barva« območne zveze v tej sestavi povsem nepomembna.

UO se ni posebej ukvarjal s posameznimi imeni, ker je to v nadaljevanju prepustil komisijam. Če so člani komisije izbrali svojega predsednika, so ga izbrale brez vpliva UO, kar je tudi prav.

V bistvu zadeva ni »zabetonirana«, komisija ima možnosti: spremeniti sestavo, zamenjati člane komisije ali k sodelovanju pritegniti strokovnjake.

Upam, da sem nanizal nekaj elementov, da bo razumevanje lažje in da so znane možnosti. Če sem kakšno stvar pojasnil v vaše zadovoljstvo, sem zelo vesel.

Srečko F. Kropce

Predvidena legla lovskih psov

Resasti foksterierji (SLRFor):
O: 5/I, m: 5/I, 6. 4.,
Andrej Puželj,
Lipovščica 14, 1317 Sodražica.

Lovski terierji (SLRLt):
O: 5/I, m: 4/I, 6. 3.,
Edo Hriberšek,
Delavska 50,
2344 Lovrenc na Pohorju.
O: 5/I, m: 4/I, 7. 2.,
Janez Srpčič,
Cerklje ob Krki 69,
8263 Cerklje ob Krki.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):
O: 5/I, m: 4/II, 19. 3.,
Stanislav Grapar,
Brezje 28/c, 1356 Dobrova.

Res. jazbečarji (SLRJr):
O: 5/I, m: 4/I, 2. 1.,
Peter Kovačec,
Hudourniška ul. 10, Radizel,
2312 Orehova vas.
O: 5/I, m: 5/I, 15. 4.,
Alojz Mertelj,
Na bregu 2, 4282 Gozd Martuljek.
O: 5/I -VUP, m: 5/II, 1. 4.,
Franc Ulbl,
Otiški Vrh 94/c,
2373 Šentjanž pri Dravogradu.
O: 5/I -VUP, m: 5/II, 5. 3.,
Miran Petek,
Veronike Deseniške 7,
1330 Kočevje.

Brandel braki (SLRBrb):
O: 5/I, m: 5/I, 6. 3.,
Lucija Mali, Potoče 1/a,
4205 Predvor.
O: 5/I, m: 4/I, 26. 3.,
Andrej Vegelj,
Kočarjeva 5, 8311 Kostanjevica.

Beagli (SLRBig):
O: 5/I, m: 5/I, 5. 4.,
Andrej Puželj,
Lipovščica 14, 1317 Sodražica.

Istr. kdl. goniči (SLRGik):
O: 5/I, m: 4/I, 11. 4.,
Milan Čudovan,
Čadraže 2, 8310 Šentjernej.
O: 5/I, m: 5/I, 15. 3.,
Simon Rudolf,
Podlanišče 9/a, 5282 Cerkno.

Istr. res. goniči (SLRGlr):
O: 5/I, m: 4/I, 3. 4.,
Drago Mazij,
Vodovodna pot 49, 1381 Rakek.
O: 5/I, m: 5/II, 3. 4.,
Albert Ogris,
Golavabuka 45, 2383 Šmartno.
O: 5/I, m: 4/I, 14. 4.,
Leopold Slak,
Gor. Globodal 12,
8612 Mirna Peč.
O: 4/I, m: 4/I, 19. 2.,
Ivan Tomšič,
Trnje 7, 6257 Pivka.

Posavski goniči (SLRGp):
O: 5/I, m: 5/I, 27. 3.,
Lado Raztresen,
Lučine 32, 4224 Gorenja vas.

Planinski goniči (SLRGpl):
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 14. 3.,
Miran Sušec,
Tolsti Vrh 34, 2382 Mislinja.

Bavarski barvarji (SLRBb):
O: 4/I GP, m: 5/I GP, 14. 4.,
Radoš Burnik,
Pot v Trnje 7, 5281 Sp. Idrija.

O: 5/I, m: 5/II GP, 7. 4.,
Alojz Drnovšek,
C. 9. avgusta 81, 1410 Zagorje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
Jelenje barve:
O: 5/I, m: 4/I, 17. 4.,
Vladimir Podgoršek,
Podgorje 80/b, 8255 Pišece.
O: 5/I, m: 5/II, 15. 4.,
Franc Škofic,
Ilovka 7, 4000 Kranj.
O: 5/I, m: 5/I, 12. 4.,
Jože Zakrajšek,
Dol 83, 1353 Borovnica.
O: 5/II, m: 5/I, 4. 4.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.
O: 5/I, m: 5/II, 31. 3.,
Jože Krže,
Retje 101, 1318 Loški Potok.
O: 4/II, m: 5/I, 24. 3.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.

Črni:
O: II/I, m: II/I, 3. 4.,
Milan Pungeršek,
Imenska Gorca 3,
3254 Podčetrtek.
O: I/I, m: I/I, 1. 4.,
Angel Vidmar,
Lokavec 135d, 5270 Ajdovščina.

Nemški goniči (SLRNg):
O: 5/I, m: 5/I, 2. 4.,
Martin Gobec,
Sotelska ul. 54, 6280 Rog. Slatina.

Nemški ptičarji – žimavci (SLRNZ):
O: tuj plemenjak, m: 5/5, PZP-53+20, JZP -179 +27, 23. 3.,
Vlado Bogdanovič,
Kompole 112, 3220 Štore.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):
O: 4/PZP - 50, JZP -184, VUP l.o.c., m: 4/PZP -44, JZP -172, 30. 3.,
Ludvik Gregorinčič,
Zg. Kamenščak 6, 9240 Ljutomer.

Zlati prinašalci (SLRGR):
O: 5/PNZ, m: 5/TPR, 15. 3.,
Aleš Kreševič,
Račice 62, 6244 Podgrad.
O: 5/TPR, m: 5/TPR, 25. 3.,
Benjamin Šinigoj,
Stritarjeva 15, 5294 Dornberk.

Gladkodlaki prinašalec (FCR):
O: tuj plemenjak, m: 5/PNZ, 3. 4.,
Jasna Jeraj,
Podpeč 29/a, 1352 Preserje.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Serci:
O: 5/I, m: 4/II, 2. 4.,
Marjan Perko,
Motnik 6/a, 1221 Motnik.
O: 5/II, m: 4/II, 11. 4.,
Blaž Gutman,
Sokolski trg 6, 8350 Dol. Toplice.

Rjavci:
O: 5/I, m: 5/I, 10. 4.,
Sandi Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.
O: 3/II, m: 5/II, 15. 3.,
Jože Lajkovič,
Veliko Mraševo 42,
8312 Podbočje.

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Ugodno prodam karabinko CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in **šibrenico**, kal. 12 – 12. Tel.: 041/809-143.

Prodaj polrisanico – biksarico, kal. .22 Hornet – 16. Tel.: 041/644-088.

Prodaj repetirno puško Steyr, kal. .303 British. Puška (starejši model) ima novo kopito in novo cev, je zelo elegantna in precizna, brez str. daljnogleda. Nabojišče je za 5 nabojev. Cena po dogovoru. Tel.: 031/800-905.

Prodaj risanico, kal. .223, s str. daljnogledom. Tel.: 031/317-695.

Prodaj karabinko Mauser, kal. 7 x 64, z novim str. daljnogledom Meopta 6 x 42 (zasučna montaža). Cena 850 €. Tel.: 031/840-323.

Prodaj karabinko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Cena 950 € in **karabinko Mauser**, kal. 6,5 x 57 (puškarstvo Bock), s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 (zasučna montaža). Cena 1.500 €. Tel.: 051/373-563.

Naprodaj je naslednje rabljeno orožje: repetirne risanice: Mannlicher Schönauer, kal. 6,5 x 54 Mann. Sch., optika Zeiss 4 x 32; Mauser, kal. 7 x 64, optika Zeiss-Vega 4 x 32; Steyr Mannlicher Ultra Light, kal. .243 Win., optika Swarovski 8 x 50; Mauser - ročno delo, kal. 8 x 68 S, optika 2,5-10 x 50 CB; Steyr Mannlicher Classic, kal. .300 Win. Mag., optika Zeiss 2,5-10 x 50; kratka rep. CZ (»štuc«), kal. .30 – 06, optika Meopta 6 x 42; Krico 600 Sniper, kal. .308 Win., optika Leupold 6,5-20 x 50; Mauser (ročno delo Curl); Sako Quad, kal. .22 WMR, optika Zeiss 6 x 42 b; **kombinirana puška CZ ZH**, kal. 7 x 57 R/16, optika Zeiss - Jena 4 x 32; menjalne cevi, kal. 16/16; **tricevka Suhl**, kal. 16 – 16/7 x 65 R, optika Swarovski 1,5-6 x 42; **šibrenica Zabala Hermanos**, kal. 28; **polavtomatska risanica Benelli Argo**, kal. .30-06, Schmidt & Bender 2,5 x 15. **Rabljena optika:** Swarovski AV 3-10 x 42, križ 4A; Swarovski PVI 1,5-6 x 42, s šino, križ CD; Zeiss Diatal 6 x 42, s šino, križ 4; Zeiss Diatal 8 x 56, križ 8. Informacije po tel.: 031/379-795 ali 031/389-020.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 x 64, z montiranim str. daljnogledom Swarovski – Nova 6 x 42. Puška je bila zelo malo uporabljena in ima novo kopito. Je zelo natančna. Tel.: 040/354-590.

Prodaj risanico Steyr Mannlicher Lux., kal. 7 x 64; **risanico Steyr Mannlicher Classic**, kal. .222 Rem., **risanico CZ**, kal. .308 Win; **risanico Mauser 98**, kal. 8 x 57 IS; **risanico Marlin** – Winchester, kal. .44 Mag.; **risanico Winchester**, kal. .30 – 30; **kombinirko ZH Brno**, kal. 12/7 x 57 R, **kombinirko ZH Brno 12/5,6 x 50 R Mag.**; boroveljsko **polrisanico**, kal. 16 – 8 x 57 IRS;

boroveljsko **polrisanico**, kal. 20 – 8 x 72 R; **pištolo CZ Brno 75**, kal. 9 x 19 mm, pištolo Walther PPK+PP, kal. 7,65 mm; **pištolo Kahr ZDA**, kal 9 x 19 mm; **revolver Smith & Wesson**, .357 Mag. (črna brunura); **revolver Smith & Wesson**, mod. 19, kal. .357 Mag.; **trap puško Sabatti Olympic in trap puško Bernaldelli Jagd**. Tel.: (03) 588-13-83; od 10. do 12. ure in od 15. do 19. ure. 041/690-051

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža) in **češko bokarico**, kal. 12/12, (**pol**)trap puško z enim petelinom. Tel.: 031/890-506.

Prodaj novo napravo za nočno opazovanje Cyclop (cena 250 €). Tel.: 040/863-713.

Prodaj švicarsko repetirko SIG SHR 970, kal. 9,3 x 62, s kratko cevjo in str. daljnogledom KAPS 2 – 8 x 42. Tel.: 041/662-642, Marinč.

Prodaj belgijsko šibrenico – petelin, kal. 16 – 16. Tel.: 041/376-491 (ob delavnikih, dopoldne).

Prodaj str. daljnogled Leupold vari-X-III, 6,5 – 20 x 42 AO. Tel.: 031/608-654.

Prodaj pištolo CZ – M 70, kal. 7,65 mm. Cena 200 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj več lovskih pušk: Blaser R 93, Sauer 202 in Mauser M03, po zelo ugodnih cenah. Tel.: 041/673-922.

Prodaj boroveljsko bokarico, dodelano v Kranju, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Je kot nova. Cena 2.800 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 x 64, z montiranim str. daljnogledom Meopta 7 x 50 in kopitom, izdelanim po naročilu. Puška je bila malo uporabljena. Tel.: 051/427-150.

Prodaj karabinko Browning, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42. Cena 1.500 €. Tel.: (02) 703-42-96.

Prodaj boroveljsko karabinko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42, str. **karabinko**, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32. Puški sta natančni in lepo ohranjeni. Tel.: 041/930-490.

Prodaj bok šibrenico Balkal, kal. 12/12. Tel.: (01) 897-14-84, od 13. do 17. ure.

Kupim ohranjeno Merkel-Suhl bokarico, kal. 12/7 x 65 R. Tel.: 031/372-031.

Prodaj risanico Tikka T3 Tactical, kal. .308 Win., staro 3 mesece. Primerna je za streljanje na dolge razdalje in zelo natančna. Montiran je str. daljnogled Zeiss 6 – 24 x 56 z osvetlitvijo. Cena po dogovoru. Tel.: 041/373-701.

Prodaj rusko bok šibrenico Iž 27 E, kal. 12/12, z obdelanim kopitom 290 E; **šibrenico brezpetelinko Monte Carlo**, kal. 12 – 12, z enim sprožilcem; nemško **bok šibrenico**, kal.

12/12; **MK repetirko**, kal. .22 lr; **polavtomatsko MK**, kal. .22 lr; **MK repetirko**, kal. .22 lr Mag. Vse odlično ohranjeno. Tel.: 040/ 599-585.

Prodaj polavtomatsko šibrenico Browning, kal. 16, dobro ohranjeno. Cena 200 €. Tel.: (01) 283-10-40.

Prodaj str. daljnogled Meopta Artemis 2000 6 x 42. Tel.: 031/383-922.

Prodaj karabinko znamke CZ, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 Suhlova montaža. Tel. 041/824-630.

Prodaj risanico, kal. .223 Rem, s str. daljnogledom Bushnell 3 – 9 x 40. Tel.: 051/605-449.

Prodaj risanico Remington mod. 700 Police, kal. .308 Win., s str. daljnogledom ali brez. Cena po dogovoru. Tel.: 041/347-574.

Prodaj pištolo Walther, kal. 7,65 mm. Tel.: 041/500-200.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 8 x 56. Leto izdelave je 2001. Tel.: 041/ 705-429.

Prodaj češko bokarico, mod. 502.3, kal. 12/7 x 65 R, z novim str. daljnogledom Zeiss 6 x 42. Puška je bila malo uporabljena, lepa in vredna nakupa. Tel.: 031/337-492.

Prodaj risanico CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom. Je odlično ohranjena. Cena 450 €. Tel.: 041/994-604.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 57 R in **kombinirko Blaser BBF 17**, kal. 12/7 x 65 R. Tel.: 041/797-433.

Prodaj polrisanico (»biksarico«), kal. 16 – 5,6 x 50 R Mag., s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32 in **boroveljsko bokarico**, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Tel.: (03) 781-04-40, med 19. in 21. uro.

Lovski psi

Prodaj vrhunsko leglo nemških prepeličarjev – sercev. Oče in mati sta zelo dobra, delovna in razstavna psa. Tel.: 035 717-595 ali 041/809-143.

Prodaj mlade kratkodlake madžarske vižle (leglo 19. 3. 2008); mati: Bijou, 4/ JZP – 167, HD – A, 2 x CAC, BOB, oče: Pytpang Magas, 5/ PZP – 47, ŠPP – 200 CH SLO, 3 x BOB, 6 x CAC, 1 x CACIB, HD- A. Tel.: 040/439-507, Luka.

Prodaj mlade resaste jazbečarje odličnih in zelo delovnih staršev. Tel.: 051/324-458 ali (01) 859-15-60.

Kupim psa, izšolanega za delo po krvnem sledu, ki oblajava mrtvega divjega prašiča. Tel.: 031/419-687, samo zvečer.

Prodaj mlade nemške prepeličarje – serce (leglo 3. 3. 2008), odličnih, delovnih staršev. Tel.: 041/476-385.

Prodaj mlade brak-jazbečarje, črne, z ožigi. Oddajali jih bomo po 10. 4. 2008. Tel.: 041/414-532.

Prodaj resaste jazbečarje, starša izredno uspešna delovna

APRIL						
Datum	Luna		Sonce		zora/mrak (navt.)	
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec
1. To	4:33	13:58	6:42	19:31	5:35	20:38
2. Sr	4:56	15:12	6:40	19:32	5:33	20:39
3. Če	5:17	16:28	6:38	19:33	5:31	20:41
4. Pe	5:36	17:45	6:36	19:35	5:29	20:42
5. So	5:55	19:05	6:34	19:36	5:27	20:44
6. Ne	6:16	20:29	6:32	19:37	5:24	20:45
7. Po	6:41	21:54	6:30	19:39	5:22	20:47
8. To	7:11	23:19	6:28	19:40	5:20	20:48
9. Sr	7:50	24:39	6:27	19:41	5:18	20:50
10. Če	8:42	-----	6:25	19:43	5:16	20:51
11. Pe	9:46	1:47	6:23	19:44	5:14	20:53
12. So	11:00	2:40	6:21	19:45	5:12	20:54
13. Ne	12:17	3:18	6:19	19:47	5:10	20:56
14. Po	13:33	3:48	6:17	19:48	5:08	20:57
15. To	14:46	4:11	6:15	19:49	5:06	20:59
16. Sr	15:56	4:30	6:14	19:51	5:04	21:01
17. Če	17:04	4:47	6:12	19:52	5:02	21:02
18. Pe	18:11	5:03	6:10	19:53	5:00	21:04
19. So	19:18	5:20	6:08	19:55	4:58	21:05
20. Ne	20:26	5:38	6:07	19:56	4:56	21:07
21. Po	21:33	6:00	6:05	19:57	4:54	21:08
22. To	22:39	6:26	6:03	19:59	4:52	21:10
23. Sr	23:41	6:58	6:01	20:00	4:50	21:12
24. Če	-----	7:38	6:00	20:01	4:48	21:13
25. Pe	0:37	8:28	5:58	20:03	4:46	21:15
26. So	1:23	9:26	5:56	20:04	4:44	21:17
27. Ne	2:02	10:31	5:55	20:05	4:42	21:18
28. Po	2:32	11:40	5:53	20:07	4:40	21:20
29. To	2:57	12:52	5:51	20:08	4:38	21:22
30. Sr	3:18	14:05	5:50	20:09	4:36	21:23

psa. Informacije po tel.: 040/779-929.

Prodaj psičko pasme kodrasti prinašalec (courly coated retriever), staro 10 mesecev (odplačilo mogoče na obroke). Tel.: 040/779-929.

Prodaj mlade posavske goniče (leglo 9. 4. 08); o: 4/1, m: 4/1, Anton Resnik, Mali Jelnik 7, 1223 Blagovica. Tel.: 041/754-662.

Prodaj brak-jazbečarko jelenje rjave barve, staro 1 leto. Psička glasno goni in je že uporabna za lov. Cena 400 €. Tel.: 040/354-590.

Prodaj posavske goniče – samičke (leglo 15. in 20. februara 2008). Tel.: 051/410-302.

Prodaj mlade nemške prepeličarje – serce. Za oddajo bodo godni v začetku maja. Tel.: 041/657-838, Ficko.

Prodaj brak-jazbečarja, stara 5 in 7 let. Tel.: 040/503-781.

Lovsko kinološko društvo Novo mesto

organizira pod pokroviteljstvom Kinološke zveze Slovenije

4. državno razstavo lovskih psov (FCI) CAC – Dolenjske

Razstava bo 11. 5. 2008 na hipodromu v Šentjerneju z začetkom ob 8. uri. Predvidoma ob 16. uri bo razglasitev rezultatov, razdelitev pokalov in mimohod prtljave.

Zadnji rok za prijave je 20. 4. 2008.

Informacije dobite na Kinološki zvezi Slovenije, Ilirska 27, 1000 Ljubljana; tel.: (01)234-09-50; faks: (01)234-09-60; e-mail: lovci@kinoloska-zveza.si; lovci@-dogs.com

Prodaj mlade resaste jazbečarje, stare 3 mesece. Starša izvirata iz lovske linije, sta odlična po telesu in v delu. Mladiči so že cepljeni. Tel.: 041/783-679, Jože.

LOVSKA OBLACILA
INDUSTRIJSKA CENA TRZIN
Dobrava 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

Drugo

Prodaj valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Tel.: 041/717-464.

Prodaj fazane, jerebice in race za šolanje psov. Tel.: 041/717-464.

Prodaj odstrel kapitalnega muflona. Tel.: 051/309-552.

Izdelujem lesene ure in podstavke za trofeje z vgraviranimi motivi iz lovskega sveta. Mogoče je graviranje tudi na druge izdelke. Informacije po tel.: 041/841-017 ali po e-pošti: los.laser@gmail.com.

Prodaj novo avtomatsko krmilnico. Tel.: 041/785-656, Matjaž.

Izdelam vam umetne valilnice za ptice duplarice in zimске ptičje krmilnice (več vrst) ter montiram lovske trofeje na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

Prodaj vezane letnike Lovca od 1959 do 1991. Tel.: 040/354-590.

Prodaj odstrel damjaka iz obore. Tel.: 041/681-332.

IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEV) IN KLOBUKOV PO MERI, KAKOVOSTNO IN PO ZELO UGODNI CENI! PREPRIČAJTE SE SAMI!

KROJSTVO PEČOLER, s.p., Kranj
Tel.: 04/23-28-332
GSM: 031/711-055

kontakti.naslov:joze.pecoler@tele-cable.net

Kupim letnike glasila Lovca od leta 1910 do 1960 in ostalo lovske literaturo. Tel.: 031/684-676.

Kupim revije Lovca, do letnika 1959. Tel.: 031/335-934.

Kupim knjige Lov 1 in 2, Naši psi, Lovsko ribiški slovar (Janko Lokar, 1937), različne lovske priročnike, ter knjigo Po mojih lovskih stezah (Zlatorogova knjižnica; št. 2). Tel.: 031/864-725.

Prodaj revije Lovca od letnika 1973 naprej. Tel.: 041/538-247.

Prodaj enoletni živali (samca in samico) **navadnega jelena** (letnik 2007). Tel.: 051/652-682.

Hubertus
club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

4-dnevni program bivanja in lova z vključenim odstrelom TREH SRNJAKOV 1.190 €

3-dnevni program bivanja in lova z vključenim odstrelom DVEH SRNJAKOV 890 €

Začetek lova 16. aprila

NAMIBIJA

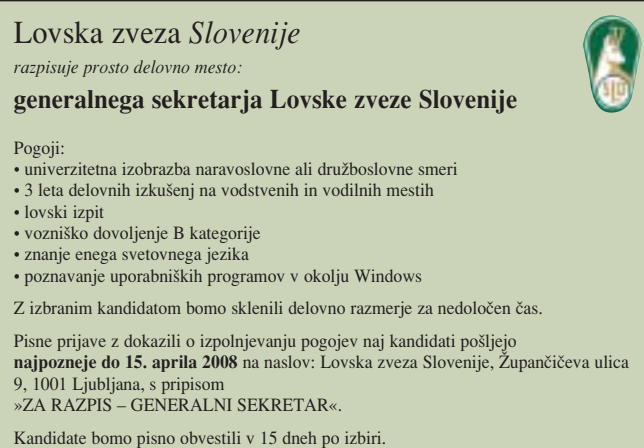
PAKET 11-DNEVNEGA POTOVANJA s poletom, prevozi, bivanjem in hrano, organizacijo lova ter VKLJUČENIM ODSTRELOM SEMIH KAPITALNIH TROFEJNIH VRST (veliki kudu, oriks, svinja bradavičarka, hartebest, springbock, šakal in samica ene od trofejnih antilop)
All inclusive Ljubljana-Ljubljana 4.200 €

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

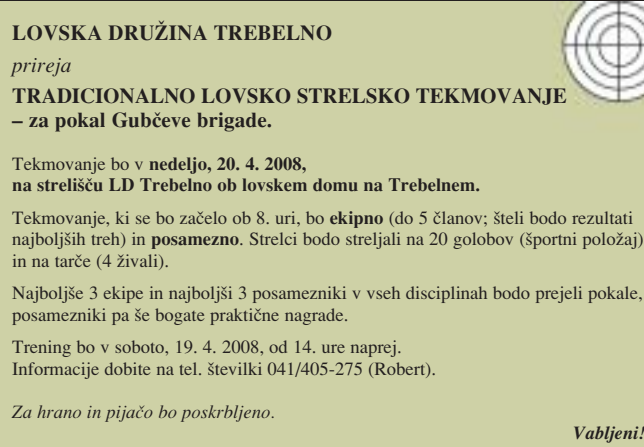
11-dnevni safari
All inclusive Ljubljana-Ljubljana 2.490 €
Ugodni odstrel: impala 200 €; blesbuck 180 €; svinja bradavičarka 200 €; bushpig 250 €; springbuck 200 € ...
Lechwe, Nyala, Reedbuck, Tsesebe, Waterbuck, Gnu ...

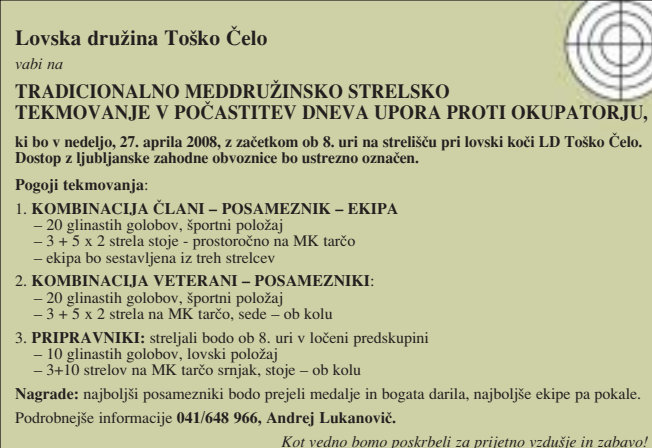
Lovska zveza Slovenije
Komisija za kulturo organizira
1. slovensko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja
Prireditve bo predvidoma maja 2008 na območju Notranjske. Prvi trije nastopajoči tekmovalci se bodo udeležili evropskega prvenstva na Češkem, ki bo predvidoma junija. Vsi zainteresirani kandidati za nastop naj se čim prej prijavijo na naslov: Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: mitja.kersnik@lovska-zveza.si
Podrobnejše informacije dobite na tel. številki: (01) 24 - 10 - 916.
Vabljeni!

Lovska zveza Slovenije
razpisuje prosto delovno mesto:
generalnega sekretarja Lovske zveze Slovenije
Pogoji:
• univerzitetna izobrazba naravoslovne ali družboslovne smeri
• 3 leta delovnih izkušenj na vodstvenih in vodilnih mestih
• lovski izpit
• vozniško dovoljenje B kategorije
• znanje enega svetovnega jezika
• poznavanje uporabniških programov v okolju Windows
Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najpozneje do 15. aprila 2008 na naslov: Lovska zveza Slovenije, Župančičeva ulica 9, 1001 Ljubljana, s pripisom
»ZA RAZPIS – GENERALNI SEKRETAR.«
Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po izbiri.

LOVSKA DRUŽINA TREBELNO
prireja
TRADICIONALNO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE – za pokal Gubčeve brigade.
Tekmovanje bo v nedeljo, 20. 4. 2008, na strelišču LD Trebelno ob lovskem domu na Trebelnem.
Tekmovanje, ki se bo začelo ob 8. uri, bo ekipno (do 5 članov; šteli bodo rezultati najboljših treh) in posamezno. Strelci bodo streljali na 20 golobov (športni položaj) in na tarče (4 živali).
Najboljše 3 ekipe in najboljši 3 posamezniki v vseh disciplinah bodo prejeli pokale, posamezniki pa še bogate praktične nagrade.
Training bo v soboto, 19. 4. 2008, od 14. ure naprej.
Informacije dobite na tel. številki 041/405-275 (Robert).
Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.
Vabljeni!

Lovska družina Toško Čelo
vabi na
TRADICIONALNO MEDDRUŽINSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV DNEVA UPORA PROTI OKUPATORJU,
ki bo v nedeljo, 27. aprila 2008, z začetkom ob 8. uri na strelišču pri lovski koči LD Toško Čelo. Dostop z ljubljanske zahodne obvoznice bo ustrezno označen.
Pogoji tekmovanja:
1. KOMBINACIJA ČLANI – POSAMEZNIK – EKIPA
– 20 glinastih golobov, športni položaj
– 3 + 5 x 2 strela stoje – prostoročno na MK tarčo
– ekipa bo sestavljena iz treh strelcev
2. KOMBINACIJA VETERANI – POSAMEZNIKI:
– 20 glinastih golobov, športni položaj
– 3 + 5 x 2 strela na MK tarčo, sede – ob kolu
3. PRIPRAVNICI: streljali bodo ob 8. uri v ločeni predskupini
– 10 glinastih golobov, lovski položaj
– 3+10 strelcov na MK tarčo s srnjak, stoje – ob kolu
Nagrade: najboljši posamezniki bodo prejeli medalje in bogata darila, najboljše ekipe pa pokale.
Podrobnejše informacije 041/648 966, Andrej Lukanovič.
Kot vedno bomo poskrbeli za prijetno vzdušje in zabavo!

Vrhunska kakovost – sprejemljiva cena
LOVSKE DALJNOGLED 7 X 42 WP

• vrhunska kakovost slike
• izvestna vidljivost v mraku
• široko vidno polje
• polnjen z dušikom
• natančna nastaviteljivost
• 10-letna garancija
• cena: **207,00 €**
DELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izestna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
 dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA:
270,80 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
 Naručila in informacije: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Zakaj ne bi preživel dopusta na afriškem safariju?

V času našega poletja je afriško podnebje najprijetnejše. Sebi in svojim najdražjim privoščite razvajanje ob bazenu razkošnega tabora (lodgea) pod senco palm, ob izborni pijači in jedaci ter užitek zalezovanja divjadi v svežem jutru in večerni lov s čakanjem na preži. Pridružite se nam na safariju:

v Namibiji: 7 dni s 5 dnevi lova v Okahandji za 1.290 €. Odstreliti: kudu 780 €, oriks in hartebeest po 450 €, eland 1.290 €, merjasec bradavičarke 390 € ...;

v Južnoafriški republiki: 7 dni s 5 dnevi lova in odstrelom 3 merjascev svinje bradavičarke v lovišču pri Thabazimbiju ob meji z narodnim parkom za 1.990 € ali v dolini reke Limpopo v centru Wellness. 8 dni: 6 dni lova in z odstrelom 1 impale in 1 merjasca svinje bradavičarke za 1.690 €. Vključen je brezplačen odstrel ženskih primerkov elanda, gnuja in impale. Cena za nelovca je le 699 €, vključno s storitvami centrov Wellness in Kneip.

Črni medved, Kanada: termin lova na Novi Funlandiji bo 30. 6. do 6. 7. za 2.499 €. Mogoče je odstrel kar dveh črnih medvedov!

Mongolija: 2.300 € za 5 dni lova. Kozorog 1.650 €, sibirski srnjak 1.200 €.

Rusija: 10 dni lova na evropskega losa v ruku (od 10. do 19. septembra) vključno z odstrelom za 2.990 €. V primeru, da lovec ne pride do strela, vrnemo 1.000 €.

Pasat, d.o.o.
<http://www.pasat.si> > tel.: 01/428 37 40 > GSM: 041/728-143
 > faks: 01/428 37 44 > e-pošta: info@pasat.si

TEHNOOPTIKA
 SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
 tel. +faks: 01 426 32 72
 e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
 MEADE - BRESSER - ZEISS

B-O-C-K

puškarstvo
lovska in ribiška trgovina

Podjetje za izdelavo in prodajo lovskega orožja, Dražgoška 2,
 4000 Kranj, Tel.: 04/202-33-20, Faks: 04/202-60-00,
 Email: bock.kranj@siol.net, Url: www.bock.si

Rechargeable Flashlight System RX4019E

MAGLITE **114 €**
 poštnina plačana mi

3DIM

3 DIM, d.o.o., Zaloška 269, 1000 Ljubljana
 041 691 819 | info@3dim.si | www.3dim.eu

interclass
 servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
 (0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

mazda
VOLVO

Ugodnosti za
 člane LD.

KROJASTVO

Slavnostne
 lovske kroje,
 srajce (tudi
 z dolgimi
 rokavi),
 telovnike,
 hubertus
 plašče
 in pelerine
 izdelujemo
 po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
 Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
 e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
 streljanje in za streljanje
 v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30H
 RD 30 RD 25H

Optična pika 2. generacije
 Pasovna

dolžina: 82 mm, teža: 115 g,
 4 velikosti mrežne pike, 7 jakosti
 osvetlitve, spizna sira:
109,50 €

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

**Pri nas vemo,
kaj lovci potrebujete!**

JORDAN

4x4+reduktor

SUZUKI Avtošola Jordan - Škofljica • 01/266 83 48 • www.avtošola-jordan.si

**STRELNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE**

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

ME 2x-4x 164,83 €
ME 1.5-5x-64 188,62 €
ME 3.5-10x-60 224,09 €

Informacije in naročila: BELUGA d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

PUŠKARSTVO
in storitbe
Hubert Pregelj, s.p.

**TRGOVINA
HUBERT**

Goriška c. 23b, Ajdovščina, tel: 05/ 366 20 99
041 432 514 (Hubert) in e-mail: hubert.pregelj@siol.net.

VSA LOVSKA OPREMA

OROŽJE, STRELIVO, OPTIKA, OBLAČILA, OBUTEV ...

Strelivo:
FIOCCHI, RWS, GECO, SELLIER&BELLOT, ROTTWEIL ...

Puškarske storitve s 50-letno tradicijo

- izdelava pušk po naročilu
- izdelava kopit
- montaža (kombinacije daljnogleda in optične pike)
- opravljamo vsa puškarska dela

ZEISS BUSHNELL **cometa** **SWAROVSKI**

Urnik: pon., tor., čet., pet.: 9. - 17.
sreda: 10. - 18. ure, sob.: 9. - 12. ure

Odkup in prodaja
rabljenega orožja.

MEDO šport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje. Tel.: 01/787 37 01
(Obrtna cona pod Slivniškimi hribom)

GLADIUS
Ruger
Remington, MERCURY

- Puške: kal. .308. Win., .243. Win., .223.Rem., 20(76)/.30-06
- Pištole, revolverji: kal. .357 Mag., .44 Mag., .45 Col.
- Strelivo: Sellier&Bellot, RWS, Geko, Norma, Focchi
- Vse vrste lovskega tekstila in pokrival PAJK
- Strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odprto od ponedeljka do petka
od 8.00 - 12.00 13.00 - 17.00, sobota od 9.00 - 11.30

www.biros.si

ULOV, d.o.o.

TPC Lucija, Obala 114,
6320 Portorož (SI) Tel.: (05) 67-79-850

URNIK:
Delovni čas: od 9.00 do 12.00; 16.00 do 19.00
Sobota: od 9.00 do 13.00

Pooblaščen prodajalci: Blaser, Mauser, Weihrauch, Strasser, Merkel, Heckler & Koch, Krieghoff, Fabarm, Sphinx, Heym, Voere, Arminius. Vrhunski lovski noži skandinavskih proizvajalcev Falkniven, EKA, Helle, Karesvando, Roselli, Brusletto ... (trdota jekla od 59 do 65 HRC).

Vrhunski montažni elementi: EAV, Blaser, ERA- Recknagel. Optika Kahles, Zeiss, Swarovski, Schmid Bender, Tasco Bushnell. Pri nas lahko kupite po ugodnih cenah različne tipe klasičnega lovskega orožja proizvajalcev Blaser, Suhl, Krieghoff, Heym: tricevke z eno ali več risanimi cevmi, dvostrelne risaničve, polrisaničve, enostrelne prelamače. Ugodni popusti na orožje BLASER, MAUSER M03 in SIG SAUER.

Lovci, privoščite si le najboljše! Montažni elementi EAW za vse tipe lovskega in športnega orožja. (30-letna garancijska doba)

Gotovinski popusti (do - 20 %) na orožje iz starih zalog!
Gotovinski popusti (do - 40 %) na tekstil in obutev iz starih zalog!

Koptex
d.o.o.
LOV, RIBOLOV IN PROSTI ČAS

<p>TRGOVINA LOVEC Šmartinska 152 1000 Ljubljana TEL.: (01) 58-51-799</p>	<p>TRGOVINA LOVEC Vodovodna pot 11 5000 Nova Gorica TEL.: (05) 330-86-60</p>	<p>TRGOVINA LOVEC Nemčavci 1D 9000 Murska Sobota TEL.: (02) 51-51-728</p>	<p>TRGOVINA LOVEC Ferrarska 10 6000 Koper TEL.: (05) 639-10-28</p>
<p>TRGOVINA LOVEC Bazoviška 25 6250 Ilirska Bistrica TEL.: (05) 71-41-706 www.koptex.com</p>	<p>TRGOVINA LOVEC Šuceva 23 4000 KRANJ TEL.: (04) 204-24-37 www.koptex-caravan.com</p>	<p>TRGOVINA KOPTEX Gregorčičeva 27 2000 MARIBOR TEL.: (02) 25-24-744 info@koptex.com</p>	

POZOR: STRANKE OBVEŠČAMO, DA SE JE POSLOVALNICA V LJUBLJANI L APRILA PRESELILA V NOV LOKAL V BTC-JU, V HALO A. V OTVORITVENEM MESECU RAZNE UGODNOSTI! NAJVEČJA IZBIRA LOVSKE IN RIBIŠKE OPREME V SLOVENIJI – OBIŠČITE NAS, NE BO VAM ŽAL!

Kratkocevno orožje proizvajalcev: BERETTA, S&W, WALTHER, TANEOGLIO, GLOCK, SIG SAUER, TAURUS, itd ...
 Dolgocevno orožje: SABATI, BERETTA, ZASTAVA, SAKO, TIKI, BENELLI, BETINSOLLI, SAUER, ZAFER, MANNLICHER, itd ...
 Zračno orožje: DIANA, UMAREX, ...
 Strelivo: NORMA, FIOCCHI, MAGTECH, CHEDDITE, S&B, RWS, itd ...

NOVO V PONUDBI: NABOJI IGMAN PO ZELO UGODNIH CENAH!

20% POPUST NA KLEŠČE LEATHERMAN
Profesionalno večnamensko orodje! Priznani svetovni zlati

Sauer S 202 ELEGANCE

BERETTA TRAP 682 E GOLD

SWAROVSKI OPTIK

Opazuj in zabeleži

Hitro. Preprosto. Natančno.

Dobrodošli v svetu digitalne fotografije prek teleskopa («digiskopinga»)! Zdaj vam je omogočeno, da s fotografskim aparatom ali kamero ujamate nekatere edinstvene prizore. Swarovski Optik stojalo za digitalne fotografske aparate in kamere lahko namestite neposredno na teleskopski okular preprosto tako, da teleskop zamenjate z močnim fotografskim objektivom. Fotografije z izjemno ostrino posameznih detajlov lahko napravite z vašim fotografskim aparatom tudi z večjih razdalj. Posneti trenuten prizor je odslej preprosto, zahvaljujoč dejstvu, da vaš teleskop lahko v trenutku spremenite iz opazovalne v fotografsko funkcijo.

A-dealerji: KOPTEX, d. o. o., Vodovodna pot 11, 5000 Nova Gorica, SLO; +386 (0)5 330 86 50; Mikos, Travniška 25, 2331 Pragersko, SLO; +386 41 667 890; Puškarstvo SKOBIR, Podgorška c. 2, 2380 Slovenj Gradec, +386 (0)2 8845 470; Maski, s. p., Kidričeva 2b, 3320 Veljnje, +386 41 615 383; info@swarovskioptik.yu

SWAROVSKI
OPTIK
www.swarovskioptik.com